



Kobanê geçilmez

marksist teori

Sayı 13 ❖ Ocak-Şubat 2015

marksist teori

Sayı: 13 ❖ Ocak-Şubat 2015 ❖ 7.50 TL



Kobanê: Mihenk Taşı

Marksist Teori

13

Ocak/Şubat

[2015]

Marksist Teori - Yaygın Süreli Yayın
Varyos Yay. San ve Tic. Ltd. Şti. Adına

İmtiyaz Sahibi: Mehmet Ali Genç

Sorumlu Yazışları Müdürü: Mehmet Ali Genç

Yönetim Yeri: Çakırağa Mah. Çakırağa Cami Sokak Birlik Apt. No: 8/10 Aksaray/İstanbul

Tel: (0212) 529 15 94 **Faks:** (0212)529 06 75

e-posta: marksistteori@gmail.com

Web sitesi: www.marksistteori.com

Baskı: Ceylan Matbaacılık Tel: (0212) 613 10 79

Abonelik: Yıllık 40 TL (Posta çekini yatırdıktan sonra bilgilerinizi e-posta veya faksla iletiniz.)

Posta Çeki: Songül Akbay 1600206

İçindekiler

- [4] GÜNDEM
- [9] BURJUVA MECLİS SEÇİMLERİNE DOĞRU
SERMAYE PARTİLERİ VE EMEKÇİ SOL
- [14] KOBANÊ: MİHENK TAŞI
Arif Çelebi
- [29] KİMİNLE BİRLİKTE KİME KARŞI
Deniz Bakır
- [37] İŞİD, RADİKAL POLİTİK İSLAMCI AKIMLAR:GELİŞME
NEDENLERİ VE NİTELİKLERİ
Ziya Ulusoy
- [52] KOBANÊ’NİN KAHRAMANLARI VE AVRUPA SOLU
G. Scheller
- [60] 47. YILINDA FİLİSTİN HALK KURTULUŞ CEPHESİ (FHKC)
Yücel Yıldırım
- [74] İSPANYA’DA SINIF MÜCADELESİ
Deniz Serkan
- [79] PALATINO TEPEŞİ’NDEN AK SARAY’A
HALKTAN KAÇIŞ HİKAYELERİ
Fuat Uygur
- [88] İRADE’YE SAHİP ÇIKMAK
Sarya Özgür
- [97] İSTİSNALAR KAİDEYİ KURAR
Paramaz Kızılbaş

GÜNDEM

Kobanê

İŞİD saldırıları, Kobanê ve Şengal direnişleri Türkiye, Kürdistan ve dünya gündeminin birinci sırasındaki yerini korudu. Hiç kuşku yok ki, Kobanê ve Şengal direnişlerinin ilk sıraya yükselmesi Kürt özgürlük savaşçılarının ve onlarla omuz omuza çarpışan Türkiye ve Kürdistanlı devrimcilerin eseridir.

Kobanê direnişi bir mihenk taşı, bir turnusol kağıdı oldu.

Başlangıçta Esad'ı devirmek için destekledikleri İŞİD bağımsız bir gelişme yoluna girince emperyalist koalisyon güçleri ona karşı savaş açmak zorunda kaldı. Ama bu umutsuzca bir girişimdi. Emperyalistlerin halk içinde toplumsal bir tabanları yoktu; destekledikleri politik akımların da toplumsal desteği zayıftı. Bu nedenle, uzun sürece yayılmış havadan bombardımanı esas alan bir yıpratma savaşı stratejisini benimsediler.

İŞİD'e karşı mücadelede toplumsal desteği güçlü yegane akım Kürt özgürlük hareketiydi. Ne ki, Rojava devrimi emperyalistlerin ve sömürgeci bölge devletlerinin hışmını üzerine çekmişti. En büyük düşmanlığı da Türkiye gösteriyordu, Rojava devrimini yıkmak

için elinden geleni ardına koymuyordu. Türkiye, IŞİD'in Rojava'ya ve Kobanê'ye saldırılarını teşvik etti ve destekledi.

Gel gör ki, Türkiye'nin Suriye politikası gibi Kobanê politikası da çöktü. Kobanê direnişinin dünya halklarına mal olması süreç içinde emperyalistleri tutum değiştirmek zorunda bıraktı. Silah yardımı ve koridor açılması talebine yanıt vermek zorunda kaldılar. Ama bu her iki talebin yerine getirilmesi Türkiye'nin ikna edilmesine bağlıydı. AKP Hükümeti ve TSK bu talebe sonuna kadar direndi; bu anlaşılırdı da, çünkü Kobanê direnişinin kazanması onların kaybı olacaktı. Bu nedenle var güçleri ile Kobanê'nin yenilgisi için çabaladılar. Bunu açıktan yapamadıklarında hileye başvurdular. Direnişe ÖSO güçlerini katmak adına oraya gidecek Türkiye devletinin beslemeleri ve MİT- kontrgerilla kuvvetleri eliyle Kobanê direnişini tasfiyeye yöneldiler. Tüm bu saldırı ve hileler boşa çıkarıldı. 6-8 Ekim Kobane serhildanı ve ABD'nin Türkiye'nin muhalefetine rağmen havadan yardım göndermesi, Türkiye'yi tutum değiştirmeye mecbur etti.

Türkiye emekçi sol heketinin kimi bölükleri Rojava devrimi ve Kobanê direnişinin Türkiye ve Kuzey Kürdistan devriminin bir parçası, bir ön cephesi haline geldiğini, devrimimize stratejik derinlik kazandırdığını; bir bölge devriminin olanaklarını açığa çıkardığını ve dünya devriminin bir mevzisi olduğunu kavrayamadılar.

Dahası, cumhuriyeti korumak (TKP kanatları) ya da Esad'ı savunmak adına (Halk Cephesi) Kobanê direnişçilerini emperyalizmle işbirlikçilikle suçlayacak kadar politik zihin körlüğüne uğradılar. Oysa tam da onların bu tutumu nesnel olarak onları AKP ve TSK ile Türkiye'nin ulusalcı faşistleri ile aynı politik safa kaydırıyordu.

AKP'nin bölgesel yayılcılık politikası suya düştü. Bu, kaçınılmaz bir sondu. Emperyalizme bağımlı bir ülkenin bölgesel hegemonyayı kendi başına kurması bir hayalden ibarettir. AKP elbette böyle bir hayal görmüyordu. Onun "stratejik derinlik"ten anladığı, emperyalizmin etkili bir taşeronu olmaktı. Politik ve iktisadi güç yitiren ve bu nedenle bölgedeki hegemonyası zayıflayan ABD'nin boşluğunu yine onunla işbirliği içinde doldurmayı planlıyordu. Arap devrim sürecinin ardından Suriye'deki rejimin yıkılmakla yüz yüze kalması Türkiye'ye yeni fırsat kapıları açtı. Emperyalist koalisyona kendini dayatarak, hem Kürt özgürlük hareketini tecrit ederek denklemin dışına çıkarmaya hem de çetecileri besleyerek Suriye'de hakim güç olmaya yeltendi. Aynı dönemde Irak'ta Sünni muhalefeti destekledi. Hiç biri gerçekleşmedi. Fırsatı değerlendirerek kendini emperyalistlere dayatma hamleleri boşa düştü. Böylece, AKP'nin Suriye politikası çöktü, Sünni eksen yaratma politikası çöktü, Kürt özgürlük hareketini tecrit ederek en geri tavizlere mecbur etme politikası çöktü.

Seçimler

Tam da bu koşullarda, 2015 parlamento seçimlerinin daha şimdiden gündemin baş köşesine oturması anlaşılırdır. Görülüyor ki seçim süreci bir çeşit meydan muharebesi olacaktır. Egemen sınıflar cephesi kararsızlık içinde. Emperyalist merkezler ve onların işbirlikçileri AKP'yi devre dışı bırakmanın arayışı içindeler. Ne var ki bir alternatif hazırladıkları da söylenemez. CHP'yi dizayn etme çabaları her defasında başarısızlığa uğruyor. Ulusalıcı kanatla liberal kanat arasındaki dengeyi sürdürme gayreti CHP'yi yıpratmaktan başka bir sonuç doğurmuyor. Ama halihazırda başka bir alternatif olmadığı için seçime kadar CHP içinde bir kez daha operasyon yapılması ve ulusalıcı kanadın önemli ölçüde etkisizleştirilmesi sürpriz olmayacaktır.

Söz konusu seçimler olunca ezilenler cephesinde HDP yegane alternatif olarak boy veriyor. Kobanê direnişi ve 6-8 Ekim serhildanının rüzgarını arkasına alan; cumhurbaşkanlığı seçimlerinde seçim barajının kapılarına dayanan HDP'nin barajları yıkarak ileri fırlamasının koşulları vardır. Fakat bunun kolay olduğu sanılmasın. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde demokratik laik ve Alevi CHP'li seçmenlerin bir bölümünün oyu HDP'ye kaydı. Bunların kalıcı olup olmadığını zaman gösterecek. AKP'ye alternatif olarak CHP'nin yeniden parlatılması HDP'ye gelen oyların bir bölümünün geri gitmesine yol açabilir. Yine de HDP bundan çok daha yüksek oy

oranına ulaşabilir. Sadece CHP'deki demokrat eğilimde olanların değil, daha önce hiç oy kullanmamış gençlik kesimlerinin, dahası, Batı'da baskı politikalarının ve sömürünün keskinleşmesi karşısında, Kürdistan'da özellikle Şengal ve Kobanê katliamlarından sonra AKP'den kopuşa yönelebilecek kesimlerin de kazanılması tamamen olanaklı. Burada tayin edici olan seçim döneminde yoğunlaştırılmış propaganda değil bugünden seçim gününe kadar yükseltilecek olan siyasi mücadeledir.

Kürdistan'da siyasi tansiyon zaten yüksek. Önemli olan Türkiye'nin batısında da tansiyonu yükseltmek. İlerici politik güçler buna özel bir önem verebildikleri ölçüde AKP'ye inançları sarsılan ve CHP'den umduğunu bulamayan halk bölüklerinin dikkatini çekebilir. Bu demektir ki; iş cinayetleri, hayat pahalılığı, işsizlik, çevre sorunları, kadına karşı şiddet, baskı yasaları her zamankinden daha çok HDP'nin ve tüm ilerici bölüklerin dikkat merkezinde olmalı, sokak mücadelesinin konusu yapılmalıdır.

AKP bir yandan yürürlüğe koyduğu yeni baskı yasalarıyla kitle mücadelesini bastırma, diğer yandan müzakere sürecinde yeni adımlar atarak Kürt özgürlük hareketini seçimlere kadar oyalama telaşındadır. Her ikisi de seçimlere değil seçimler sonrasına yönelik stratejik hamlelerdir. Buna karşın Kürt özgürlük hareketi devletin oyalama taktiğini boşa çıkarmak için var gücüyle çalışıyor. Bu nedenle önümüzdeki bahar aylarında deyim

yerindeyse dananın kuyruğu kopabilir.

Seçimler bir çeşit meydan muharebesi olacaktır ama bu muharebe seçimlerle bitmeyecek, sonraki süreçte şiddetlenerek devam edecektir. Seçimler, sonraki şiddetli muharebe için mevzi tutma ve kazanma savaşıdır. Tüm tarafların meseleyi tam da böyle ele alması bugünkü politik koşulların kaçınılmaz sonucudur. Türkiye'nin politik rejimi gelip bir sınıra dayanmıştır. AKP eliyle yürürlüğe konan burjuva sınırlı değişim programı iflas etti. Burjuvazi daha ileri bir program üretmekten aciz. Bu acizlik nedeniyledir ki burjuvazinin bir bölümü AKP'den kurtulmak istiyor. Burjuvazi faşizmle yönetemiyor ama faşizmden de vazgeçemiyor. Burjuvazi, Kuzey Kürdistan'daki sömürgeciliği eskisi gibi sürdüremiyor ama sömürgecilikten de vazgeçemiyor. Tüm bunlar, seçimler sonrasında hem burjuvazinin kendi içinde hem de burjuvazi ile halkların ilerici bölükleri arasında şiddet dozu yüksek bir çatışmanın habercisidir. Demek ki tüm ilerici bölükler bugünden başlayan seçim sürecine bu perspektifle yaklaşmalı, süreci gelecekteki büyük çarpışmalara hazırlanmak için en iyi biçimde değerlendirmeli, yeni savaş mevzileri kazanmalı, ittifaklarını sağlamlaştırmalıdır.

Avrupa'da yükselen ırkçılık ve faşizm

Almanya ve Avusturya başta olmak üzere Avrupa'da ırkçılık ve fa-

şizm yeniden yükseliyor. İslam karşıtı büyük kitle gösterileri düzenleniyor. Bu gösterilerin son elli yılın en büyük kitle gösterilerinden olduğu belirtiliyor. İrkçı faşist partilerin oy tabanı genişliyor. Kuşku yok ki devletlerin istihbarat servisleri bu ırkçı faşist partiler içinde cirit atıyor, onları yönlendirmeye ve denetlemeye çalışıyor. Ama buradan yola çıkarak, bu faşist yapıların bütünüyle istihbaratın eseri olduğunu söylemek büyük yanılgı olur. IŞİD Müslüman coğrafyada neden güçlendiyse, toplumsal tabanını neden genişlettiyse Avrupa'daki ırkçı faşizm de aynı belirleyici nedenlerle güçleniyor. IŞİD, burjuva liberalizmin ve sosyalizmin etki alanının daraldığı koşullarda emperyalist küreselleşme bunalımına Müslüman coğrafyasında yükselen gerici bir tepki hareketi ise ırkçılık ve faşizm de aynı gerici tepkinin Avrupa'daki tezahürüdür.

Bu ırkçı faşist partileri ilerici kitle hareketine karşı bir barikat olarak kullansalar da, Avrupa devletlerinin onları bütünüyle denetleyebildikleri söylenemez. Bu partilerin iktidar olması Avrupa tekelci burjuvazisinin çıkarlarına uygun değildir. Çünkü bu ırkçı faşist partiler, emperyalist küreselleşmeye ırkçı ulusalcı bir tepkinin politik cisimleşmesidir. Can damarı emperyalist küreselleşme olan tekel-lerin, bu partilerin iktidar olmasını istemeyecekleri açıktır. Buna karşın emperyalist küreselleşme bunalımının acı sonuçlarını yaşayan, gün geçtikçe yoksullaşan, işsizleşen, sosyal hakları kırılan emekçilerin, işçi sı-

nıfı ve halk gençliğinin bu partilere giderek daha çok destek verdiği görülüyor.

Avrupa'daki ırkçı faşist yükselişi durdurmanın yegane yolu sosyalizme duyulan ilgiyi artırmak, sosyalist kurtuluşu yeniden kitlelerin gündemine sokmaktır. Bugün militan bir antifaşist mücadele hattı oluşturulmadan, salt propaganda yoluyla bunun

gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Avrupa'daki komünist partilerin, bütün ilerici yapıların, ilerici devrimci göçmen örgütlerinin merkezi politik gündemi antifaşist mücadelenin yükseltilmesi olmalıdır. Bu başarısızlığında, işçi sınıfı ve halk gençliğinin kapitalist bunalımın sonuçlarına karşı büyüyen öfkesi ırkçı faşist partilere akmaya devam edecektir.

BURJUVA MECLİS SEÇİMLERİNE DOĞRU SERMAYE PARTİLERİ VE EMEKÇİ SOL

Erkene alınmazsa, burjuva meclis için yapılacak genel seçime 6 ay kaldı. Bu seçim, egemen sınıf kliklerinin partileri için de, emekçi sol hareket için de önem taşıyor.

Diktatörlüğün ve sermaye oligarşisinin genel çıkarlarıyla birlikte, Türk burjuvazisinin çeşitli kesimlerinin özgün ve dönemsel çıkar ve politikalarını öne çıkaran değişik sermaye partileri, işçileri ve ezilenleri peşlerine takmak için harekete geçtiler bile. Demagoji, yalan vadler, şovenizm, ırkçılık, dinin afyon hali, güç gösterisi, aldatma teknikleri, kitle psikolojisini yönlendirecek gerici, faşist saflaştırma biçimleri ortalıkta kol gezmeye başladı.

AKP, hakimiyetini pekiştirmek, rakip burjuva partileri ve grupları biraz daha etkisizleştirmek, polis terörü devleti çizgisine meşruiyet sağlamak, gerici bölge politikasını sürdürmek, dinsel ve burjuva milliyetçiliği damgalı ideolojisine yeni yasal ve anayasal dayanaklar kazandırmak, başkanlık sistemi projesini gerçekleştir-

mek, toplumsal muhalefet ve toplumsal mücadele güçlerinde halklarımıza karşı umutsuzluk, güvensizlik yaratmak hedefli bir sonuç elde etmiyor.

CHP, moral kazanmak, birleştirici, yapıştırıcı olmaktan çıkmış Kemalist devlet ideolojisini yeni koşullara uyarlayarak ayakta tutmak, bu ideolojiyle bağlı burjuva siyaset sınıfının, silahlı ve silahsız bürokrasinin mevzilerine dönüş kapılarını açmak, AKP'nin "değişim" veya "demokratikleşme" vaadine sunulan kitle desteğinin yönünü kendine çevirmek, Kürt halkından tecrit olmuşluk düzeyini aşağı çekmek, Alevilerin kopuşunu durdurmak, parti yapısının ve kitlesinin daralmasını, parçalanmasını hızlandıracak bir moral bozukluğunu önlemeyi hedefliyor.

MHP, Kürt ulusal demokratik hareketinin Kuzey Kürdistan'daki fiili kazanımlarını hukukileştirmesini, Rojava'nın güncellediği Kürdistan gerçeğinin inkarcı sömürgeciliğe kendini kabul ettirmesini, Türk halk kitleleri içinde "barış" istek ve yöneliminin güçlenmesini, devrimci hareketin gelişip serpilmesini, ırkçı-faşist partilerin şovenist etki altındaki kitle içinde bile meşruluk zemininin daralmaya devam etmesini önlemeye odaklanan bir planla hareket ediyor.

Emekçi sol henüz yolun başında. Birleşik Cephe partisi HDP dışında sürece hazırlıklı bir odak yok.

HDP'de yer almayan devrimci ve antifaşist partiler, gruplar şimdilik seçim taktiği oluşturmakla meşgul-

ler. Kendinden hareket etme, şovenizm ve sosyal şovenizm etkisindeki kitlelerle iyi geçinme, seçimlerin politik önemini kavrayamama, parlamenterist ihtiraslar, kibir ve grupçuluk gibi etkenlerden biri veya birkaçı HDP dışında kalma çizgisi izleyen emekçi soldan parti ve örgütlerin ezici çoğunluğunun hareket tarzları üzerinde güçlü bir baskı kurmaya devam ediyor.

ÖDP ile Güler-Okuyan TKP'si ve Çulhaoğlu-Baş TKP'sinin omurgasını oluşturduğu Birleşik Haziran Hareketi (BHH) ittifakı "sınıf eksensellik, emek eksensellik" adına Kürt ulusal demokratik hareketiyle bir seçim bloku kurmama, fakat şovenist burjuva milliyetçi CHP'yle ittifak imkanları arama eğilimini koruyor! Anti AKP'cilik ve parlamenter çözüm temellerindeki birlik ve başarı arayışlarıyla, tek tek partilerin kendileriyle sınırlı amaçlardan hareket etme tavrının sürütmesinden doğacak sonuçlar, BHH'nin bir seçim bloku olup olamayacağını da belirleyecek. Şüphesiz bu, BHH'nin seçim sonrası durumunu derinden etkileyecektir.

EMEP, "sınıf eksensellik, emek eksensellik" lafızlı partilerden biri olarak, Birleşik Cephe partisini yetersiz, dar buluyor ve burjuva soluna doğru genişlemeyi vaaz ediyor! EMEP'in ekonomist-sendikalist zihniyeti, bir zamanlar Karayalçın ve SHP şemsiyesi altındaki seçim blokunun hararetili savunuculuğu ve özleştirici yeteneğindeki korkunç zayıflık hatırlanacak olursa bu şaşırtıcı olmaktan çıkar.



HDP'yle seçimlere girmenin yaratacağı imkanların en önemlilerinden biri, neredeyse tüm şehirlerde ilerici demokratik etkiyi ve atmosferi yaymakta somutlanacaktır.



Kendiyle sınırlı amaçları merkezde tutan ve parlamenter temsiliyete kilitlenmiş bir parti olarak EMEP'in eğiliminin son dönemeçte mecburen HDP ağırlıklı olacağını öngörebiliriz.

Emekçi solun devrimci bölüklerinden TKP/ML'nin, burjuva meclis modelinin-aygıtının tarihsel eskimişliğiyle, burjuva meclis seçimlerinin politik canlılığı veya politik önemi ayırımını kabul ve ilan ettiğini 2011 genel seçimlerinden biliyoruz. Ve dikkate değerdir, o seçimdeki taktiği salt kendine dönük amaçlar üzerine kurulu değildi, birleşik demokratik ve devrimci gelişimin ihtiyaçlarını da kapsıyordu. Birleşik Cephe'yle ilişkileneşindeki sınırlılığa karşın, bu seçimde de, birleşik demokratik ve devrimci gelişme ile özgüçlerini büyütme ihtiyaçlarından hareket etmesi, bir başka ifadeyle, genel ve partiye özgü çıkarları birleştirmesi sürpriz olmayacaktır.

MKP, 2011 genel seçimlerinde Dersim'in, ulusal demokratik ve devrimci hareket karşısında gerici düşünceler, duygular taşıyan kesimleriyle, 2014 yerel seçimlerinde ise sosyal-şoven TKP ile kader birliği yaptığı hatırlarda. Kendisiyle sınırlı amaçları mutlaklaştırmanın yarattığı bu trajik sürüklenişin aşılabileceğini gösteren bir veri henüz yok.

DHKP-C'nin "seçimleri protesto" tavrı açıklaması, buna karşın bir boykot örgütlemek şöyle dursun, siyasi etkisi altındaki kitlelerinin şovenist burjuva milliyetçi CHP'ye oy vermesini engellememesi, hatta bu tipten ilişkilerle kimi imkanlar elde etmeye çalışması kimseyi şaşırtmayacaktır.

Seçimlere HDP Olarak Katılmak Dönemin Doğru Tercihidir

Nasıl ki, 2007 genel seçimleri faşist generaller partisinin, Çankaya'yı elde tutmak için mecbur kaldığı bir düello olmuş, sonuçta onu mevzilerinde tutunamaz duruma sürüklemiş, AKP'nin ve Fetullah Gülen örgütünün önünü açmışsa, 2015 genel seçimleri de anayasa yapacak çoğunluk için yüzde on barajına sarılmaya mecbur kalmış AKP'nin düşüşünün, alternatif olarak devrimci demokratik odakların yükselişinin önünü açma potansiyel ve olanağı içeriyor.

Böyle bir özgünlüğü koşullayan, böyle bir potansiyel ve olanağı üreten etkenler nelerdir?

1) Halklarımızın ilerici, demokrat kesimleri için, Haziran ayaklanması,

izleyen sürecin Türkiye cephesindeki demokratik ve devrimci dalgaları, Kobane direnişi, 6-8 Ekim serhildanı, Türkiye kentlerinde belirginleşen Çankaya seçim başarısı,

2) Sermaye partilerinin etkisindedekiler de dahil geniş işçi ve ezilen yığınlar için, Soma ve Ermenek işçi katliamında somutlanan iş cinayetleri, AKP'nin dört bakanda simgelenen rüşvet ve yolsuzluğa batmışlığı, AKP-Fetullah Gülen örgütü çatışmasıyla ortaya saçılan pisliklerin katı dünyeviliği, dinci faşist DAİŞ'le AKP işbirliğinin gizlenemez hale gelişi, Tayyip Erdoğan'ın bin odalı sarayda cisimleşen Çankaya pratiği, MGK bayrağını yükseltmekten, seçim barajına dört elle sarılmaktan bile kaçınamayan AKP'nin "değişim" veya "demokratikleşme" vaadleriyle sağladığı enerjinin en düşük voltlara gerilemesi,

3) Kuzey Kürdistan'dan sonra, Türkiye'de de bir devrimci durum oluşması,

4) Burjuva mecliste temsil edilen veya edilmeyen sermaye partilerinin, işçilerdeki ve ezilenlerdeki arayışlara, tepkilere ve öfkeye kanal olabileceklerine dair inandırma, sürüklenme gücü taşımamaları,

5) Rojava devrimi ve Ortadoğu'da devrimci durum.

Bütün bunlar, 2015 genel seçimlerinin halkların demokratik seçeneğini yeni bir iddiaya ulaştırmak ve faşist inkarcı sömürgeciliğin krizini derinleştirme imkanı sunmak kadar, halkların birleşik cephesinin baraj riskini göze almasının ve seçime parti

olarak katılmayı kararlaştırmasının neden doğru olacağını da ortaya koyuyor. Bu eşiği aşacak bir irade sergilemek yerine, burjuva mecliste temsiliyeti güvencelemeye daraltılmış bir taktik, politik durum ve ihtiyaçların gerisinde kalacak, kitlelerin öncü bölüklerinde güvensizlik, umutsuzluk ve irade kırılması yaratacaktır.

İlerici demokratik etkiyi yayma ve moral durumunu değiştirme imkanı

Genel seçimlere, birleşik mücadelenin, yaşama ve mücadele etme gücü konusunda belirli bir güven oluşturmuş partisi HDP'yle girmenin yaratacağı imkanların en önemlilerinden biri, neredeyse tüm şehirlerde ilerici demokratik etkiyi ve atmosferi yaymakta somutlanacaktır. Karşılaşılabilecek zorluklar, provokasyonlar ve ödenecek bedeller ne olursa olsun, faşist inkarcı diktatörlüğün şovenizm ve gerici önyargılar kilidi altında tuttuğu kentlerde, kasabalarda, köylerde yürütülecek çalışmalar, uyanmakta olan ilerici güçlerin toparlanması, örgütlülük ve harekete geçmeye yönelmesi, yeni kesimlerin demokratik ve devrimci hareketle bağ kurması, özgürlük, adalet, halklara eşitlik ve sosyalizm mücadelesinin meşruiyet alanının genişlemesi, diktatörlüğün ve sermaye partilerinin kitle tabanlarının daraltılması yolu-

nu açacaktır. Özellikle kadınların ve gençlerin saflarında böyle bir dinamiğin açığa çıkarılması tümüyle olanaklıdır. Bu yöndeki başarılar ve moral durumunun değişmesi, sıçramalı politik gelişimleri hazırlayacak önemli bir dinamik olacaktır.

Böyle bir perspektif ve hedefle yürütülecek seçim çalışmaları, aynı zamanda, yurtsever hareket dışta tutulursa, emekçi solun hem devrimci, hem de antifaşist öznelerinin kitlelere gitme, siyasi çalışma alanlarını genişletme, büyük ölçekli kitle çalışması yapma, kitlelere güven konusundaki zaaf ve zayıflıklarını, iddia yoksunluklarını kırmaya da ciddi bir katkıda bulunacaktır.

Örneğin, iş cinayetleri, kadın cinayetleri-kadına şiddet, doğal çevrenin tahrip edilmesi, devlet cinayetleri, işçilerin ve ezilenlerin söz, basın, örgütlenme, toplantı, eylem ve halkların eşitliği haklarına konan faşist yasaklar onmilyonların duygu ve düşüncelerinde yeni soruların, yeni yaklaşımların ve yeni yönelimlerin kapısını açmak için hazır gündemlerdir.

***HDP emekçi solun
dışındaki kesimlerini
de kapsamak için
çaba harcamalıdır***

Halkların birleşik cephe partisi olarak HDP'nin seçimlerde salt kendiyle sınırlı amaçları esas almaması, genel devrimci demokratik gelişme-

nin ihtiyaçlarını gözetmesi beklenen doğru tutumdur. Bunun güncel biçimlerinden biri de, bileşimi dışındaki emekçi soldan partilerle, gruplarla, demokratik Alevi örgütleriyle, ulusal topluluk kurumlarıyla seçim ittifakına açık olmasında, bu konuda üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesinde somutlanacaktır. Sürecin gerisinde kalmamak için, HDP'de cisimleşecek daha geniş bir seçim bloku yolunda sergilenecek çabalarla, seçim imkânına dayalı ajitasyon, propaganda ve örgütlenme çabalarının el ele yürütülmesinin önemi, tartışma gerektirecek netliktedir.

HDP'nin, burjuva soluyla seçim ittifakından uzak durması ise halkların demokratik seçeneği olma, sermaye partileri karşısında emekçiler ve ezilenler için bir politik odak olarak anlam kazanma iddiasının duruma uygun gereğidir.

Marksist Leninist komünistler, burjuva meclisin yenileneceği 2015 genel seçimlerinin, işçi sınıfı ve ezilenlerin diktatörlüğe, inkarcı sömürgeciliğe ve kapitalist düzene karşı mücadelesinin yeni alanlara genişlemesi, emekçi halklarımızın moralinin ve daha ileriye yürüme arzusunun yükselmesi, faşist rejimin krizinin şiddetlendirilmesi, sermaye partilerinin kitle tabanlarının zayıflatılması imkânına dönüştürülmesi için tüm birikim, kuvvet ve yeteneklerini eksiksiz seferber edeceklerdir.

KOBANÊ: MİHENK TAŞI

Arif Çelebi

Devrim bir zorlamadır; zamanını doldurmuş bir düzeni yıkmaya, aşılması zorunlu bir durumu aşma, tarihin çarkına çomak sokarak ona yeni bir yön çizme girişimidir. Devrimci devrimi beklemez onu örgütler. Bu içinde yaşadığı koşullara ve kendine bilinçli bir müdahaledir. Kişi, ortamı altüst ederken kendini de altüst eder. Bu bir süreçtir. Bu iki yönlü bir akıştır. Birincisi kendiliğinden, devrimcinin iradesi dışında oluşan çelişkilerin olgunlaşma, toplumsal kaynaşma sürecidir; ikincisi devrimcinin bu olgunlaşma sürecini hızlandırma, bu sürece bir bilinç, yön ve hedef kazandırma çabasıdır. Bu çaba özünde pratiktir. Bu pratik, akışa dahil olmakla sınırlandırılmaz, başta da belirtildiği gibi devrim bir zorlamadır, bu aynı zamanda kitle hareketini, bilincini devrim yönünde zorlamak anlamına gelir. Bu iki yönlü akış iç içe geçmiş tek bir süreçtir. Birinin diğerini öncelemesi gerekmez. Kitle hareketi bazen sızır ve devrimci örgütler onun bir hayli gerisine düşebilir, bazen kitle hareketi uzun bir durgunluk dönemine girer ve bu durumda devrimci çalışma dar bir alana sıkışabilir. Önemli olan duruma göre kendini yeniden düzenlemektir. Kitle hareketi yükselirken hareketi devrime doğru



döneminde bu durgunluğa teslim olmayıp onu kırma yönünde çabalamak gerekir.

Bunlar yine de kolay pozisyonlardır. Saflar az çok belirgindir. Böyle zamanlarda kimin ilerici kimin gerici olduğu kadar, kimin devrimci kimin reformcu olduğunu ayırtmak da görece kolaydır. Ancak süreç olgunlaşıp devrimci bir duruma evrildiğinde, oluşan yeni koşullar yeni pozisyonlar gerektirir. İlericilik, gericilik kadar devrimcilik reformculuk ayrışması da eskisi kadar belirgin değildir. Çünkü bir altüst oluş yaşanmaktadır ve bu altüst oluştan ilericilerin, devrimcilerin etkilenmemesi düşünülemez. Dünün klasik ideolojik yaklaşımları, politik tutumları, teorik analizleri yetersiz

manıdır.

Hele hele Ortadoğu coğrafyasında yaşayanlar için böyle zamanlarda devrimci dengeyi sağlam tutmak hiç de kolay değildir. Bir yandan toplum yatay olarak keskin bir sınıfsal ayrışma, ama aynı zamanda dikey olarak keskin bir ulusal, dinsel ve mezhepsel bölünmüşlük içindedir. “Saf sınıfsal”lık adına bu ikinci bölünmüşlüğü hesaba katmayan politik akımlar kendilerini birden saha dışında bulabilir. Emperyalistlerin petrol yataklarına hakim olma çabası ve rekabeti, yüz yıldan fazladır bölgenin kan ve ateş içinde kalmasının başlıca nedenidir. Emperyalistler bir yandan en gerici diktatörlüklerin hamisi kesilirken diğer yandan ulusal, dinsel, mezhepsel ayrışmaları rakiplerinin



Ulusal, dinsel, mezhepsel ayrışmaların emperyalizm tarafından yaratılmadığı genellikle unutulur. Onlar zaten vardır, emperyalistler bu çelişkilere müdahale etmek isterler, ama onların bu müdahale isteği bu çelişkilerin gerçekte olmadığı anlamına gelmez.



pozisyonunu sarsmak için kaşımaktan çekinmemişlerdir.

Emperyalistlerin bu ayrışmaları kendi lehine kullanma çabası karmaşık ilişkilerin, politik pozisyonların, iç içe geçişlerin doğmasına neden olmuştur. Bu durum, bölgedeki kendini Marksist olarak tanımlayan hareketlerin kafasını genellikle karıştırmıştır. Ulusal, dinsel, mezhepsel ayrışmaların emperyalizm tarafından yaratılmadığı genellikle unutulur. Onlar zaten vardır, emperyalistler bu çelişkilere müdahale etmek isterler, ama onların bu müdahale isteği bu çelişkilerin gerçekte olmadığı anlamına gelmez. Örneğin Ermeniler, Rumlar, Süryaniler, Keldaniler ulusal ve dinsel baskı altındaydılar. Onları ezen de Osmanlı Devleti'nin Türk hakim sınıflarıydı. Onların, Türk hakim sınıflarına karşı başkal-

dırları haklı ve meşruydü. Osmanlı Devleti'ni yıpratmaya çalışan emperyalist devletlerin bu halkları şu ya da bu biçimde desteklemiş olmaları, bu haklılığı ve meşruluğu gölgelemez. Elbette emperyalizmin ikiyüzlülüğü teşhir edilmeli ve emperyalistlerden medet ummanın ezilen halklara fayda getirmeyeceği belirtilmelidir. Ama ezen ulusun devrimcisine düşen asıl görev bu mudur? Emperyalizmin teşhiri, ancak ve ancak bu ezilen halklarla ittifak içinde kendi egemen ulusuna karşı savaşmakla birleşirse anlamlı olur. Gerisi, solculuk adına hakim sınıfların çıkarlarını korumak ve egemen ulus milliyetçiliği yapmaktır.

Ermeniler gibi Araplar da emperyalizmle işbirliği yapmakla itham edilmemişler midir? Osmanlı Devleti'nin zalim politikaları bir yana bırakılır ve dikkatler İngiliz Lawrence hikayelerine çekilir. Böylece Araplar bir iradeden yoksun, onun bunun oyuncağı olmaya meyilli bir ulus olarak resmedilir ve aşağılanır. Tam bir hakim ulus tavrı bu. Sanki Arap ulusal sorunu yokmuş da, Osmanlı zalimliğine karşı Araplar isyan halinde değilmiş de Lawrence denen bir İngiliz ajanı durup dururken onları kışkırtmış gibi yansıtılarak Arap ulusal kurtuluş mücadelesi yok sayılır.

Tıpkı Kürt ulusal mücadelesine kimi çevrelerin yaklaşımı gibi. Kürtler, hakim ulusun politik temsilcileri tarafından işbirlikçi aşiret reislerinin peşine takılan cahiller olarak hikaye edilmedi mi? Hakim ulusun solcuları

da yıllarca aynı teraneyi okumadılar mı? Mesela Şeyh Sait isyanı, Dersim isyanı, Ağrı isyanı, dönemin TKP'si tarafından gerici ayaklanmalar olarak nitelendirilerek Kürtlerin soykırımından geçirilmesi ilericilik adına alkışlanmadı mı? Bu sıradan bir değerlendirme hatası mıydı, yoksa hakim sınıfların suçuna ortak olmak mıydı?

Ne yazık ki daha inceltilmiş biçimler olsa da bu suçu işlemeye devam edenler var hala. Günümüz TKP kanatları ve Halk Cephesi'nin Kobanê direnişine karşı tutumları tam da bu anlama gelmiyor mu?

Bunlar bir yana, kapitalist emperyalizmde meydana gelen değişimleri hesaba katmayanlarda zemin kaymalarının yaşanması kaçınılmazdır. Dün antikomünizm temelinde dizayn edilmiş bir kapitalist emperyalizm vardı. Sömürgecilik yıkılsa da yerini emperyalizme bağımlılığın yeni biçimi olan yeni sömürgecilik alıyordu. Buna karşın emperyalizmden bağımsız, "ulusal kalkınmacı" bir ekonomik düzeni, hiç değilse belli bir müddet yürütmenin koşulları henüz vardı. Bu nedenle bu tipten bir "ulusalcılık" temelinde antiemperyalist karakterli burjuva, küçük burjuva politik akımların, sosyal kurtuluş mücadelelerinin doğması normaldi. Doğal olarak, antikomünizme kapılmayan ve yeni sömürgeci bağımlılık ilişkilerini reddeden ülkeler ve politik akımlar antiemperyalizm temelinde değerlendiriliyordu. Kuşkusuz işgalciliğe ve sömürgeciliğe karşı mücadele eden ya da halkçı bir ulusalcılığı program

edinen bu tür akımlar bugün de var ve doğabilir ama görünüşte şu ya da bu emperyalist devletle çatışmaya girse de bugün pek çok "ulusalçı" akım, emperyalist küreselleşmeye gerici bir tepkinin ürünüdür, bunların pek çoğu burjuva milliyetçi gerici ve faşist karakterlidir.

Günümüzde siyasi zemini antikomünizm olan emperyalist devletler ve ona bağımlı ülkeler yok. Onun yerini sermayenin özgürce dolaşımının önündeki engelleri kaldıran hakim emperyalist devletler ve tekeller ile onlara kapılarını açan bağımlı ülkeler zinciri var. Emperyalizm, bir dış olgu olmanın ötesinde bir iç olgu haline gelmiş durumda. İç hakimiyetleri sarsılan kimi burjuva sınıf tabakalarının emperyalist küreselleşmeye tepkisi gerici-faşist bir ulusalcılık olarak siyasi bir kimlik kazanabiliyor; konumları sarsılan küçük burjuvalar ve emekçi tabakalar bu gerici siyasi akımın etrafında toplanabiliyor. Bu değişimleri görmeyenler, emperyalist küreselleşmeye duyulan bu gerici "ulusalçı" tepkiyi antiemperyalizm olarak yorumlayabiliyor, sırf hakim emperyalist devletlere karşı çıkmak adına bu gerici burjuva milliyetçi güçleri destekleyebiliyorlar. Bugün Esad'a antiemperyalist payesi biçerek ona sahip çıkan TKP kanatları ve Halk Cephesi bu durumda değil mi?

Bu her iki yanılgı, devrimcisinden reformcusuna pek çok sol akımın hakim ulus milliyetçiliğinin ve gerici burjuva ulusçuluğunun dümen suyunu girmesine neden oluyor. TKP ka-

natlarının ve Halk Cephesi'nin içine düştükleri trajik durum bunun çarpıcı örneklerinden birini oluşturuyor.

Hakim ulus kibri sömürgeci aklı

Sol.org'taki tartışmalara şöyle bir göz atmak bile hakim ulus kibrinin nasıl hala canlı olduğunu anlamaya yeter.

Yazarlardan biri (Müge Tanbay Erdem) "Biji Serok Obama" koymuş yazısının başlığını. Koca bir halkın aklından başlıktaki bu sözlerin geçtiğini iddia edebiliyor. Yüz yıldır başkaldırı halindeki bir ulusa söyleniyor bunlar, yüz yıldır soykırımlardan geçirilmiş bir halkın aklı böyle okunuyor işte. Yüz yıl önce emperyalizm tarafından dayatılan sınırları parçalamak için var gücüyle savaşan, parçalanmış yurtlarını yeniden birleştirmek için çarpışan, ülkesini emperyalizmin onayı ve himayesi altında sömürgeleştiren bölgedeki sömürgeci devletlere karşı yediden yetmişe başkaldıran bir halka yapılıyor bu hakaret. Solculuk adına bir ulus böyle aşağılanıyor.

"Kobanê'nin ideolojik duruşunu nasıl kodlarsınız?" diye soruyor yazar ve devam ediyor: "Benim aklıma sadece IŞİD karşıtlığı geliyor. Mesele toptan bir gerici karşıtlığı yok. Emperyalizm karşıtlığı yok. Hükümet karşıtlığı yok."

Bir insanın bunları yazabilmesi için aklının kör olması ya da beynini sömürgecilere kiralamış olması gerekiyor. Çünkü gerçekler, ancak bu kadar görmezden gelinebilir ya da

çarpıtılabilir. IŞİD saldırmadan çok önce Kobanê kantonu kurulmuştu. Peki nasıl olmuştu bu? Esad diktatörlüğüne karşı başkaldıran Arap halkına Kürtler de katılmıştı ve Suriye'nin ilerici bölükleri ile ortak bir cephe bulmuşlardı. Ne var ki emperyalistler ve bölgedeki gerici devletler, halk hareketine müdahale ederek onu kendi çıkarlarına alet etmek istediler. Bu müdahaleyle birlikte halk hareketi üçe bölündü, bir bölümü emperyalistlerin ve bölgedeki gerici devletlerin işbirlikçisi haline geldi, bir kısmı emperyalistlerin işe karışmasına tepki koymak adına Esad'la ittifak yaptı. Merkezinde Rojava Kürtlerinin bulunduğu diğerleri ise ne emperyalistlerin güdümüne girdi, ne de Esad gericiliğine boyun eğdi; bunlar üçüncü bir yol açtılar. Üstelik bu salt emperyalizm, Esad ve her türden gerici karşıtlığı olmanın ötesinde ilerici, sosyalizan temelde yeni bir toplum inşasına yönelik bir yoldu. Rojava tüm gerici güçlerin karşısına dikilmiş, emperyalistlerin, bölgedeki gerici devletlerin ve gerici çetelerin planlarına çomak sokmuştu.

Peki sömürgeci Türk burjuva devletinin/hükümetinin pozisyonu neydi? Gerici çeteleri Rojava'ya saldırarak devrimi daha doğum aşamasında boğmak değil miydi? Tampon bölge dayatmasıyla Rojava'yı işgal etme hevesinde değil miydi? Rojava direnişi, bu sömürgeci hevesleri boşa çıkarmadı mı?

Tüm bunlar henüz IŞİD Kobanê'ye saldırmadan gerçekleşmişti. Yani, da-

ha IŞİD gündemde değilken Rojava Kürtleri emperyalizme, Esad'a, Türk devletine ve her türden gericiliğe kafa tutuyordu. IŞİD sonraki hadise. Kobanê'deki büyük direniş dünyanın gündemine oturdu, emperyalistler Kobanê'ye saldırı halindeki IŞİD mevzilerini bombalamaya mecbur edildi. Başlangıçta ne emperyalistler ne de Barzani, Kobanê'ye yardım çağrılarına yanıt vermişti. Onlar için Kobanê'nin hiçbir önceliği yoktu. Dahası Kobanê ve Rojava'daki yeni oluşumun yıkılmasını ya da kendi istekleri doğrultusunda yeniden şekillenmesini istiyorlardı. Kobanê ve Rojava yönetimi en zor anlarında dahi bu şantajı boyun eğmedi. Sonuçta emperyalistler de Barzani de Rojava halkının iradesini tanıyarak yardım etmeye mecbur kaldı, aksi takdirde Barzani Kürt halkı nezdinde, ABD de dünya halkları nezdinde rezil rüsva olacaktı.

Bakûr (Kuzey Kürdistan) bu süreçte serhıldanlarla katıldı, Sömürgeci burjuva Türk devletinin hükümetine karşı ayaklandı. Kobanê'nin düşmesine Rojava'nın yıkılmasına izin vermedi. Faşist devletin kontra güçlerinin ve işbirlikçi gerici çetelerin ayaklanmayı kanla bastırma girişimlerine rağmen geri çekilmedi, hükümetin planlarını boşa çıkardı.

Tüm bunları bir TKP'li kafa nasıl okuyor yukarıda gördük. Öyle anlaşıyor ki cumhuriyet sonrası 1920'lerin 30'ların TKP'sinden bugüne değişen pek bir şey olmamış: hakim ulus kibri/sömürgeci akıl.

Öneri: Cumhuriyete teslimiyet Önerilerinde de bir değişiklik yok. O gün de Kürt isyancılarını cumhuriyete teslim olmaya çağırıyorlardı, bugün de.

Bir başka yazar (Ahmet Çapar) yine Sol.org'da şunları yazıyor: "Haziran'la Kobanê buluşur mu bilmem. Ama buluşurlarsa tarihsel kazanımlar en asgari ideolojik nokta kabul edilmeli. Zemin sağlamsa ancak ileriye sıçrayabiliriz".

Neymiş bu tarihsel kazanımlar, bakalım: "laiklik, cumhuriyet, bağımsızlık". İşte "sağlam zemin"!!!



Bu değişimleri görmeyenler, emperyalist küreselleşmeye duyulan bu gerici "ulusalcı" tepkiyi antiemperyalizm olarak yorumlayabiliyor, sırf hakim emperyalist devletlere karşı çıkmak adına bu gerici burjuva milliyetçi güçleri destekleyebiliyorlar.

Bugün Esad'a antiemperyalist payesi biçerek ona sahip çıkan TKP kanatları ve Halk Cephesi bu durumda değil mi?



Cumhuriyet laikliğinin ne menem bir şey olduğunu geçelim. Haziran-cılara ve Kobanêcilere önerilen cumhuriyet nasıl bir cumhuriyettir? Bu cumhuriyetin hiç değilse 1930'lar da alenen faşist bir diktatörlüğe dönüştüğünü artık bilmeyen kaldı mı? 1925'ten itibaren politik özgürlüğün kısıntılarının dahi ortadan kaldırıldığı bir cumhuriyet değil miydi bu? Bu dönemde kafatası ırkçılığı şaha kalkmamış mıydı? Kürtlerin dilini bu cumhuriyet yasaklamamış mıydı? Kürtlerin ulusal varlığı bu cumhuriyet tarafından yok sayılmamış mıydı? Kürt ulusu soykırım ve sürgünlere tabi tutularak Kuzey Kürdistan toprakları bu cumhuriyet tarafından sömürgeleştirilmemiş miydi?

Şu "sağlam zemin"e bakın hele!

İrkçi faşist sömürgeci cumhuriyet, Haziran'cılarla Kobanê'cilere buluşma zemini olarak öneriliyor, hem de solculuk adına, komünistlik adına.

Haziranlılarla Kobanêciler bu zemine ancak tiksintiyle bakabilirler. Onların yegane buluşma noktası bu zemini birlikte yıkma girişimidir. Ancak bu zemine ortak saldırıda buluşabilirlerse aynı amaç doğrultusunda birleşmiş olurlar, çünkü onları bir birinden koparan, ayıran bu zemindir.

Mesele Ne?

"Mesele bir kaç sandık silah ve ilaç değil" diyor, Aydemir Güler.

Oysa pratikte mesele tam da bu. Kobanê kuşatma altında. Halk canını dişine takmış direniyor. IŞİD çeteleri ağır silahlarla saldırıyor, direnişçilerde ise yeterince hafif silah bile yok.

En büyük ihtiyaç silah ve yaralıları için ilaç. Ancak Türkiye üzerinden bir koridor açılabilirse bunlar ulaştırılabilir. O nedenledir ki silah, ilaç ve koridor açılması talebi yükseltildi. Ama sömürgeci Türk burjuva devleti bu talebe sonuna kadar direndi, Kobanê direnişinin kan içinde boğulmasını bekledi. Emperyalist koalisyon da bu talebe başlangıçta kulak tıkadı. Ama talep dünya halklarına mal olunca dikkate almak zorunda kaldılar. Mesele bu!

Ne ki, A. Güler ve partisi için mesele başka. Onlar sömürgeci Türk devletinin sınırlarını, çıkarlarını ve varlık hakkını korumanın derdinde.

Kobanê serhildanı sonrası yaptıkları resmi açıklama bunu kanıtıyor.

11 maddelik Merkez Komitesi açıklamasında neler var?

"IŞİD, ÖSO vb. örgütlerle mücadele konusunda Şam yönetimiyle işbirliği yapılmalıdır; IŞİD ile mücadelede Şam'ı dışarıda tutacak planlara ve bu yöndeki taleplere son verilmelidir" deniyor. Açıklama bu minvalde devam ediyor.

Ne zaman ve ne için yapılıyor bu açıklama? Kobanê için yapılan 6-7-8 Ekim ayaklanmasının hemen ardından. Ayaklanmanın başlıca talebi neydi? Kobanê'ye acilen silah, ilaç ve yiyecek ulaştırılması ile bu ulaşımın gerçekleşmesi için Koridor açılması.

Gel gör ki, KP'nin açıklamasında bu talebin izi bile yok. Belli ki onların böyle bir derdi yok. Onların yegane meselesi "Cumhuriyeti korumak", sömürgeci sınırlara sahip çıkmak;

Kobanê'nin savunulmasıymış, ilaçmış, silahmış onların derdi değil. Kürt halkı vahşi bir soykırım tehdidi ile karşı karşıya iken, onlar silah ve ilaç isteğinin altında komplolar arayacak kadar bilinç felcine uğramış durumdadılar.

Evet doğru, mesele yalnızca bir kaç sandık silah ve ilaç değil, mesele onur ve özgürlük için can bedeli savaşan bir halktan yana emperyalizme ve sömürgecilere kafa tutmak, hakim ulus çıkarlarına karşı ezilen ulusun yanında saf tutmaktır. Gel gör ki Güllerlerin böyle dertleri yok, onların varsa yoksa derdi sömürgeci cumhuriyetlerini korumak.

Kargalar kime güler?

Sol.org'un bir başka yazarı (Erhan Nalçaer) bakın neler diyor. Yazar, ABD'nin işlediği suçları arka arkaya sıraladıktan sonra devam ediyor; "Ve Kobanê'ye yukarıdan silah yardımı yapıyor. Barzani Türkiye yoluyla Kobanê'ye asker gönderiyor. Bunun enternasyonalizm olduğuna mahallesinde makul bir kütüphane bulunan herhangi bir karga bile güler. Buna enternasyonalizm değil emperyalizm deniliyor biliyorsunuz."

Bunun enternasyonalizm olduğunu kim söyledi?

ABD silah yardımı yapmaya mecbur kaldı, Barzani de asker göndermeye. Peki, TKP kanatları neden silah yardımı ve asker gönderme talebini yükseltmedi? Tartışılması gereken asıl konu bu değil mi?

ABD yardımı enternasyonalizm olmuyor, bu doğru da, TKP kanatlarının pozisyonu, Kürtlerin soykırımına, Rojava'daki ilerici toplumsal inşanın yerle bir edilmesine seyirci kalmak ne oluyor? Cumhuriyeti korumayı, stratejisinin odağına koyan bir partinin enternasyonalizmden dem vurmasına kargalar ne der acaba bir sormalı.

ABD niçin silah yardımı yaptı?

Kobanê kuşatma altında varlık yokluk savaşı verirken dünya halklarının yükselttiği yardım çağrılarını Obama "Kobanê stratejik önceliğimiz değil" diyerek geçiştirmişti. Yine Dışişleri Bakanlığı sözcülerinden biri "kimse Kobanê'nin düşmesini istemez ama önceliğimiz petrol rafinerileri gibi yerlerin kontrolünü sağlamaktır" demişti. ABD yönetimi bu

Emperyalistler de
Barzani de
Rojava halkının
iradesini tanıyarak
yardım etmeye
mecbur kaldı,
aksi takdirde
Barzani Kürt halkı
nezdinde, ABD de
dünya halkları
nezdinde rezil rüsva
olacaktı.



tutumunu haftalarca sürdürdü. ABD emperyalizminin pozisyonu buydu.

Ne var ki ABD, pozisyonunu de-ğiştirmek zorunda kaldı. Bir Pentagon yetkilisi bu zorunda kalmayı “YPG savaşçılarının cesaret ve yiğitlikleri, onlara silah yardımı yapmamıza yol açtı. Çünkü YPG güçlerinin yürütükleri savaş ve direniş tüm dünyanın gözlerini buraya çevirdi” sözleriyle izah etmişti.

Hiç kuşkusuz ABD’yi ilgilendiren YPG’lilerin cesaret ve yiğitlikleri değildi. Rojava’nın üçüncü bir yolu seçerek ABD öncülüğünde oluşturulan koalisyonla katılmaması ABD’nin planlarını bozduğu için, Kobanê’nin düşmesiyle Kürtlerin koalisyonla katılmaya mecbur kalması ABD’nin başlıca beklentisiydi, onun emperyalist çıkarı bu yöndeydi. Ama direniş ve silah talebi dünya halklarına öyle mal oldu ki, ABD buna bir biçimde yanıt vermeseydi rezil rüsva olurdu. Ezidi katliamına seyirci kaldıktan sonra Kobanê’ye yardım etmeyerek muhte-

mel bir soykırıma ortak olmakla itham edilmek, ABD’nin emperyalist çıkarlarına uygun olmayacaktı.

Halk Cephesi hangi cephede?

Halk Cephesi de TKP kanatları gibi sosyal şoven ulusalcılık kulvarında yol almaya devam ediyor. Kobanê’ye karşı takınılan tutum bu gerçeği bir kez daha gözler önüne serdi. Kobanê kuşatma altındayken uzun müddet sesi bile çıkmadı bu akımın. Ancak olaylar Türkiye’de bir ayaklanma hali aldıktan sonradır ki bi zahmet kendilerini gösterdiler. O da nasıl bir gösterişe varlıkları ile yoklukları bir oldu. Çatışmaların şiddetli anında ortalıktan kayboldular. Tabi ki bu çatışmaktan duydukları korkudan değildi, ama çok daha derin, iliklerine kadar sinmiş bir başka korkunun esareti altındaydılar: Kürt kuyrukçusu olma korkusu.

Nedense hakim burjuva ulus milliyetçiliğinin kuyrukçusu olmaktan korkmadılar hiç. Oysa onların kuyru-

ğuna takılmış gidiyorlar. Daha kötüsü bunun farkında bile değiller. Onlar hala en ilkeli devrimci duruşu sergiledikleri kanısındalar.

Hakim burjuva ulus milliyetçiliği, burjuva Türk ulusalcılığı ile sınırlı olmadığı gibi yeni de değil. Miloseviç Yugoslavya'daki Müslümanları soykırımdan geçirirken onlar Miloseviççi idi. Derken Kürtleri soykırımdan geçiren Saddam'ın savunucusu olarak çıktılar karşımıza. Bu tutumlarından hala övgüyle bahsedebiliyorlar. Onlara göre denklem basitti: Emperyalizm yeterince hakim olamadığı devletleri ulusal, dinsel ve mezhepsel ayrılıkları kışkırtarak parçalamak istiyordu. Klasik böl-parçala-yönet stratejisi devredeydi. Bu durumda, ulusal ya da dinsel-mezhepsel hakları için ayağa kalkanlar emperyalizmin hizmetinde ya da ondan medet uman küçük burjuva-burjuva milliyetçisi oluyordular, onlara karşı devlet terörü uygulayan gerici faşist rejimler de antiemperyalist oluyordu. Öyle bir noktaya geldiler ki, ABD karşıtlığını merkeze koydular. Bu merkezde kalarak politik pozisyonlarını belirlediler. Bu merkezden kim uzaksa onları emperyalizmden medet ummakla itham ettiler.

Oysa sağlarına sollarına biraz baksalar kimlerle yanyana düştüklerini görür belki kendilerine gelirdilerdi.

AntiABD'cilik antiemperyalizm değildir

Halk Cephesi ve Yürüyüş dergisi, antiABD'ciliği politik pozisyonlarının merkezine oturtmuş durumdalar.

İttifak politikalarını bu pozisyon belirliyor. Onları bataklığa sürükleyen de bu tutumları oluyor.

ABD'nin emperyalist olduğu açık da, her ABD karşıtının antiemperyalist ya da ilerici olmadığı da açık. Miloseviç ya da Saddam bir dönem zorunlu olarak ABD karşıtlığına kaydılar, bu onları kendi başına ne antiemperyalist ne de ilerici yapar. Her ikisi de halk düşmanı birer diktatördü. Esad'ın konumu da onlardan farklı değil. Bir dönem ABD ile uzlaşma içinde iktidarlarını sürdüren bu diktatörler, bu uzlaşmanın koşulları ortadan kalktığında kendi burjuva gerici diktatörlüklerini sürdürmek adına ABD ile karşı karşıya geldiler.

Bir kısım Ergenekon'cu da Türkiye'de aynı pozisyona düşmedi mi? ABD'nin dünkü en has uşakları birden "ortak düşman Amerika"cı kesilivermedi mi?

Yalnızca Ergenekon'cular değil, Türk burjuva ordusu ve iktidar partisi AKP de Rojava ve Kobanê söz konusu olduğunda bölgesel hegemonya düşleri ve Kürt Özgürlük Hareketi'ne duydukları düşmanlık nedeniyle ABD'nin zorunlu kaldığı yeni politikalara muhalefet etti; IŞİD'e el altından yardımları sürdürdü, Koridor açılmasına uzun süre direndi.

TSK'nın tutumunu emekli orgeneral Emin Başer "Türk silahlı kuvvetleri ABD planına karşı koyuyor" diye yazarak duyuruyordu (Hürriyet, 22 Eylül 2014).

Perinçek konuya dair şu değerlendirmeyi yapıyordu: "TSK ve sermaye

sınıfı dahil milli güçler, Türkiye'nin ABD planına teslim olmasına karşı çıkıyor. Çünkü bu sürecin Türkiye'yi kargaşalığa ve bölünmeye götüreceğini saptıyorlar.”

İşte, TKP kanatları ve Halk Cephesi nesnel olarak bu şoven gerici burjuva Türk ulusalcı cepheyle aynı siperde buluşuyorlar. Perinçek'in deyimıyla “milli güçler”in çekim alanına kayıyorlar.

Emperyalizm kadiri mutlak mı?

“Emperyalistler uzun süren görüşmelerden kendi politikalarına destek almadan, Büyük Ortadoğu Projesi'nin (BOP) bir parçası olmayı kabul ettirmeden hiçbir yardımda bulunmazlar” diyor, Yürüyüş.

Niye öyle olsun. Emperyalistlerin, gerici bölge devletlerinin bir iradesi, gücü varsa ezilenlerin de bir iradesi,

IŞİD Gerçeği

Arif Çelebi

IŞİD nasıl oldu da bu kadar büyük bir güce ulaştı?

IŞİD nasıl oldu da bu kadar saldırganlaştı?

Emperyalist koalisyonun bombardımanına rağmen, IŞİD nasıl oluyor da aynı anda bir kaç cepheye savaşmaya devam edebiliyor?

Bu sorulara genellikle iki yanıt veriliyor.

İnsanların en çok hoşuna giden ve en yaygın yanıtı göre; IŞİD'i emperyalistler yarattı, ama yarattıkları bu canavar sonradan kontrolden çıktı, emperyalistler de şimdi onu yeniden kontrol altına almaya çalışıyor. Tipik bir Frankenstein hikayesi.

İkinci yanıt, nesnel olguları hesaba katan bir açıklamayı içeriyor olma iddiasında: Deniyor ki, ABD öncülüğündeki emperyalist güçler Saddam rejimini devirince bir otorite boşluğu ortaya çıktı, devlet egemenliği yerini mezhep egemenliği uğruna çatışmalara bıraktı. Sistemden dışlanan Sünniler IŞİD önderliğindeki silahlı kuvvetlerin toplumsal dayanağını oluşturuyor.

Her iki açıklama da kimi olgulara dokunsa da gerçeği bütünüyle ortaya sermekten uzak.

Birinci yaklaşım, emperyalistlere olmadık bir güç atfediyor, onları her şeye kadir, istediği zamanda ve istediği yerde oyuncaklar yaratan, ya da herkesi oyuncuğa çeviren bir oyun kurucu olarak resmediyor. Hiç kuşkusuz ABD ve bölgedeki kimi gerici devletlerin Suriye'deki Esad rejimini yıkmak için savaşan güçleri birleştirmeye çalıştıkları, onlara para, silah ve askeri danışman desteği verdikleri doğrudur. Tüm bu desteklerden IŞİD'in de faydalandığı açıktır. Bilhassa Türkiye devletinin IŞİD'e büyük destek verdiği de inkar edilmez bir

gücü var. Ezilenlerin bu gücü ve iradesi belli koşullar altında emperyalistleri hiç de istemedikleri bir tutum almaya zorlayabilir. Devrimciler emperyalistler arasındaki, emperyalistlerle gerici bölge devletleri arasındaki, gerici güçlerin birbiri arasındaki çelişkileri devrim lehine bir olanağa çevirebilir. Nitekim olan da budur.

Kapitalizm can çekişiyor. Burjuvazi iktisadi, siyasi ve ideolojik

bunalım içinde debeleniyor. Bu koşullar altında emperyalizme pekala geri adım atılabılır, emperyalistler zevahiri kurtarmak için kimi tavizler vermek zorunda kalabilir. Kobanê’de yaşanan budur.

Yürüyüş’e kalırsa IŞİD “emperyalistlerin yarattığı ve besleyip büyüttüğü” bir oluşumdur. Emperyalizm böyle güçlüdür işte! İstedığı zaman istediği büyüklükte bir örgüt

gerçek. Fakat bunlar, IŞİD’in kontrolden çıkmış bir oyuncak olduğunu kanıtlamaya yetmez, olsa olsa emperyalistlerin ve gerici bölge devletlerinin IŞİD’i kendi çıkarları doğrultusunda kullanabilecekleri bir oyuncu haline dahi getiremediklerini gösterir. IŞİD, emperyalistlerin ve işbirlikçi devletlerinin gücünün değil güçsüzlüğünün ifadesidir.

İkinci yaklaşım, gerçeğe biraz daha dokunuyor gibi. Ortada bir devlet otoritesi boşluğu olduğunu, mezhepler üzerinden bölgesel hegemonya mücadelesinin şiddetlendiğini kim inkar edebilir? Ama bunlar IŞİD’in ortaya çıkmasının nedenleri değildir, çünkü otorite boşluğu ve şiddetlenen hegemonya mücadelesi de belirli koşulların yarattığı bir sonuçtur. IŞİD de bu sonuçlardan biridir. Dolayısıyla, IŞİD’i ABD’nin Irak’ı işgal etmesinin ve mali-ekonomik sömürge haline getirmesinin bir sonucu olarak açıklamak yetersiz olur, çünkü bu açıklama dünya çapında meydana gelen değişimleri hesaba katmaktan uzaktır.

İki Yeni Olgu

2008’den bu yana kapitalist emperyalizmin günümüzdeki ifadesi olan emperyalist küreselleşme, iktisadi, siyasi ve ideolojik bunalıma saplanmışır. Bir başka deyişle kapitalizm bir genel bunalımın, bir varoluş krizinin pençesine yakalanmıştır. Bu krizin dolaysız sonucu kapitalist ekonominin bir avuç ultra zengin dışında kimseyi tatmin etmemesi, emperyalist devletlerin ve işbirlikçilerinin eskisi gibi yönetememesi ve burjuva ideolojisinin eski hegemonyasını yitirmesidir. Kapitalizm güç kaybettiğe, emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin otoritesi zayıflamaktadır. Bu, dünya çapında bir olgudur. Bu olgunun öncelikle sınıfsal ve toplumsal çelişkilerin en keskin olduğu yerlerde uç vermesi doğaldır.

İkincisi, kitlelerin eskisi gibi yönetilmek istememesi ve bunu çeşitli türden başkaldırılarla dile getirmesidir. Bu da, kapitalizmin varoluşsal krizinin dolaysız sonuçlarından biridir. Bu başkaldırıların bazen barışçıl büyük kitle

yaratabilir, onu besleyip büyütebilir ve çıkarları doğrultusunda istediği gibi kullanabilir; işi bitince de buruşturup çöpe atabilir. Oysa IŞİD gerçeği durumun hiç de bu kadar basit olmadığını kanıtı. Konuyla ilgili ayrıntılar yandaki sütunlarda ve diğer yazılarda okuyucuya sunulduğu için geçelim. Herşeyi emperyalistlerin komplosuyla açıklamak bazen insanları ve örgütleri en uç noktalara

savurabiliyor. Mesela ulusalcı faşistlerden Soner Yalçın'a göre "IŞİD; Büyük Kürdistan'ı kurmak için var gücüyle çalışıyor". Yani, aslında her şey tezgah, her şey oyun.

Kim çareyi nerede görüyor?

Yürüyüş sosyal şoven burjuva Türk ulusalcılığı bataklığına iyice gömülmüş durumda. Yürüyüş Marksist

gösterileri, bazen kitle şiddeti ve öfke patlamaları, bazen de doğrudan silahlı mücadele biçimi aldığı görülüyor. Bu da dünya çapında bir olgudur. Çelişkilerin en keskin olduğu yerlerde bu olgunun en şiddetli biçimde uç vermesi kaçınılmazdır.

Bu iki belirleyici olgu, hesaba katılmadan yapılan hiçbir açıklama diğer olguları ne denli hesaba katıyor olursa olsun nesnel gerçeği yeterince ifade edemeyecektir.

Kurtuluş arayışı

Belirli bir toplum biçimi varoluşsal bunalıma saplandığında o toplum biçimini o güne kadar ayakta tutan iktisadi, siyasi ve ideolojik biçimler hegemonik işlevini yitirmekle yüz yüze kalır. Böyle bir durumda egemen sınıfın tüm gücüyle mevcut durumu korumaya çalışacağı açıktır. İşsizlik ve yoksulluk arttıkça yürürlükteki ideolojik aygıtlarının etki gücü zayıflayan egemen sınıf siyasi gericiliğe daha sıkı sarılacaktır. Buna karşın, aynı bunalım koşullarında ezilenler arasında iki tür kurtuluş arayışı boy verecektir. Bunlardan birincisi tarihin derinliklerine dönmektir; ikincisi ise yeni bir toplumsal düzen arayışıdır. Birincisi gerici, ikincisi aynı duruma ilerici bir tepki hareketidir.

Feodal dönemin çöküş çağı bunun en tipik örneğidir. Kokuşmuş feodal hegemonyaya karşı ezilenler arasında iki eğilim boy vermişti: Birincisi Hristiyanlığın doğuş çağındaki yaşam tarzına ve toplumsal hayata özlem, ikincisi toplumsal demokrasi arayışında ifadesini bulan yeni bir toplum kurma isteğiydi. Nihayetinde her ikisi de mevcut durumdan hoşnutsuzluğun ürünüydü, her ikisi de varoluşsal krize saplanmış olan feodal toplum biçiminden kurtuluş arayıştıydı, her ikisi de daha eşitlikçi bir düzen isteğini dile getiriyordu. O dönem egemen Hristiyanlığın karşısına dikilen kurtuluşçu Hristiyan akımların yoksullar arasında büyük ilgi görmesinin nedeni buydu.

Leninist komünistleri faşizmden, emperyalizmden medet ummakla eleştirecek kadar batmış halde. “Marksist Leninist komünistler çareyi yine de AKP’de görüyor... Yani, daha açık bir deyişle çareyi faşizmde görüyor, emperyalizmle kurulan ilişkilerde görüyor.” (26 Ekim 2014, Yürüyüş internet sayfası)

Kobanê’de, Şengal’de YPG saflarında IŞİD çetelerine karşı savaşmak,

Rojava devrimine, 6-8 Ekim serhıldanına katılmak Yürüyüş dergisine göre faşizmden ve emperyalizmden medet ummak demektir.

Yazık!.. Gerçekten yazık!

Eğer denklem böyle kurulacaksa insana sorarlar: Rojava devrimini kim yerle yeksan etmek istedi? AKP, TSK, burjuva gerici Türk ulusalcı faşistleri. Bu çevrelerin hepsi YPG’yi, Rojava yönetimini ABD işbirlikçiliği ile itham

Bir başka deyişle; ezilenlerden bir bölümü tarih çarkını geriye çevirerek kurulabileceklerini düşünüyor, diğerleri ise mevcut tarihi yıkarak yeni bir tarihsel süreç yaratmaya yöneliyorlardı.

Radikal İslami akımların son 20-30 yılda hızla güç kazanması da çürümekte ve kokuşmakta olan yürürlükteki kapitalist emperyalist dünya düzenine tepkinin ifadesidir. İçten içe çürümüş ve gerçekte sosyalizmi inşayla ilişkisi kalmamış Varşova Paketi’nin çökmesi, onun dışındakilerin de kapitalist yola dümen kırması, yığınlar nezdinde sosyalizmi bir kurtuluş yolu, ideolojisi olmaktan çıkarmıştı. Emperyalist küreselleşmeyle birlikte bağımlı ülkeler için burjuva modernleşme yolunda kalkınma imkanı da ortadan kalkmıştı, çünkü sermayenin dolaşımı önündeki tüm engellerin kaldırılması, iç pazarın bütünüyle emperyalist tekelin denetimine geçmesi anlamına geliyordu. Bu koşullar altında, Müslüman halklar arasında radikal politik İslam hızla yükselişe geçti.

Bir zamanlar emperyalist devletler ve onların uşakları Müslüman halkların sosyalizme yönelmelerini engellemek için politik İslami akımları desteklemiş ve teşvik etmişlerdi. Yine de bugünkü yükselişi bununla izah etmek yanlış olur. Kuşkusuz bu dönemin bir birikimi var ama bugün belirleyici olan yukarıdaki yeni koşullardır.

Kobanê: Umut çiçeği

Rojava devrimi ve Kobanê direnişi, özgürlük ve toplumsal kurtuluş özleminin yeniden cisimleşmesidir. Bu nedenle bu sıradan bir direniş değil, ezilenlerin, işçi sınıfının tarihe bir müdahalesidir. Önüne gelen herşeyi ezip geçen IŞİD’in Kobanê duvarına çarpmasının asıl nedeni budur. Şimdi yeni bir tarih yazılıyor. Sosyalistler, komünistler, ilericiler bu tarih yazımına tüm fiziksel ve zihinsel yetenekleri ile katıldıkları ölçüde kapitalist emperyalizmle birlikte tarih tekerleğini geriye çevirmeye çalışanları da yerle yeksan edecektir.

ederek, asıl amacın ABD kuklası bir Kürdistan kurmak olduğunu ileri sürmedi mi? Halk Cephesi ve Yürüyüş de YPG'yi işbirlikçilikle, Rojava yönetimini ve Kobanê direnişini BOP'a teslim olmakla suçlamadı mı?

Şimdi üstüste koyalım bakalım: bu cephe neyin cephesi? Halk Cephesi kiminle yanyana?

Yine de biz denklemi böyle kurmuyoruz. Bu yanyana gelişin bilinçli bir tercihin ürünü değil siyasi bir yanılmanın sonucu olduğunu düşünüyoruz. Halk Cephesi bu yanılığın kendisini hızla sıyırmalıdır. Aksi takdirde

bugünkü nesnel yanyana düşme hali yarın çok daha derin ve içinden çıkılmaz boyutlar alabilir ve bir bilinç biçimine dönüşebilir.

Kobanê devrimdir

Rojava ve Kobanê, Türkiye ve Kürdistan devriminin bir parçası; Ortadoğu devriminin bir adımı, dünya devriminin bir üssüdür. Marksist Leninist komünistler bu bilinçle katıldılar devrime. Bu devrime katılmayanlar devrimin dışına düşmüş olacaklar, sözleri ne denli sert olursa olsun, bu gerçeği değiştirmeyecektir.

KİMİNLE BİRLİKTE KİME KARŞI

Deniz Bakır

ABD emperyalizmi öncülüğündeki koalisyon güçleri, Kobanê'yi kuşatma altında tutan IŞİD mevzilerini bombalıyor ve direniş güçlerine silah ilaç vb. tedarikinde “yardımcı” oluyor.

Emperyalist ve bölgesel gericiliğın siyaset alanını daraltan, dahası halkçı alternatif bir model olan Rojava devrimini (ön cephesi haline gelen Kobanê direnişini) ‘desteklemesi’ ilk bakışta gerçekten de oldukça tuhaf görünüyor.

Eğer emperyalistler ve işbirlikçilerini kendi çıkarlarına odaklanmış uluslararası baskı ve sömürü sisteminin uygulayıcıları olarak değil de insanlığın gelişiminin en son durağı olan ‘Batı medeniyetinin’ özgürlük ve demokrasinin koruyucu ve kollayıcıları olarak gören omurgasız liberallerden (sahi bu palavralara gerçekte inanan kaldı mı?!) ya da Kürt özgürlük hareketini (ve dolayısıyla Rojava devrimini) emperyalist stratejisinin bir parçası olarak gören faşist şovenist, sosyal şovenist akıl fukaralarından değilseniz, bu tuhaflık üzerinde ciddiyetle durmamız gerekir. Zira liberal ve faşist, şovenist, sosyalşovenist kesimlerin kestirmeci söylemleri-



nin kitlelerde ve ilerici kamuoyunda yaratacağı kafa karışıklığına engel olmak; emperyalizm ve direniş/devrim gerçekliğini somut olgular temelinde açıklığa kavuşturmak devrimci bir görevdir.

Ortadoğu cangılında yol açmak

Marx “her şey görüldüğü gibi olsaydı bilime gerek kalmazdı” demişti. Marx’ın bu yaklaşımı Ortadoğu siyaseti söz konusu olduğunda bin kat daha geçerlidir. Ortadoğu siyasetinin karmaşık yapı, ilişki ve dinamikle-

rinin çoğu zaman ilk bakışta görülmeyen özünü diyalektik bir yaklaşımı esas alarak ortaya çıkarabileceğimizi, doğru yönü bu temelde tayin edebileceğimizi unutmamalıyız. Bunu başarmamız Ortadoğu cangılında kaybolmamamız için olduğu kadar egemen güçlerin ezilen sınıflar ve halkların zihninde yarattığı bulanıklığı gidermek, sürecin devrim ve karşı devrim saflaşması yönünde ve devrim lehine ilerlemesini güvenceye almak bakımından da büyük bir önemi vardır.

Bunun için Kobanê direnişine uzanan süreci oluşturan örgüyü, olay-

lar ve olguları belli başlı unsurlarıyla çözümlenmek ve devamında neden sorusunun yanıtına ulaşmaya çalışmak daha doğru açıklayan ve sağlıklı bir yaklaşım olacaktır.

Emperyalistler ve bölgesel gericilik ve IŞİD arasındaki ilişki, ilerici devrimci güçler tarafından sık sık bir özne nesne ilişkisi olarak ele alınmakta ve kabul görmektedir. Bu iki gücün de birbirinden beslendikleri aynı topraktan türedikleri anlamında yanlış değildir. Yine aralarındaki kirli ilişki ve bağları tarif etmek bakımından ajitatif bir değer de taşımaktadır. Ne var ki belli bir anlamda ve ajitatif açıdan doğru olan bit tarif genelleştirilip içeriğin bütünü olarak anlaşılma-ya başlandığında sığ bir kavrayışa yol açmaktadır.

Emperyalizm ve bölgesel gericilik ile IŞİD arasında derin bağlar, çıkar ilişkileri ve ittifakı olsa da IŞİD’i basit anlamda bir maşa, emperyalist sistemin ve bölgesel gericiliğin kontrgerilla türü örtülü ama organik bir uzantısı olarak düşünmek doğru değildir.

IŞİD, benzeri birçok egemen güçlerin gübrelüğünde gelişip serpildi.

ABD ve bağlaşıkları Suriye, Irak ve İran’i birbirine bağlayan Şii hattını keserek bölgedeki Rus-İran etkiliğini kırmak orayı Batı sermayesiyle daha ileri düzeyde entegre ederek tıkanma halindeki (batı) kapitalizmine nefes aldirmek, petrol kaynaklarını kontrol altında tutmak ve son olarak da alanda egemenlik odaklarından koparak “kendi yolunu açma” hattında ilerleyen Rojava devrimini boğmak istiyordu. Bu

stratejide, IŞİD öncelikli bir hedef ya da tehlike değil aksine koçbaşı rolü oynayarak kolaylaştırıcı oluyordu.

IŞİD de Suriye, Irak, İran arasındaki Şii hattını koparmak, Rojava devrimini ezerek Suriye ve Irak’ı merkez alan bir egemenlik odağı olarak ortaya çıkmak istiyordu. IŞİD’in stratejisinde de öncelikli hedef ya da tehlike (önceleri) ABD ve yerel uzantılar değildi. Aksine bu güçlerin yarattığı ortam gelişip güçlenmesi için uygun bir zemin, askeri, ekonomik ve siyasi olarak gelişmesine olanak sunuyordu.

Sonuç olarak; iki strateji üst üste bindi, iç içe geçti

Ne var ki bu durumdan daha çok IŞİD yararlandı.

Emperyalizmin ve bağlaşıklarının öncelikli olarak ve açıktan desteklediği güçler, Esad rejimi karşısında sahadada tutunamayıp çözüldürken IŞİD kalan güçleri bazen zorla yutarak, bazen ise emip içine alarak büyük oranda etkisiz hale getirdi. Böylece eski Suriye siyasi coğrafyası üç ağırlık merkezi etrafında kümelenmiş/bölünmüş oldu. Rojava, Esad Suriyesi ve IŞİD Suriyesi.

Esad rejimi zayıflamış ama düşmemişti. Rojava devrimi frenlenmiş ama ilerleyişini sürdürmüştü. IŞİD gelişip serpilmiş ve Suriye’deki temel güçlerden biri haline gelmişti. Ortaya çıkan tablonun emperyalizm ve bağlaşıkları bakımından hezimet IŞİD için ise gerçek bir ilerleme olduğu ortadaydı. Bu stratejik kesişme ve ittifaktan IŞİD daha karlı çıktı. Eğer bir kullanma/yararlanma bahsi yapılacaksa,

başlangıçta ABD ve müttefikleri IŞİD'den yararlınsa da nihayetinde ve daha çok IŞİD'in emperyalizmin ve bağlaşıklarının imkanlarını tepe tepe kullandığını söylemek daha doğru görünüyor.

Burada bir nokta üzerinde özellikle durmalıyız. ABD ve bağlaşıkları başlarda strateji ve IŞİD'le ilişki noktasında genel olarak aynı hizada dursa da, süreç içinde aralarında yer yer belirginleşen farklılıklar ortaya çıkmaya başladı. Esad rejimi ve Rojava devrimi direndikçe ittifakta kendi arasındaki uyumu kaybetmeye başladı. İttifak içindeki her bir güç stratejinin daha çok kendilerini doğrudan ilgilendiren yönlerine odaklanmaya ve IŞİD'le ilişkilerini de buna uygun kurgulamaya başladılar. Bu merkezkaç eğilimler özellikle Türkiye açısından gittikçe tipik hale geldi.

ABD, Esad'ı baskılamak, İran'la yakınlaşan Maliki yönetimini geri çekilmeye zorlamak için IŞİD'i bir sopa olarak kullanıyor ama bunu yaparken onun kontrol dışına çıkma potansiyelini de dikkate alarak temkinli olmayı elden bırakmıyordu.

S. Arabistan ve Katar da ABD ile benzer biçimde IŞİD sopasını kullanarak İran, Esad, Maliki üzerinde baskı kurmak, böylece Şii Fars yayılmacılığını sınırlamak istiyordu. Bu bağlamda ABD sorunun siyasi, askeri ve ekonomik çıkarlar yönünden motive olurken, S. Arabistan ve Katar'ı motive edenin daha çok Sünni Arap yayılmacılığının özgül çıkarları olduğunu ve bu bakımdan bunların

IŞİD'le benzer bir zeminde durduklarını ayrıca belirtmekte yarar var.

Bu bahiste, en sıradışı ve merkezkaç eğilimleri en güçlü biçimde dışa vuran ülke Türkiye oldu. AKP Türkiye'si, ideolojik olarak Sünni mezhepçilik ve Kürt devrimi düşmanlığı ile karakterize olan yeni Osmanlıcı bir yaklaşımı esas alıyor ve bu süreci bölgesel yayılmacılık temelinde değerlendirmek istiyordu. Sünni mezhepçilik ve Kürt devrimi düşmanlığı IŞİD'le ortak bir ideolojik ve motivasyona temel yaratıyordu. Esad rejimi ve Rojava devriminin yenilgiye uğratılmaması aksine Türkiye'nin yeni Osmanlıcı planlarını sahada yenilgiye uğraması, AKP Türkiye'sini sürecin kazananı ve ideolojik kardeşi olan IŞİD'le daha girift ilişkiler kurmaya, ABD'nin kontrollü ilişki sınırlarını aşarak merkezkaç bir tutum geliştirmeye itti. Bu durum, Türkiye ile ABD arasındaki sürtünmeleri gittikçe arttırdı. Yer yer açık çelişkilere yol açtı.

Bazı bakımlardan ve kısmi olduğu kaydını düşerek Barzani KDP'sini de bu bağlamda değerlendirebiliriz. Barzani, Maliki hükümetinin iktidarı merkezde toplama yönelimini bastırarak ve dört parça Kürdistan'ın başat gücü olarak öne çıkan Kürt özgürlük hareketini ve devrimci Rojava'yı kendisine mecbur bırakarak geriletme amacıyla (böylece Kürt dinamiğinin bölgedeki tek temsilcisi haline gelecekti) başlangıçta bu stratejiye bir biçimde eklemelendi. Kuşkusuz Barzani, IŞİD'in Rojava'yı ele geçirmesini

istemiyordu, onun derdi Rojava'nın Başûr'un denetimine girmesi ve Maliki yönetiminin devrilmesiydi

Ne var ki IŞİD kendisine çizilen çerçeveyi aştı.

IŞİD, Maliki yönetiminin düşüp Sünni bölgenin fiili hale gelmesinden sonra ağır silahları alıp yönünü Rojava'ya dönmekle kalmadı, Erbil ve Bağdat'a doğru ilerleyişini sürdürerek kendi planını devreye soktu. IŞİD'in Bağdat'ı, Erbil'i ve dolayısıyla ABD çıkarlarını hedef sahası içine çekerek kendi çıkarlarına odaklanan bir stratejiye geçmesi tüm taşları yeniden oynattı. ABD ve bağlaşıkları, Şii hattını kesmeyi esas alan stratejiyi geriye çekerek IŞİD'i geriletmeyi öne alan bir stratejik tadilat yaptılar. Burada tek istisna Türkiye oldu. Türkiye, Kürt devrimine düşmanlığına ve Esad'ı devirmeye odaklanmayı sürdürdü. Bunun için daha örtülü olsa da IŞİD'le işbirliğine devam etti. Türkiye'nin ABD ve Güney Kürdistan'ın IŞİD karşısında durumunu yeterince dikkate olmayan, ayak sürüyen tavrı mesafe ve sürtünmeyi arttırdı.

Bu aşamada sürece yön veren bir diğer hamle YPG-HPG'nin Şengal savunması oldu. YPG-HPG, Şengal'de IŞİD'i durdurarak Ezidi halkını tarihi bir soykırımdan kurtarmakla kalmadı. Hem şaşkın biçimde geri çekilen peşmergenin mevzilerini doldurup IŞİD'n Güney Kürdistan'daki ilerleyişini durdurdu, hem IŞİD'in Rojava'nın Cezire kantonunu çevrelemesini önledi hem de IŞİD'e

karşı tek gerçek direniş gücü olarak öne çıkarak bölge ve dünya halkları nezdinde kazandığı itibarın yanı sıra IŞİD'e karşı hareket iddiası taşıyan hiçbir gücün görmezden gelmeyeceği bir konum elde etti.

IŞİD'in birbiriyle kavga halindeki uluslararası ve bölgesel güç odaklarına karşı aynı anda ve dört koldan (Irak'ta ABD'ye, Irak merkezi hükümetine, Güney Kürdistan'a ve İran'a Suriye'de ise Esad rejimi ve dolayısıyla Rusya'ya karşı ve nihayetinde Rojava Kürt devrimci güçlerine karşı saldırıya geçmesi, uluslararası güçleri IŞİD molası vermeye zorladı. Daha önce de belirttiğimiz gibi Türkiye dışındaki emperyalist koalisyon ve bölgesel gerici güçleri stratejilerini (öncelikli tehdit olarak) IŞİD'i hedefe çekecek biçimde tadil ettiler. ABD, öncelikli gündeminin IŞİD'le mücadele olduğunu açıkladı. Bölgeden ve

+

AKP Türkiye'si,
ideolojik olarak Sünni
mezhepçilik ve Kürt
devrimi düşmanlığı
ile karakterize olan
yeni Osmanlıcı bir
yaklaşımı esas alıyor
ve bu süreci bölgesel
yayılmacılık temelinde
değerlendirmek
istiyordu.

+



Emperyalizmin ve
bağlaşıklarının
öncelikli olarak ve
açıktan desteklediği
güçler,
Esad rejimi karşısında
sahada tutunamayıp
çözülürken IŞİD kalan
güçleri bazen zorla
yutarak, bazen ise emip
içine alarak büyük
oranda etkisiz hale
getirdi.



dünyanın çeşitli bölgelerinden ülkelerin farklı biçim ve düzeylerde dahil olduğu bir koalisyon oluşturdu. İran, Suriye ve Rusya doğrudan katılmasa da sahadaki uzantıları aracılığıyla dolaylı (mesela Irak'ta ya da Suriye'de olduğu gibi) sessiz kalarak göz yumarak, hatta üçüncü güçler aracılığıyla paslaşıp teşvik ederek bu sürece dahil oldu.

Herkesin pozisyon değiştirdiği bu süreç boyunca Türkiye eski konumunu sürdürmekle kalmadı, IŞİD karşıtı koalisyonu frenleyerek ve IŞİD'i yeniden Rojava'ya yönlendirerek zamanı geriye doğru sarmaya çalıştı. Bu bakımdan Türkiye'nin, Kobanê kuşatmasının (IŞİD'in) sadece destekçisi değil aynı zamanda mimarlarından biri olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Ne var ki zamanı geriye çevirmek imkansızdır. Türkiye'nin iddiası ve beklentisinin aksine Kobanê düşmedi. Bilakis IŞİD'e karşı direniş ve mücadelenin sembolü ve denek taşı haline gelerek dünya çapında bir kamuoyu desteği ve dayanışma hareketine yol açtı. Son ana kadar bekleyen, IŞİD'e Rojava devrimini zayıflatması için zaman kazandırmaya çalışan burjuva uluslararası güçler, Kobanê'deki kent savaşının aylara yayılabileceğini ve bu durumun sadece direniş ve devrimin itibarını artırmakla kalmayacağını, durumu izlemekle yetinmeleri halinde dünya halkları nezdinde kendilerini tamamen itibarsızlaştıracağını gördüler. Aynı zamanda kentın düşmesinin IŞİD'e karşı sahadada mücadeleyi zora sokacağı gerçeğini kabul etmek durumunda kaldılar. Kamuoyu baskısını gevşetmeye dönük göstermelik bombardımanlar ve 'insani' yardımlarla başlayan süreç, etkili bombardımanlara silah ve ilaç tedarikine yardımcı olmaya ve giderek koridor açmaya dönüşerek derinleşti ve direnişe nefes aldırın, alan açın boyutlarına ulaştı.

Sonuçlar riskler olanaklar

Artık toparlayarak neden sorusunun cevabını verebilir; olasılık ve risklere dikkat çekebiliriz.

İlk olarak vurgulanması gereken nokta, ABD emperyalizmi önderliğindeki koalisyonun Kobanê direnişi 'yanında' harekete geçmeye, tavır

almaya iten şeyin direnişin ve dayanışmanın gücü olduğu gerçeğidir. Koalisyon güçlerini etkili hava hareketleri ve ilaç, silah tedarikine yardımcı olmaya; Avrupa ülkelerini Türkiye üzerindeki koridor açma baskısı yapmaya; Barzani'yi i ilaç, silah ve peşmerge yardımı yapmaya; İran'ı insani koridor açma çağrısı ve insani yardım yapmaya; Suriye'yi (Esad rejimini) Kobanê'ye hava yardımı yapmak istiyoruz ama Türkiye'nin angajman kuralları nedeniyle yapamıyoruz demeye; Türkiye'yi yaralıların tedavisi ve son olarak silah geçişi için koridor açmaya ve dünyanın birçok ülkesini PYD ve Rojava devrimini tanımaya, ilişki kurmaya direniş ve dayanışmanın yarattığı meşruluk alanı ve itibarı zorlamıştır. Kobanê direnişini tanımadan IŞİD ile mücadeleden bahsetmek imkansız hale gelmiştir.

İkinci olarak vurgulanması gereken şey, ABD dış işleri bakanı John Kerry'in açıkça belirttiği gibi bu durum geçicidir, stratejik değildir. Çünkü son tahlilde, Rojava devrimi ve emperyalistler ile bölgedeki gerici güçlerin stratejik yaklaşımları çatışmaktadır. ABD başta olmak üzere emperyalist güçler Kobanê direnişini destekleyip itibarına ortak olarak şu sonuçları elde etmek istiyor.

a) Yakın tehlike olan IŞİD'in iradesi Kobanê direnişi ile kırılacak, sahadaki diğer güçler bu temelde cesaretlendirilecek.

b) IŞİD'e karşı dünya kamuoyunda oluşan tepki 'IŞİD'le mücadele'

adı altında bölgenin emperyalistleri ile yeniden dizayn girişimlerine örtü olarak kullanılacak.

c) Devrim güçlerinin 'kendi gücüne dayanarak ilerleme', 'halka dayanarak ilerleme', 'kendi yolunu açma' fikri ve iradesi ve devamında bu iradenin kitlelerde yarattığı devrimci özgüven "kurtarıcı müdahale" fikrinin yaygınlaştırılması yoluyla sarsılacak.

d) Devrim güçleri, egemen güçlerin siyaset sahasına çekilerek çözülmesi sağlanacak.

Yani; ABD önderliğindeki koalisyon bir yandan Kobanê'deki direnişin ve dayanışmanın gücü karşısında ona yardım etmeye mecbur olurken diğer yandan bunu devrimi çözümlenmenin bir hamlesine çevirmek isteyecektir, bu anlamda iç içe geçen, birleşen ikili bir amaç gütmektedir. Bu çözümlenmenin şu ya da bu vadede (sürecin seyrine bağlı olarak) yeniden ezme siyasetine dönüşmesi, geçici olanın stratejik olana yerini bırakması kuvvetle muhtemeldir.

Emperyalistlerin ve bölgedeki tüm gerici güçlerin çelişki ve çatışmalarından devrimci amaçlarla yararlanmak, tüm başat çelişki ve çatışmaları stratejide belirtilen dolaylı yedekler olarak değerlendirmek, Kobanê'yi stratejik mevzi olarak tanımlayarak orada konumlanmak ve stratejik yedekleri, tüm ilerici güçleri bu stratejik mevzi etrafında birleştirmeyi hedefleyen taktikler geliştirmek tek doğru devrimci stratejidir. Kobanê üzerinden emperyalistler, bölgedeki gerici devletler ve IŞİD gibi gerici güçlerle

girilen hegemonya mücadelesi ancak bu yoldan başarıya ulaşabilir. Emperyalistlerin ve tüm gerici güçlerin planları ancak bu yoldan akamete uğratabilir.

Kuşkusuz bu politika pek çok riski barındırmaktadır. Kürt özgürlük hareketi, Rojava devrimi güçleri ve devrimci komünist güçler sürecin bu karmaşık, değişken karakterini görmeli ve her olasılığa karşı hazırlıklı olmalıdır. Bir yandan 'kendi gücüne dayanarak ilerleme', 'halka dayanarak ilerleme' çizgisi kararlılıkla korunup kitlelere mal edilirken diğer yandan devrimin siyasi, ekonomik, askeri diplomatik etkinliği büyütülerek onun nefes borularını genişletmek için her türlü olanaktan yararlanılmalıdır.

Direnış etrafında oluşan dayanışma hareketi süreklileştirilerek hem egemenlerin direnişin itibarını çalma girişimleri engellenmeli hem de devrime yeni saldırıları engelleyip

nefes aldırarak bir kalkan olarak kurumsallaştırılmalıdır. (Mesela tüm bölgede ve dünyada Rojava'yı siyasi ekonomik, diplomatik vd. bakımlardan destekleyecek, devletlere baskı yapıp halklara tanıtacak bir 'Rojava devrimiyle dayanışma' ya da savunma komiteleri ağı hareketi neden örgütlenmesin?)

Kobanê direniş ve Rojava devrimi önemli bir eşiğı daha başarıyla geçmiş olsa da süreç hala devam etmekte, devrimin düşmanları devrimi ezmek (IŞİD ve TC) ve çözmek (ABD, AB vs) için harıl harıl çalışmayı sürdürmektedir.

Devrim ve dostları gevşememeli, yanılsamalara kapılmamalı, halkı/halkları aydınlatarak direniş ve dayanışmanın gücüne dayanarak ilerleme bilinci ve iradesini on-yüz-bin kat büyütmelidir. Zaferi getirecek ve güveneye alacak olan bu bilinç ve iradedir.

Tarihi Kobanê direnişinin ilk dersi ve emri budur.

İŞİD, RADİKAL POLİTİK İSLAMCI AKIMLAR:GELİŞME NEDENLERİ VE NİTELİKLERİ

Ziya Ulusoy

Suriye gerici iç savaşında başta İŞİD olmak üzere, Nusra Cephesi, Ahrar u Şam gibi radikal politik İslamcıların öne çıkıp gelişmeleri yalıtılmış bir gelişme değil. Bu gelişmenin öncesi ve sonrasında, Afganistan-Pakistan hattında, Güneydoğu Asya'da ve Kuzey Afrika Müslüman halkları arasında El Kaide çizgisindekiler önde gelmek üzere, silahlı mücadele yürüten politik İslamcılarının gelişmesi söz konusuydu.

Dönemeç noktası olarak Taliban'ın iktidardan indirilmesi ve Afganistan'ın emperyalist güçler tarafından 11 Eylül İkiz Kuleler eylemi sonrasında 2001'deki işgalini alırsak, gelişmenin tırmandığını söyleyebiliriz.

İşgale ve sömürgeciliğe karşı radikal politik İslami akımlar

Bu örgütlerin gelişmesini iki kategoride ele almak doğru olur. Birincisi, işgal veya işgal tehditi altında ya da sömürge Müslüman ülkelerde silahlı İslami örgütlerin gelişmesidir. Hamas, Moro Ulusal Kurtuluş Cephesi, Lübnan Hizbullah'ını bu kategorideki ülkelerde gelişen radikal politik İslami akımlar olarak nitelemek gerekir. Bunların güçlenmiş ve gelişmiş olmaları, politik İslam-



1990'larla başlayan dönem, geleceğe doğru sosyalizm umudunun kırıldığı bir zamandı. Kapitalist emperyalizm bunu 'tarihin sonu'nu ilan etme aracı olarak kullandı. Kapitalizm ve burjuva demokrasisinin 'insanlığın nihai amacı' olması gerektiği fikrini yüceltti. Zamanın ruhu buydu. Ama kapitalizmin kendisi bunalım içindeydi.



caların, işgale ve sömürgeciliğe karşı direndikçe gelişeceğinin bir kanıtı.

Irak işgaliyle birlikte, gerek eski Baasçılar, gerek Irak İslam Devleti-İİD- (Zerkawi'nin kurduğu El Kaide çizgisindeki bu örgütün ilk ismi Tevhid ve Cihad'dı) ve gerekse Mücahitler Ordusu, Ensar El İslam vb. gibi radikal politik İslamcı örgütler, işgalcilere karşı silahlı eylemler yürüttüler. Özellikle İİD, feda eylemleriyle ün saldı. Asıl destek aldığı kesim Sünni Araplar oldu. Ancak, İİD, Sünni aşiretlerin "Irak uyanış hareketi" aracılığıyla 2008'de ABD ve Irak işbirlikçi hükümetiyle anlaşması sonrası, yenilgiye uğradı. Çok güç kaybetti. Binlerce militanı hapisanede olsa da,

İslamcı yayınların vurguladığı gibi 2008'de yalnızca yaklaşık 200 savaşçısı kalan zayıf bir örgüttü. Kısaca, önce güçlenmiş ama sonra zayıflamıştı. Zayıflamasının nedeni yalnızca ABD ve Şii yönetiminin kullandığı kontrgerillacı devlet terörü değildi. Şiilere ve Kürtlere uyguladığı sivil halk katliamlarının rolü de önemli bir yer tutuyor.

Bilindiği gibi 2011 baharında İİD, Suriye gerici iç savaşına, önü açılarak, desteklenerek, silah ve eğitim, mali imkanlar sağlanarak katıldı. Bu tarihten itibaren gelişmeye başladı. Suriye iç savaşında Nusra Cephesi adıyla da örgütlendi. Sonra İŞİD adını aldı. Biat ve örgütlenmede El Kaide ve Nusra liderleriyle çelişkiye düşünce yine bu adla ve rakiplerine karşı aşırı şiddet kullanarak ayrı örgütlenmesini sürdürdü. Rakiplerini şiddet yoluyla alanlardan ve özellikle Rakka'dan söküp atmada başarılı olunca Rakka, Deyr Zor ve Kuzey Suriye'nin-Rojava kantonları ile Halep haricinde-doğu ve orta kesimlerinde hakimiyet sağladı. Yine bilindiği gibi 10 Haziran 2014 tarihinde Musul fethinde öncü vurucu güç olarak zafer kazanınca İslam Devleti'ni ve Halifeliği ilan etti.

Askeri gücünün birkaç on bin savaşçıya vardığı ileri sürülüyor. Daha önemlisi de savaş yeteneği düşük değil. Abartı bir yana bırakılırsa, Irak ordusuna, peşmergeye yenilgiler tattırarak ölçüde savaşçılığa sahip. Üstün askeri güçler karşısında yenilgiyi hemen kabullenmeyen ısrarlı savaşçılığı var. Ayrıca

vurgulamak gerekir ki, feda eylemcilerini çokça çıkarabiliyor.

Fakat bütün bu savaşıçılığı ve savaş başarılarına rağmen teokratik devlet ve yönetmede-toplumsal yaşamda bi-atı ve teokratik dogmaları dayatması, korku salarak boyun eğdirme amacı ve bağlı olarak akıl almaz vahşeti, kadını köleleştirilmesi; IŞİD ve onun şahsında radikal politik İslamcılarının siyasi bakımdan daha şimdiden yenileceklerinin nedenleri ve kanıtıdır. Bu gerçeği yaşayarak gören kitleler hızla desteğini geri çekmekte, düştüğü karanlık denizden çıkmak için işgalci emperyalist devletlere bile sarılmaktadırlar.

IŞİD (Irak'ta) emperyalist işgale karşı mücadele içinde radikal politik İslamcı örgütlerin gelişmesine örnek olduğu gibi, (Suriye'de) iç savaş içinde gelişmenin de örneğidir.

Emperyalist ve siyonist işgallere karşı direniş içinde gelişenlere Filistin politik İslamcı akımları ile Lübnan Şiilerinin politik İslamcı akımları örnek verilebilir; Hamas, İslami Cihad, İslami Cemaat, Lübnan Hizbullahı... Bu akımlar, hakim emperyalist güçlere ve desteğindeki yerel sömürgecilerin işgallerine karşı direniş içinde geliştiler. Direnişçilikleriyle kitleler üzerinde etki sağlayıp güç kazandılar. Filipinler'de Moro Ulusal Kurtuluş Cephesi, Keşmir ve Çeçenistan'daki radikal politik İslami örgütler, bu kategorideki akımlardır. Taliban da, ABD'nin birleşik emperyalist işgaline karşı mücadele içinde gelişmeye diğer bir örnektir.

İç savaş içinde politik İslami akımlar

İkinci kategori, iç savaş içinde gelişip büyüyenler. Emperyalistlerin ve burjuva yerel gerici devletlerin desteğini ve yardımını sürekli alan politik İslami akımlar hızlı büyüüp gelişebiliyorlar. Ama bu destekten yoksun olduğu halde büyüeyenler de var.

Radikal politik İslamcı örgütlerden Nusra Cephesi, Kuzey Afrika El Kaidesi, Somali'de Şariat Mahkemeleri, Nijerya'da Boko Haram ve benzerleri, yalnızca iç savaş içinde geliştiler. Kuzey Afrika El Kaidesi, Cezayir'de 80'li yıllarda gelişen GİA gibi silahlı örgütlerin yenilgisinden sonra ortaya çıktı, sınırlı bir gelişme gösterdi ama Libya'daki gerici ve emperyalist savaşın saflarına alması yoluyla hızla büyüdü. Daha ılımlı Müslüman Kardeşler, radikal politik Ensar el-Şeria ve İslami milisler, Kaddafi'yi emperyalistlerin savaşı ve siyasi desteğinde yendikten sonra, Mağrip El Kaidesi'ne bağlı örgütler Mali'ye geçerek, yine El Kaide çizgisindeki Ensaruddin Hareketi'yle, Tuareglerin topraklarında-önce Tuareglerin Azavad Ulusal Kurtuluş Hareketi (MNLA) ile ittifak içinde sonra hakimiyeti ele geçirerek- kurtarılmış köy ve kentler yaratabildiler. Ya da Nijerya'da diktatörlüğün Müslüman halk üzerinde aşırı baskısı ve bu kesimin daha çok yoksulluk içinde olması, Boko Haram'ın gelişmesine ve hakim olduğu köy ve kasabaları artırmasına yol açtı. Boko Haram da El Kaideci radikal politik İslamcı bir

İşgal altında mücadele sürecinde, halk hareketleri ve devrimci hareketlerle demokratik ilişki içinde ve işgale karşı mücadele yürüten politik İslami veya başka dini hareketler, halkçı, demokratik veya devrimcidir. Değilse, işgalcilere darbe vurmaları meşru olsa bile, halkçı-demokratik-devrimci değildir.

örgüttü. Dahası İŞİD'in devletine ve halifesine biat etti.

Yine geçmiş dönemde İran Mollaları, özellikle 60'lı ve 70'li yıllarda gelişmelerini Şah diktatörlüğüne karşı muhalefet sürecinde sağladılar. Ruhban sınıfının geniş geleneksel örgütlülüğü, halkla bağları ve sahip oldukları serbestliğe dayanarak, Şah'ı deviren '79 Devrimi'nden sonra en örgütlü güç oldukları için iktidarı aldılar. ABD'nin, devrimci iktidara alternatif görüp iktidara geçmesine onay vermesinden yararlandılar.

Devrimci harekete karşı geliştirilen akımlar

İç mücadele içinde, emperyalistlerin, bölge gerici devletleri veya kendi

ülkesi burjuva devletlerinin devrimci harekete karşı palazlandırıp geliştirdikleri hareketler olarak, politik İslamcı akımlar. İlimlisi ve radikalleriyle bu akımlar, özellikle soğuk savaş döneminde, komünist, devrimci hareketlere karşı, emperyalistler ve işbirlikçi yerel burjuva feodal devletler tarafından saldırı gücü ve toplumsal dalgakıran olarak geliştirilip güçlendirildiler. Türkiye'de MTTB, Komünizme Karşı Mücadele Dernekleri ve sonra Erbakan-Akıncılar'ın ayrıca cemaatlerin gelişmesi bu yoldan gerçekleşti.

Endonezya'dan Malezya'ya, Mısır'dan Fas'a değin radikal politik ve ılımlı politik İslamcılarının gelişmesi, burjuva ve emperyalist devletlerin, yerel devletin desteğinde oldu. Hatta öyle ki Sovyetler Birliği işgaline karşı savaş içinde gelişen Afganistan'daki politik İslami akımlar bile ABD ve Suudi hanedanlığının aktif desteği ve eğitimiyle bu gelişmeyi gerçekleştirdiler.

İç mücadelede gelişme kategorisinde politik İslamcı akımlar, elbette yalnızca gerici dalgakıran veya vurucu güç olarak geliştirilmekle sınırlı kalmadılar. Burjuvazinin faşist diktatörlüklerine karşı, muhalefet sürecinde politik İslamcı akımlardan bazıları halk hareketlerinden yararlandıkları gibi, halk kitlelerine "baskılara karşı" oldukları demokratik imajını vererek yanılısamalara yol açtılar, bunu kitle desteğine çevirmeyi başardılar. İran Mollaları buna örnek oldukları gibi, devlet ve emperyalizm desteğinde ge-

lişen Türkiye'deki politik İslami akım da 28 Şubat militarizminin baskısı karşısında kendisini burjuva demok-rarasisi yanlısı sunabildi, bu nedenle de geniş bir destek topladı.

Fakat özellikle Müslüman ülkelerde milliyetçi burjuva iktidarları devirerek sadık işbirlikçilerini iktidara taşımak isteyen ABD ve Avrupalı emperyalistler, Libya ve Suriye'de politik İslamcılarını kullandılar, eğitip silahlandırdılar, geliştirdiler. Bunu iç savaş biçiminde, ya "vekalet" savaşı veya dıştan da askeri saldırıyla desteklenen "vekalet savaşı" biçiminde yürüttüler. Açık ki, Libya ve Suriye örneklerindeki politik İslami akımlar, özellikle radikal politik olanları, emperyalist ve bölge gerici devletlerinin doğrudan desteği, onları vurucu güç olarak geliştirmeleri yoluyla büyüdüler.

Radikal İslami akımların gelişme nedenleri

1990'larla başlayan dönem, geleceğe doğru sosyalizm umudunun kırıldığı bir zamandı. Kapitalist emperyalizm bunu 'tarihin sonu'nu ilan etme aracı olarak kullandı. Kapitalizm ve burjuva demokrasisinin 'insanlığın nihai amacı' olması gerektiği fikrini yüceltti. Zamanın ruhu buydu. Ama kapitalizmin kendisi bunalım içindeydi. Buna karşı arayışlar geçmiş ideolojik biçimlere, politik dini biçimlere ve milliyetçiliğe yöneldi. Arap ve diğer Müslüman ülke milliyetçi modernist akımları, gerek burjuva endüstriyel kalkınmayı gerekse halk kitlelerini tatmin edecek demokratik gelişmeyi

gerçekleştir(e)meyerek, kitleler nezdinde iflas etmiş, çekiciliğini yitirmişlerdi. Alan, 80'li yıllarda gelişmesi ivmelenen politik İslamcı akımlara kalmıştı.

Kapitalist dünyanın lideri ABD, Afganistan'la başlayarak, Irak'ta devam eden, Suriye ve İran'ı da kapsamayı planladığı işgallere başvurdu. Bu yolla dünya egemenliğini korumanın yanı sıra, petrol bölgelerini kontrol altında tutmaya, yeniden sömürgeleştirmeye girişti.

Radikal politik İslam: 'Komünizm yenilmiştir birinci düşman ABD'dir'

Emperyalistlerin işgallerine ve işbirlikçisi teokratik veya modern militarist diktatörlüklere karşı muhalefet rolünü üstlenerek gelişmeye çalışan politik İslami akımlar içinde radikal politik olanları, özellikle El Kaide 'komünizmin tehlike olmaktan çıktığı, bugünün koşullarında ABD baş düşmandır' tesbitiyle, ABD işgallerine karşı mücadeleyi öne geçirdi. İlimli, parlamentarist politik İslamcı akımlar, ABD ile ilişkilerini uzlaşma-işbirliği çizgisinde yürütmeye özen gösterirlerken, El Kaide ve diğer radikal politik İslamcı akımlar, antiABD çizgisinde ilerlediler. 11 Eylül 2001 eylemi bu koşullarda gerçekleşti. Eylemi gerçekleştiren El Kaide, mücadele sathını bütün dünya olarak ilan etmişti. Bu durum, El Kaide çizgisindeki akımların ABD işgallerinden sonra gelişmelerine yol açtı. Kuzey Pakistan'da El Kaide

doğrultusundaki akımlar ABD işgal-
lerinden sonra gelişerek büyüdüler.
Irak işgaline karşı mücadele eden
Zerkawi liderliğindeki önceli Tev-
hid ve Cihad olan Irak İslam Devleti
(İİD) ve ona yakın veya rakip Nakşi-
bendiler Ordusu, 1920 Devrimi Tu-
gayları, Mücahidler Ordusu, Ensar
El İslam gibi radikal politik İslami
örgütler işgale karşı mücadele için-
de Irak Sünni Arap kitleleri arasında
geliştiler. Hatta öyle ki, eski Baas
tarafdarları bile direnişi artık İslami
örgütler kurarak sürdürüyorlar. Ör-
neğin, Baas'ın ikinci lideri İzzettin El
Dürri'nin liderlik ettiği direniş örgütü
Arap milliyetçiliği adıyla değil Nak-
şibendiler Ordusu olarak örgütlenmiş
durumda. Son Musul fethine bu adla
ve İŞİD'le ittifak içinde katıldı. Poli-
tik İslami örgütler ve aşiret milisleri
dışında Irak Sünni Arapları arasında
kayda değer işgale karşı direniş ör-
gütü yok.

ABD işgallerine karşı tepki ve öf-
keyi, yalnızca işgal altındaki ülkeler-
de değil, diğer Müslüman ülkelerin
pek çoğunda bu örgütler saflarında
toplama başladılar.

Politik İslam güç topluyor

Türkiye, Fas, Ürdün gibi parla-
menter olanakların olduğu yerlerde,
emperyalizm ve burjuva modernist
iktidarlarla uzlaşan-işbirliği yapan
politik İslami partiler toplumsal des-
teklerini artırırken, öfkeyi yumu-
şatma rolü de üstlendiler. Ama Soma-
li, Cezayir, Irak, Kuzey Pakistan gibi
yerlerde parlamenter politik İslami

hareketten daha çok radikal politik si-
lahlı örgütler geliyor, toplumsal des-
teklerini artırıyorlar. Bu örgütler ya El
Kaide'ye bağlılar veya bağlı olmayıp
benzer biçimde silahlı mücadeleyi yü-
rütüyorlar.

Arap halk ayaklanmaları, Roja-
va Devrimi gibi devrimler, işgallerin
ve gerici iç savaşların belirlediği sa-
vaşlar dönemini bölgede yaşıyoruz.
Emperyalizm yalnızca kriziyle hege-
monya yitimine girmekle kalmamış,
bölgede işgalleriyle de istikrar elde
edemediği gibi, öfke ve siyasi bunalı-
m yaratmıştır.

Radikal politik Selefî İslami akımlar,
geleceğe doğru umut kırılmasının
yaşandığı dönemde, ABD işgallerine
tepkiyi arkalarında toplayarak, kitle-
lerde burjuva milliyetçi modernizmin
ekonomik politik iflasının yarattığı
umutsuzluğu, geriye, Selefî döneme
dönüş özlemine yükseltmenin zemini
yapıyorlar. Müslümanlığın ilk yükse-
lişini beraberinde getiren asrı-saadet
dönemini bayraklaştırıp, Ümmetin
Birliğini, Panislamizmi önererek bu
ideoloji öncülüğünde kitleleri toplama-
ya çalışıyorlar.

Panislamizm, Selefî akımdan ön-
ce de vardı. Osmanlı İmparatorluğu,
Panislamizmi ve elinde tuttuğu Halifeliği,
yayılanın ve hakimiyetini korumanın
toplumsal desteğinin aracı olarak
kullandı. İttihat Terakki, Pantürkçülüğü
ve Panislamizmi imparatorluğu sürdürmede
toplumsal desteğin aracı olarak kullandı.
Rus Çarlığı Ortodoks Kilisesini ve Panslavizmi
kullandı. Günümüzde ABD emperya-

lizminin ideologlarından Fukuyama bir nevi Panhristiyanizm olan “medeniyetler çatışması” tezini kullandı. Hatta Bush işgalleri başlatırken Haçlı Seferlerine atıfta bulundu. Ama bütün bunların feodal ve kapitalist maddi temeli var. Feodal veya kapitalist dünya çapında güç odaklarıydılar.

Fakat Selefî cihadçı Panislamist akımlar, küçükburjuva ve burjuvalar olarak bu maddi koşullara sahip değil. Müslüman ülkeler burjuvazilerinden emperyalist güç odağı da yok, dolaşısıyla ona yedeklenen rol oynasınlar. Bu maddi koşullar yokluğuna rağmen, Panislamizm, emperyalist Batı uygarlığına karşı özellikle emperyalist küreselleşme döneminde İslam enternasyonalizmi rolünü oynamakta, Müslüman kitleler içinde etkili olmaktadır. Emperyalist küreselleşme döneminde tekil ülke milliyetçiliği, özellikle Müslüman ülkelerde, büyük emperyalist güçlere karşı öfkeyi etrafında toplayabilme açısından daha az etkileyici olmakta, hatta etkileyici olamamaktadır.

İŞİD'in sınırları kaldıran fiili tavrı ve ABD ile Haçlı Batı'ya karşı Müslüman dünyanın zaferi vaadi, Müslüman kitleler için -bir an için vahşet ve dehşetinin olmadığını varsayalım- az mı heyecanlandırıcı?

Mezhepçilik ve dini boğazlaşma temel karakteristiği

Selefî Panislamist radikal politik akımlar, farklı dinlerden halklara ve bilimsel inanca sahip olanlara ve laiklere

düşmanlıkla, onları kılıç zoruyla tövbe ettirme anlayışına sahip olmakla, zaten evrensellik iddiasından uzaktırlar. Ama mezhepçi nitelikleriyle, Müslüman dünyanın enternasyonal birliği iddiasına, ümmetin birliği iddiasına da darbeler indiriyorlar. Şöyle ki, Sünni mezheplerin dışında kalan mezheplere sahip olanları, “mürted”(dinden dönenler) ilan ederek , kılıç ve şiddeti öngörüyor. İŞİD'in resmi sözcüsü Şeyh Ebu Muhammed el Adnani, Takva Haber'de yayınlanan konuşmasında Rafiziler dediği Şiilere karşı düşmanlığını ve şiddet uygulama anlayışını dile getiriyor.

“Ey Irak'taki Sünniler! Sizler için geçmişten ders alma, Rafizilerin bo-

+

İŞİD'den, Nusra, Ahrar-u Şam, İslami Cephe vb. değin radikal politik Selefî cihadistler, bir ülkede, ABD işgallerine, Suudiler gibi çürümüş yerel egemenlere karşı savaşırken başka bir ülkede çok kolayca ve en uç düzeyde yine bu emperyalist ve çürümüş işbirlikçi devletlerle işbirliği yapabiliyorlar.

+

Radikal politik İslami akımlar, emperyalizmin ve modern burjuva veya dini işbirlikçi iktidarların zulmüne ve çürümüşlüğüne karşı, küçük burjuvazinin reaksiyoner gerici tepkisini islam bayrağı altında birleştiren, Panislamizmi bu öfkenin ideolojisi yapan hareketlerdir.

ğazlarını kesme ve boyunlarını vurmaktan başka bir şey yapılmayacağını anlama vakti geldi.”(23 Eylül 2014)

Aynı konuşmanın Dabıq 4. sayısında yayınlanan özetinde, mezhep çatışması yoluyla katliam yapmayı şu sözleriyle kutsuyor:

“Allah’a yemin olsun ki O, Nusayriler ve Rafizilerin sizin ellerinizle öldürülmeleri ile müminlerin kalplerini şifalandırmıştır.”

IŞİD, Dabıq 4. sayıda yayınladığı "Kıyametten Önce Köleliğin Yeniden Canlanması" başlıklı makalada, müşrik gördüğü Ezidilerin kadınlarını köleleştirmenin caiz ve görev olduğunu, Sincar'da bunu uyguladıklarını vurgularken ehli sünnet olmayan mezheplerden kadınları da köleleştirmenin

İslam alimleri tarafından tartışma konusu olduğunu belirtmekte. Köleleştirmekten yana olduğu eğilimini yansıtmaktadır:

“Rafizi, Nusayri, Dürzi ve İsmailiyye gibi mürted gruplara ait mürted kadınların köleleştirilmesi fukahanın ihtilaf ettiği bir konudur... Şeyhul İslam İbni Teymiyye ve Hanefiler ise sahabelerin mürted kadınları köle aldıkları Ridde Savaşları'ndaki amellerine dayanarak mürted kadınların esir alınabileceğini söyler. Bu görüş delille de desteklenen görüştür. Doğrusunu Allah bilir.”

Ehli Sünnet dışındaki mezhepleri kafir ilan ettikleri için Selefi ve diğer radikal politik İslamcı akımlar “Tekfireiler”, başkalarını “Tekfir edenler”, olarak diğer politik İslamcı akımlar tarafından adlandırılıyorlar. Bu anlayışına bağlı olarak, Selefi cihadist IŞİD, kafir gördüğü Hristiyan ve müşrik gördüğü Ezidiler, mürted gördüğü diğer mezhep mensubu insanların kafalarını keserek dehşet saçmaktan, savaş ganimetiyle mallarına el koymaya varan saldırganlık, yağma ve köleleştirme yöntemleriyle, mezhep, din çatışması ve boğazlaşmasının her saldırganlığını savunmaktadır.

IŞİD ve Nusra bu katliamları yapıyorlar da... Irak'ta Maliki kontrgerillasının zalimliğine öfkeyle de birleşerek, Şii sivillere yönelik sayısız katliama bizzat IŞİD'in önceli İİD (Irak İslam Devleti) başvurdu. Suriye'de ise Nusayri Alevilere, çocuk, yaşlı ve kadın demeden kitle katliamlarına IŞİD de

Nusra da başvurdu. Son mezhepçi katliamlardan biri Humus'un Alevi mahallesinde Yeni İkrime ilkokulu çocuklarına karşı yapıldı. “Londra merkezli muhalif Suriye İnsan Hakları Gözlemevi (SOHR), İkrime’de gerçekleşen saldırıları konu alan raporuna göre, 41’i 6-12 yaş aralığındaki çocuklar olmak üzere en az 45 kişi hayatını kaybetti.” (akt. Hasan Sivri, Yakınoğu Haber sitesi, 02-10-2014).

Şengal işgalinde binlerce Ezidi’yi katletti, binlerce Ezidi kadını da köleleştirdi, soykırım uygulamaya çalıştı. YPG ve HPG gerillaları yetişmeseydi on binlercesini katledecekti. Hristiyanlara ve Türkmen Şiilere de bu zulmü yaptı.

İslam dışındaki “müşrik ve kafirlere” düşmanlıkla, zaten enternasyonalizme karşı olan bu radikal politik akımlar, Müslümanlığın Sünni olmayan mezheplerine düşmanlıkla da, Panislamizmin gerektirdiği ümmet birliğine darbe indiriyorlar. Din ve mezhep savaşlarının şampiyonluğunu yapıyorlar.

Dogma ve kaba faydacılığı birleştiren eklektisizm

İŞİD, Selefî ve diğer radikal politik İslami akımlar bir yandan, en katı teokratik kuralları toplumsal ve siyasal yaşamın dogmaları olarak ilan ederlerken, diğer yandan ABD ve işbirlikçileriyle sıkı ittifaklara girebiliyorlar.

İŞİD, 2003’ten itibaren ABD’nin Irak’taki emperyalist işgaline karşı mü-

cadele içinde kuruldu. Önceki liderleri, Zerkawi, Muhacir ve Bağdadi, ABD ve işbirlikçi hükümetlerin bombalarıyla öldürüldüler. Mücahitleri işgalcilerin ağır işkencelerine maruz kaldı.

Radikal politik İslam: Suriye gericî iç savaşında ABD ve “Haçlı Batı”yla işbirliği

Fakat bu duruma rağmen Suriye gericî iç savaşında, ABD ve “Haçlı” Avrupa emperyalistleriyle işbirliği yapmaktan geri durmadılar.

İdeolojik dogmalarını dikkate alduğumuzda 180 derecelik zıt bir tutumla, Irak’ta ABD işgaline karşı sert bir direnişle, Suriye’de ABD ve Avrupa emperyalistleriyle işbirliğini bağdaştırabiliyorlar.

Örneğin, kafir ve zalim gördükleri ABD ve emperyalistlerle ideolojik dogmaları nedeniyle işbirliği yapmalarını gerekir.

Fakat bizzat İŞİD lideri İbrahim El Bedri’nin kendisi ve Nusra’ya katılmış olan Kuzey Fırtınası komutanı Muhammet Nur, 2013’te ABD Cumhuriyetçi başkan adayı ve CIA ajanı Mc Cain’le Esad’ı devirmek için işbirliği kararı verdikleri Suriye’deki ortak toplantıya katıldılar. Thierry Meyssan yazarı olduğu Réseau Voltaire sitesinde, “Arap Baharı” Orkestrası Şefi John Mc Cain ve Halife 18 Ağustos tarihli yazısında bu konuyu yazdı, fotoğrafları yayınladı:

“Senatör Mc Cain, Mayıs 2013’te, “silahlı muhalefet güçleri” liderleriyle görüşme yapmak üzere,



Bu fotoğrafta, ...El-Nusra Cephesi, yani Suriye El-Kaidesi, Kuzey Fırtına Tugayı sözcüsü Muhammed Nur görünüyor...

Türkiye üzerinden, İdlib yakınlarından Suriye'ye giriş yapmıştı. Kamuyu, senatörün Suriye seyahatinden Washington'a döndükten sonra ancak haberdar olabildi.

“Bu operasyonun hazırlıkları uzun süre, Mc Cain'in İbrahim El-Bedri ile görüşmesinden çok önceleri yapılmıştı. James ve Joane Moritary tarafından yayınlanan Katar Dışişleri Bakanlığı iç yazışmaları, NATO'nun Libya'da bulunduğu 2012'de, masrafları Katar tarafından karşılanan 5000 kişilik cihatçı bir grubun oluşturulduğunu ve aynı dönemde 2,5 milyon dolar tahsisatın, geleceğin halifesine ödendiğini gösteriyor.

“Suudi Arabistan yönetimi, ABD'nin bu finansmanından gurur duyarak, bir kamu kuruluşu olan El-Arabiya televizyon kanalında İslam Emirliği organizasyonunun Dışişleri

Bakanı Prens Suud El-Faysal ve Suudi Arabistan'ın ABD ve İngiltere'deki eski bir Büyükelçi Prens Turki El-Faysal'ın kardeşi Abdul Rahman El-Faysal emrine verildiğini iddia etti.” Bunların yönettiği şekilde, ÖSO'dan İslamcı örgütlere, Suriye gerici savaş muhalefetine mali olanak, propaganda ve eğitim sağladı. IŞİD ve Nusra, Suudilerin kontrolünden çıkmaya, ÖSO ve Ulusal Koalisyon'un yönetimini kabul etmemeye başlayınca, buna alternatif olarak İslami Cephe'yi örgütledi.

AKP gerici iç savaşa battı

Türkiye, “Suriye bizim iç işimiz” diyerek bu savaşı yönlendirmiş ve ÖSO'dan IŞİD'e değin uzanan geniş yelpazedeki gerici örgütleri eğitimden geçiş imkanlarına ve silahlan-



Özgür Suriye ordusu Tuğgeneral'i Salim İdris'in görüldüğü yerde, sol ilk planda, Senatörün görüşme yapmakta olduğu İbrahim El-Bedri'yi de görülebiliyoruz.

maya, hatta Kesep operasyonu gibi sınırdan savaş katkısı vb. gibi yol ve yöntemleriyle destekledi. Doğrudan karadan orduyla girmek için çabalamış, Davutoğlu-MİT Müsteşarı-Genel Kurmay 2. Başkanı gizli toplantısındaki konuşmasında MİT Müsteşarı bu örgütlere provokatif bir-iki top ve füze attırıp ordunun girmesine elverişli şartlar yaratmanın kolay olduğunu dile getirmişti. Yine deşifre edilen konuşmasında MİT Müsteşarı, 2000 TIR silah yardımı yaptığını itiraf etmişti. Bu deşifre konuşmaları ve bazı olaylar AKP Hükümeti ile radikal politik Selefi cihadistlerin çok iç içe ilişkiler içinde olduğunu gösterdi. Bu olaylardan biri, Nusra Cephesi elemanlarının Adana'da kimyasal silahla yakalandıktan birkaç ay sonra serbest bırakılmasıydı. Diğer Reyhanlı bombalamasının IŞİD tarafından yaklaşık 4 ay sonra üstlenilmesi idi. Washing-

ton ziyaretinde ABD'ye, Suriye'ye savaş açması kararı aldırarak, kara askerleriyle Suriye'ye girmeyi hedefleyen Erdoğan yönetiminin, bu örgütlere yaptırdığı Esad'ın üzerine yıkarak savaş nedeni saymayı amaçladığı provakatif bir eylem olasılığı yüksekti. Kaldı ki, Jandarma istihbaratı haftalar önce politik İslamcı örgütlerin bu tip ten bir eylem yapacağı bilgisini alarak Hatay valiliğine bildirmiş olmasına rağmen, bombalamanın engellenmemiş olması gerçeği var. Bu olaylar, AKP Hükümeti'nin Esad'ı devirmek için radikal politik Selefi örgütleri büyük oranda desteklediğini gösteriyor. AKP, onları kullanarak Suriye İhvan'ının hakim olacağı bir rejim şekillendirmeye, Neo-Osmanlıcı nüfuz kazanmaya, Rojava Kürtlerini ezme ye çalışıyordu.

Yine Musul fethinden hemen sonra, IŞİD dışındaki örgütleri yeniden

organize etmek amacıyla ABD'nin yürüttüğü görüşmeler Türkiye'de gerçekleşti. Nusra Cephesi'nin etkili savaş güçlerinden biri olan Ahrar-u Şam'ın lideri, Türkiye'ye ABD elçisine çağırılıp görüşülüp döndükten sonra Suriye'deki karargahında 45 yöneticiyle birlikte öldürüldü. Muhtemelen ABD'nin "talimatlarını" kabul etmeyince öldürüldü. Ama bu örgütlerle ABD, Avrupa emperyalistleri ve bölge gerici devletleri arasında birbirlerini kullanan kirli ilişkinin ve işbirliğinin ne derece yoğun olduğunu gösteriyor.

IŞİD'in, 10 Haziran Musul fetihi de ABD ve Sünni aşiret liderleri, Türkiye, Suudi Arabistan ve Barzani temsilcilerinin IŞİD ve diğer radikal politik İslami örgüt temsilcileriyle, 1 Haziran'da Ürdün'de yapılan gizli toplantıda koordine edildi. Bu gizli toplantıya ilişkin tutanak ANF tarafından ele geçirilerek yayınlandı. (04.06.2014, Özgür Gündem).

Burada vurgulamak istediğimiz şu: IŞİD'den, Nusra, Ahrar-u Şam, İslami Cephe vb. değin radikal politik Selefî cihadistler, bir ülkede, ABD işgallerine, Suudiler gibi çürümüş yerel egemenlere karşı savaşırken başka bir ülkede çok kolayca ve en uç düzeyde yine bu emperyalist ve çürümüş işbirlikçi devletlerle işbirliği yapabiliyorlar. Ya da savaşıkları Irak'ta bile egemenleri yeniden dizayn etmede fetihçi koçbaşı olarak savaşıkları emperyalist ve bölgesel güçlerce kullanılabilirler.

Radikal politik İslam emperyalizmin ajanı mı

Radikal politik İslamcı hareketin kaba faydacı oportünizmi ve dahası ABD'nin radikal-ılımlı siyasi İslami akımları, Soğuk Savaş döneminde Yeşil Kuşak politikası kapsamında emrindeki araç olarak kullanıp geliştirmesi, bu radikal politik Selefî cihadçı akımlar hakkında rahatça 'CIA'nin kurduğu örgütler', 'emperyalizmin ajan örgütleri' analizini yapmaya yol açıyor. Bu kestirmecilik, düşünsel tembellikten kaynaklandığı gibi, bu örgütlerin gelişmesine temel olan politik İslami harekete karşı mücadelede başarı sağlanmasını da engeller.

Bu analizlerin ortak noktası; radikal politik İslamcı hareketler, emperyalizm işbirlikçisidir, emperyalistlerce örgütleniliyorlar görüşüdür.

Bu görüş, radikal politik İslamcı hareketlerin, emperyalizmin SB ve gelişen devrimci harekete karşı Müslüman ülkelerde uyguladığı Yeşil Kuşak politikası gibi bir gerçeğe dayanmakta, ancak gerçeğin yalnızca bir kısmını ve tarihte kalmış yanını görmekle sınırlıdır. Yanlıştır. Bugünkü gelişmeyi anlamaktan uzaktır.

Yeşil Kuşak politikası döneminde radikali ve ılımlısı ile politik İslami akımlar, ABD ve emperyalist dünya ile Suudi ve diğer bölge gerici devletleri tarafından geliştirildiler. Ama yine de bu örgütlerin İslami ideolojisi vardı. İlimlileri burjuva parlamenter sistem içinde İslami rengi de olan hükümetler, radikalleri İslam'a da-

yanan devletler kurmak istiyorlardı. Kendileri toplumsal muhafazakarlık kaynakları, devrimci gelişmeyi engelleyen mendirekler ve dahası karşıdevrimin vurucu gücü rollerini değişik ülkelerde değişik düzeyde oynadılar. Ama yine de amaçları doğrultusunda hareket etmek istiyorlar. Birincil düşman olan komünizm yıkıldıktan sonra, ılımlıları için değil ama radikalleri için, İslami gelişme ve yükseliş önünde birinci düşman artık ABD ve “Haçlı Batı”dır, onlarla savaşmak gerekir. Dahası bu savaşı sürdürürken, El Kaide çizgisindeki Selefi örgütlerin bir bölümü, örneğin IŞİD ve yakın örgütler dünya sahında mücadelelerinin zaferini beklemeden, başarı kazanılan yerlerde iktidarı parça parça kurma realistiğini keşfederek İslamcı teokratik iktidarlar ilan ediyorlar. Bunu yaparlarken, önceliğin ABD, Haçlı Batı ve siyonizm olduğu stratejisini bir yana bırakıyorlar. “İktidarı alabileceğin yerdeki düşmanın birinci hedefidir” faydacılığını şaha kaldırıyor, ABD ve “Haçlı Batı”yla çürümüş Suudi hanedanlığıyla da en kirli işbirliğine girişiyorlar. Ama İslamcı iktidar kurma amaçları önünde birincil engel ABD ve Haçlı Batı ile kuklalarının olduğu yerlerde bu güçlerle savaşıyorlar. Irak, Mali, Somali, Afganistan, Pakistan Nijerya, şimdi yeniden Mısır, Suudi Arabistan, vb. yerler bunun örnekleridir.

Bu nedenle, IŞİD ve radikal politik İslami akımların emperyalizmin basitçe işbirlikçileri, kuklaları olduğu tezi

yanlıştır. Emperyalizmle işbirliği de yapan, ama aynı zamanda çatışabilen gerici akımlardır. Özellikle işgal altındaki ya da sömürge Müslüman ülke ve halklarda, emperyalizmle çatışırken, ona darbeler de indirmektedirler. ABD ve emperyalist Batı’nın yıkmak istediği iktidarlara karşı mücadelede (Kaddafi Libya’sı ve Esad Suriye’si), emperyalizme son derece yararlı olmakta, en uç işbirliğine girmektedirler.

Teokratik diktatörlük ve jenoside varan vahşet

Dini ideolojiyle ortaya çıkan bütün hareketlerin antidemokratik, diktatörce olmaları, bugünün emperyalist dünyasında şart değil. Örneğin Latin Amerika’da Kurtuluş Teolojisi mensubu hareketler devrimci hareketin, bağımsız işçi ve emekçi hareketinin müttefikleri ve birer bileşenleridir. Ya da Sudan’da, Mahmut Taha buna benzer bir İslami yorum getirdiği için idam edildi. Örneğin henüz güçsüz de olsa Antikapitalist Müslümanlar, Devrimci Müslümanlar bu kategorideki hareketlerdir...

Fakat bugün El Kaide çizgisinde veya İslami Devlet programıyla ortaya çıkan radikal politik hareketlerde, işçilerin ve emekçilerin bağımsız bir çizgide örgütlenmesine, bu amaçla örgütlenen devrimci ve komünist harekete özgürlük tanıma demokratikliği bir yana, teokratik biatçı bir diktatörlük anlayışı ve uygulaması var.

Bu anlayış, emperyalist işgallere karşı mücadele yürüten akımlarda da var. Örneğin IŞİD, IID olarak işgale

karşı mücadele sürecinde, Şii sivil- lere karşı kitlesel katliamlar yaptığı gibi, ilerici, demokratik kişileri de öldürmekten geri durmadı. Musul fethinden sonra soykırım, sürgün ve köleleştirmeye başvurdu. Yine örneğin Taliban da aynı anlayışa sahip. Hamas, siyonist işgal ve savaşa karşı çok zorlu mücadele sürecinde olmasına rağmen FHKC'ye çalışma özgürlüğünü engellemek için birçok kez girişimde bulundu. Fakat FHKC'in gücü ve saygınlığı nedeniyle uygulayamadı, devam ettiremedi. Denebilir ki, Moro Ulusal Kurtuluş Cephesi, Lübnan Hizbullahı, gibi İslami örgütler, ancak bunlar, demokratik davranabiliyor, işgal ve tehlikesine karşı mücadelenin çıkarlarını önde tutabiliyorlar. Fakat diğerleri, antidemokratik politika ve tutumlarını esnetmiyorlar bile. Türkiye'de politik İslami akımlar, IŞİD, Nusra, İslami Cephe vb'nin antidemokratikliğine ve vahşetine haklı nedenler bulmaya çalışırken, ABD işgalinin ve Esad diktatörlüğünün zulmünün dehşetini gerekçe gösteriyorlar. Örneğin Haksöz yazarları bu fikirle IŞİD'i savunuyor. Ama MLKP ve PKK gibi akımları teröristlikle suçlayabiliyor. Oysa işgale veya acımasız diktatörlüğe karşı mücadele de olsa, bir hareketin niteliğinin ölçütü, emekçi sınıflara, işçi sınıfına, ezilen halklar ve inaçlardan halka, kadınlara karşı onların örgütlenmelerine ve kurtuluş mücadelelerine karşı tutumlarıdır. Emperyalizmden gördüğü zulüm, emekçi kitlelere karşı kendilenin zulüm ve vahşetini haklı çıkaramaz.

Yalnızca bu zulmü ve vahşeti uygulayan hareketlerin niteliğini gösterir.

Radikal Politik İslami akımların iç savaş yürüttüğü yerlerde ise -buna örnek Suriye, Libya, Cezayir verilebilir- kendi dışındaki rakip İslami hareketlere bile antidemokratik davranmakla kalmayan her türden savaş suçu ve işkenceyi rahatça uygulayabilen, egemen olduğu alanlarda hiçbir demokratik hak tanımayan, yalnızca biat isteyen bir niteliğe sahiptirler. Değişik din ve mezhepten olan halklara, ya da kendilerini desteklemeyen halklara karşı vahşet uygulamaktadırlar.

Böylece, yalnızca Taliban ve İran molla iktidarları değil, IŞİD, Nusra, İslami Cephe, El Kaide ve diğer güçlenen radikal politik İslami örgütler de, egemen oldukları yerlerde halklara, emekçilere ve ezilenlere karşı katı teokratik diktatörlük uyguluyorlar. Hatta öyle ki radikal politik olmayan Mısır İhvan'ı bile, çok az katılımlı, dolayısıyla meşruluğu bile tartışılır bir seçimle kazandığı devlet başkanlığını, yasaklar ve diktatörlük aracı haline getirmeye çalıştı. Askeri faşist darbeyle devrilince politik İslamcılar dışında demokratik hareketler tarafından savunulmamasının nedeni buydu.

İşgal altında mücadele sürecinde, halk hareketleri ve devrimci hareketlerle demokratik ilişki içinde ve işgale karşı mücadele yürüten politik İslami veya başka dini hareketler, halkçı, demokratik veya devrimcidir. Değilse, işgalcilere darbe vurmaları meşru olsa bile, halkçı-demokratik-devrimci değildir. Devrimci

mücadele açısından genel bir ittifak politikası uygulanamaz. Antidemokratik hareketlerle ittifak, devrimci ve emekçi sınıfların hareketinin varlık koşullarına aykırıdır. Daha 3. Enternasyol zamanında, köylü halkların baskın olduğu sömürgelerde, böyle bir erken zamanda bile, işgale karşı mücadele yürüten ulusalcı hareketleri değerlendirmede ve onları destekleyip desteklememede aranan başlıca iki kıstastan biri de buydu, emperyalizme karşı mücadele kıstasının yanına bu temel kıstas da konuyordu. Ama bunlar antiemperyalist de değiller. Emperyalist işgalcilere karşı bazen silah kuşansalar da bu onları antiemperyalist yapmaz, şu ya da bu işgalciye karşı yapar.

Teokratik diktatörlük rejimi savunup uygulayan, değişik inançtan halklara, ulusal özgürlükleri için direnen halklara, biat etmeyenlere kitlesel şiddeti reva gören, kadının köleleştirilmesini uygulayan radikal politik İslami akımlar, küçük burjuva ve burjuva gerici akımlardır.

Onların katı teokratik yönetme kuralları ve biat dayatan katı diktatörlüğü, “müşrik-mürted ve kafirlere” kitlesel şiddet, kısaca soykırım ve vahşet uygulayan nitelikleri nedeniyle faşist hareketler olarak değerlendirenler var. Kuşkusuz bu tartışmaya değer bir konu. IŞİD'in faşist yöntemlere başvurduğu açık ama faşist yöntem-

lere başvuran her hareketin mutlaka faşist olması gerekmez. IŞİD, faşist yöntemlere başvuran gerici bir örgüttür. Bu anlamda onun faşist ve gerici olarak nitelenmesi doğrudur.

Radikal politik İslami akımlar, emperyalizmin ve modern burjuva veya dini işbirlikçi iktidarların zulmüne ve çürümüşlüğüne karşı, küçük burjuvazinin reaksiyoner gerici tepkisini islam bayrağı altında birleştiren, Panislamizmi bu öfkenin ideolojisi yapan hareketlerdir. Şu ya da bu emperyalist ya da burjuva devletle çatıştıkları gibi, işine geldiği yerlerde emperyalistlerle ve en çürümüş işbirlikçileri ile en uç düzeyde işbirliğine bile girişebilmektedirler. Ancak her halükarda emperyalistlerin ve bölge gerici devletlerinin basit kuklaları değiller. Adeta her mücadelenin asıl sorunu iktidar sorunudur fikrinden hareket ediyor, işbirliğini İslami devlet/iktidar kurmak için yapıyorlar. Libya'da Fransız emperyalistleriyle işbirliği yaparlarken, buradan edindiği silahları ve deneyimi, Mali'de Fransız emperyalistlerine ve işbirlikçisi iktidara karşı mücadelede değerlendiriyorlar. Müslüman halkların öfkesinin gerici de olsa ifadesi olmaları nedeniyle kitlesel destek alabiliyorlar, ama yaptıkları vahşet ve katı teokratik kuralları pratikte deneyimlendikçe güç kaybediyorlar, kaybedecekler.

KOBANÊ'NİN KAHRAMANLARI VE AVRUPA SOLU

G. Scheller

1 Kasım'da, Kobanê ve Şengal'de savaşıyan halklarla dünya çapında dayanışma günü örgütlendi. Beş ayrı kıta ve farklı ülkelerde eylemler düzenlendi. Avustralya, Şili, Venezuela, Tunus, Honduras, Ekvator, ABD, Hindistan, Pakistan, Afganistan ve Japonya gibi geniş bir coğrafyada gerçekleşti. Avrupa'da ise Fransa, İtalya, İngiltere ve Almanya'da onlarca yürüyüş ve eylem gerçekleştirildi. Hollanda, Avusturya, İsviçre, Belçika, İspanya, Yunanistan, Kıbrıs, Polonya, Çek Cumhuriyeti, İsveç, Danimarka, Norveç, Finlandiya ve diğer ülkelerde, Kobanê ve Şengal'de direnenlerle dayanışma eylemleri yapıldı.

Haftalardır kendilerini “İslam Devleti” olarak tanımlayan faşist çetelere karşı Ortadoğu halklarının mücadelesi, ama özellikle Kürt halkının kahramanca savaşı, batılı anaakım medyada gündemden hiç düşmedi. Türkiye'deki medyanın her gün yaptığı gibi, batılı basın organları da defalarca Kobanê'deki gelişmeleri sansasyonel manşetlerle süsleyerek yayımlasalar da, Kobanê'deki devrimci mücadele devam etmiş ve tükenmek bilmeyen faşist saldırılara karşı tarihi direniş

sürmüştür. Sömürgeci Türk güçleri tarafından yapılan her yalan haber, Avrupalı anaakım medya tarafından da yeniden üretilmiş, gerçekler çarpıtılmış, “kurda kuzuyu emanet etmişlerdir”. Spiegel gazetesine göre bir anda, Ekim serhildanı ile birlikte, Türkiye’nin ve Kuzey Kürdistan’ın 37 şehrindeki barikatlarda yüz binlerce kişi Türk devletinin ikircikli tutumunu eleştirmiş ve Türk devletinden kara hareketi yapmasını talep ederek sokağa çıkmıştır. Gerçeğin tam zıttı bir yorum: gerçekte yaşanan, faşist Türk devletinin DAİŞ’e yaptığı yardım ve Kobanê’ye Türk Devleti tarafından geçişlerin yasaklanmasına karşı yapılmış bir serhildandı.

Kobanê’deki kahramanca direniş

50 günü aşkın süre boyunca DAİŞ’in kiralık askerlerinin oluşturduğu faşist çeteler Kobanê’yi savunanları yok etmeye çalıştılar. 50 günü aşkın süredir Halk Savunma Birlikleri (YPG) ve Kadın Savunma Birlikleri’ne (YPJ) bağlı kahraman kadın ve erkek savaşçılar ile onların saflarında savaşan Marksist Leninist Komünist Parti (MLKP) savaşçıları, ağır silahlarla donatılmış binlerce kişilik kiralık askerleri ile dur duraksız saldırılarını sürdüren çetelere karşı direnişini bırakmadı. Uzun süre boyunca Kobanê’nin kahramanları, tek bir ciddi destek olmadan, yalnız kendi çabaları ile ellerindeki hafif silahlarla, yok edilemez zafer inancıyla birlikte faşistlere karşı mücadele edip, onlara

geçit vermedi. Madrid’de yükselen “No Pasaran” (Asla Geçit Yok) sloganını gerçeğe dönüştürdüler. Kobanê direnişçileri, Stalingrad, Moskova ve Madrid direnişlerinden, 30 yıllık ulusal özgürlük hareketinden ve Kürt halkının serhildanlarının içinden bu gücü yarattılar. Şu sıralar bölgede farklı taraflardan destek alsalar da, bu YPG ve YPJ’nin şehirdeki olası bir katliama karşı oluşturduğu yıkılmaz, yok edilemez sığınak sayesinde mümkün olabildi. Kobanê’ye farklı taraflardan yapılan destekle ilgili noktaya daha sonra değineceğiz.

Kobanê’de Rojava devrimini savunanlarla dayanışma, Kuzey Kürdistan ve Türkiye’de günden güne büyüyor. Binler, on binler, yüz binler sokaklara, meydanlara dökülüp, Türk Devleti’nin polis gücüyle ve Türk Hizbullahı’nın (Türk Devleti’nin, Kürt politik hareketine karşı oluşturduğu faşist örgütlenme olan Türk Hizbullahı’nın, Lübnan’daki Hizbullah’la bir ilişkisi yoktur) faşist yedek gücüyle mücadele ediyorlar. Kobanê’ye geçmek için sınıra gidiyor ya da Türk Devleti’nin DAİŞ’e doğrudan desteğini engellemek için sınır nöbeti tutuyorlar.

Avrupa’da dayanışma

Avrupa’da da Kürt yurtsever özgürlük hareketi, Türkiye’li devrimci güçlerle birlikte Kobanê’deki duruma dikkat çekmek, Kobanê’de direnenlerle dayanışma göstermek ve politik baskı oluşturabilmek amacıyla, yürüyüşler düzenleyip, meydan, tren garı,

+ Avrupa solunun büyük bir kısmı yıllardır Kürt yurtsever özgürlük hareketi ile dayanışmayı kendileri için bir gündem maddesi olarak görmediler. Burjuvazinin antipropagandası işledi. Kürt hareketine yapılan suçlamalar (uyuşturucu ticareti, çocuk askerler, haraç) gülünç olsa da, bu suçlamalara sol hareketler de takılıp kaldı.

+ hava limanı, tv kanalı binaları, burjuva parti büroları işgalleri ve açlık grevi direnişleri örgütlediler. Birleşmiş Milletler'in yeni yayınladığı verilere göre, faşist DAİŞ güçlerine ayda 1000 kişinin katıldığını ve Suriye ve Irak'a gittiğini ve bu bölgeden olmayan DAİŞ'lilerin sayısının 15.000 civarında olduğunu görüyoruz. Ancak bu konunun Avrupa solu içinde gündeme alınması için oldukça uzun zaman geçmesi gerekti. İlk aşamada yapılan protesto eylemlerine, Türk ve Kürt hareketleri ile zaten yıllardır dayanışma içinde bulunan bazı ilerici ve devrimci grupların marjinal desteği söz konusudur.

Kobanê ve Şengal'e yönelik kuşatma ve yok etme saldırısı sonrasında bu atıllık giderek ortadan kalabilirdi. Elbetteki sosyal medyada dayanışma açıklamalarını bulmak mümkündü. Ancak buna gerçek anlamıyla dayanışma diyebilir miyiz? Bu durum, Rojava devriminin savunulması için yapılması gerekenler düşünüldüğünde yeterli midir? Avrupa solunun uyanması ve bu mücadeleyi en azından dayanışma göstererek desteklemesi için, YPG ve HPG'nin Şengal'de yaşanacak başka bir katliamı önlemesi, Kobanê'de haftalarca kahramanca savunma savaşı vermesi gerekti. Avrupa solunun büyük kısmı Rojava için daha bir kaç hafta kadar önce harekete geçti.

Özellikle 90'lı yıllarda Avrupa solu ve ilerici gruplar içinde geniş bir dayanışmadan söz etmek mümkündü. Ancak devrimci ve antiemperyalist hareketin gerilemesi ve küçük burjuva teorilerinin yayılması ile kendisini "anti otoriter" olarak tanımlayan bu hareketler marjinalleşti. Şimdi Avrupa solunun kimi kesimlerini daha yakından inceleyebiliriz...

ÖSO, Esad, Rojava... Sol hareketin tutumları

Bu hareketlerin bir kısmı uzun süredir Özgür Suriye Ordusu'nu (ÖSO) desteklemekten bahsediyorlar. Örneğin "Adopt a Revolution" ağı, Suriye'de Esad'a karşı "barışçıl taban örgütleri"ni desteklemeyi kendine görev edinmiş ve yıllardır ÖSO için daha iyi silahlandırma talep et-

mektedir. Bu ağın öne çıkan isimlerinden Ferhad Ahma, 2012 yılında Deutschlandfunk'a verdiği demeçte "Bence, rejimin en hızlı biçimde yıkılması için isyancıların daha iyi ve etkili silahlara ihtiyaçları vardır" ifadesini kullanmıştı. Ayrıca bu hareketin internet sitesinde de, özellikle de ÖSO'nun büyük bir kısmı, özelle de DAİŞ'in Suriye kanadı ve El-Kaide'nin yan ürünü olan El Nusra gibi İslamcı grupların ÖSO'yu terk etmesinden sonra, ÖSO'nun tanınmaması ve isyancıların yeteri kadar silah desteği alamamasıyla ilgili üzüntü ve yakınma içeren makaleler okumak mümkündür.

Fransız "Yeni Antikapitalist Parti" (Neue antikapitalistische Partei), yaptığı analizlerde, "Irak'taki DAİŞ saldırıları" başlığıyla yayınladıkları yazılarında, Irak eski başkanı Maliki'nin, onlara göre aslında Maliki'nin destekçisi olan İran'ın, DAİŞ'in güçlenmesinde baş sorumlu olduğunu okuyabiliriz. Yeni Antikapitalist Parti'den geçtiğimiz başkanlık seçimlerinde aday olan Oliver Besancot da aynı şekilde "Radyo Fransa"da katıldığı bir programda ÖSO'ya daha fazla silah verilmesi gerektiğini söylemiştir. Fransız Dışişleri Bakanı'nın açıklamasına katılarak "[Dışişleri Bakanı] aylardır bozuk plak gibi aynı şeyi söylüyor. Şimdiye kadar çoktan Suriyeli devrimcilere silah yardımını yapmalıydı" diyerek, devamında "Kim der ki 'hiçbir koşulda silah göndermemeliyiz, çünkü bu silahlar Cihatçıların kucağına düşebilir', iyi

ama bu durum zaten şimdi tam olarak böyle". Bugün bu güçler, DAİŞ ve El-Nusra'da olan ÖSO eski üyelerinin Kürdistan, Suriye ve Irak'ta estirdiklere terör nedeniyle tabi ki çok altındalar.

Sosyal emperyalist Sovyetler Birliği zamanında takılıp kalan revizyonist gruplar Esad'a destek çağrısı yapmaktadır. Onlar için kendilerine antiemperyalist diyen "Suriye-İran-Rusya" eksenine destek olmak yeterlidir. Bazıları daha da ileri gidip, Kürt hareketini ÖSO ile savaşmamakla eleştirip, DAİŞ'in güçlenmesine zemin hazırladığı için suçlamaktadırlar.

Pek çok küçük, yerel inisiyatifler ve bazı örgüt ve partiler Rojava devrimini uzun zamandır desteklemektedir. Örneğin ICOR (Devrimci Örgüt ve Partilerin Koordinasyonu) üye örgütleri geçtiğimiz sene Rojava için bir kaç ay süren bağış kampanyası yürüttüler. Rojava devrimini etkinliklerle görünür kıldılar ve 2014'ün Nisan ayında Rojava'ya bir delegasyon gönderdiler.

Ancak üzülerken belirtmek gerekir ki, Avrupa solunun büyük bir kısmı yıllardır Kürt yurtsever özgürlük hareketi ile dayanışmayı kendileri için bir gündem maddesi olarak görmediler. Burjuvazinin antipropagandası işledi. Kürt hareketine yapılan suçlamalar (uyuşturucu ticareti, çocuk askerler, haraç) gülünç olsa da, bu suçlamalara sol hareketler de takılıp kaldı. Kısa bir süre önce (Haziran, 2014) İnsan Hakları İzleme Örgütü, Rojava'daki sözde insan hakları ih-



Silahlı mücadele vermek
bir dilek ya da
bir talep değildir.
Bu, gerekli
koşullar altında bir
zorunluluktur.
Bu bir güç sorunundan
öte, ezilen ve
köleleştirilmiş dünya
halklarının hayatta
kalma mücadelesi ile
ilgilidir.



lalleri ile ilgili bir rapor yayınladı. “Kürt egemenliği altında” başlıklı “suçlamalar”ı içeren rapor, teröristlerin ve sabotajcılarının hapse atılması ve onların yargılanması ve 18 yaşın altındakilerin bir kısmına güvenlik ve savunma işlerinin verildiğini iddia ediyordu. Ayrıca, Rojava’nın inşa sürecindeki kendine ait yargı sistemi de eleştirilen noktalar arasındaydı.

Kürt özgürlük hareketinin, özellikle Kobanê ve Şengal’de faşist çetelerin katliamlarına karşı insanlık için kahramanca verilen mücadele çabasını ve başarısını ve onların silahlı gücünü artık kimse inkar edemez. Bu gelişmeler, Avrupa solunun yeniden düşünmesine, daha da doğrusu onların uyanışına vesile oldu. Şimdilerde Avrupa solunun hemen hemen her kanadından dayanışma mesajları gelmekte, bölgedeki Kürt güçlerini destekleme çağrısı yükseltil-

mekte ve PKK yasağının kaldırılması talep edilmektedir.

Sadece sol hareket değil, bunun yanında burjuva politika içinde de absürd PKK yasağının kaldırılması ile ilgili tartışmalar yükseliyor. Özellikle YPG ve ABD hava saldırı komutanlığının kısmi koordinasyonundan sonra bu gelişmelerin yaşandığını söyleyebiliriz. Bu talep, sadece sol ve liberal politikacıardan çıkmıyor, artık muhafazakar partiler ve toplum içinde de geniş kesimler tarafından tartışılan bir konu olmaktadır.

Nasıl ki burjuva politikada Kürt hareketini desteklemekle ilgili bir birlik yoksa, sol hareket içinde de Kürt hareketinin somut olarak nasıl destekleneceği ile ilgili bir mutabakata varılmış değil. Hangi talepler öne çıkarılmalı ve emperyalist güçlerle hangi noktaya kadar birlikte çalışılabilir sorularını cevaplarırken de farklı düşünceler ortaya çıkıyor.

Daha fazla silahla barışı sağlamak mı?

Son haftalarda sol hareket, Kürt hareketi ile tartışmaktansa Kürt hareketi hakkında çokça tartışıyor. Tartışılan temel nokta, Kobanê direnişçilerine ağır silah sevkiyatının yapılması ile ilgili idi. Bu talep kim yapılabilirdi, ya da yapılmalıydı? Emperyalistlerle birlikte çalışmak hangi noktaya kadar mümkün olabilir? Antiemperyalistler, emperyalistlerden hava saldırısı talep edebilir ya da bunu olumlayabilir mi? Peşmerge güçlerinin Kobanê’yi desteklemesini

nasıl değerlendirebiliriz? Ya da ÖSO ya da Esad güçleri ile Kürt hareketinin cepheleşmesi savunulabilir mi? Rojava'da daha çok silah orada barış sağlanmasına yardımcı olabilir mi?

Bölgenin ihtiyaçları ile ilgili somut durumu ele almayan tartışmaları biraz da olsa anlayabilmek için, Avrupa solu içinde yayılan ve kökleşen küçük burjuva pasifliğini göz önünde bulundurmak gerekiyor. Bir çok sol kesimin antimilitarizm algısı, bugün bilinçdışı küçük burjuva antimilitarist pasifizmi üzerine inşa edilmiştir.

Tarihsel tecrübelerden gördük ki, Avrupa solunun büyük kısmı için, nasıl İspanya'daki Enternasyonal Tugaylar'ın antimilitarist karakteri kaybolmuşsa, Kızıl Ordu'nun ve sayısız partizan ve gerilla hareketlerinin antifaşist ve antimilitarist karakteri de aynı şekilde yok sayılır. Bu düşünce tarzındaki eksiklik şudur; silahlı mücadele vermek bir dilek ya da bir talep değildir. Bu, gerekli koşullar altında bir zorunluluktur. Bu bir güç sorunundan öte, ezilen ve köleleştirilmiş dünya halklarının hayatta kalma mücadelesi ile ilgilidir. Kürt birliklerinin ismi boşuna Halk Savunma Birlikleri olarak belirlenmemiştir. Elbetteki bizim umudumuz ne ABD, AB, Türkiye ya da NATO, ne de Esad ve ÖSO olamaz. Bizim umudumuz, devrim ve onu koruyan YPG/YPJ'dir. Onlar, Kürt halkının yaşamı için garantördürler ve sınır tanımayan dayanışmamız ve desteğimizle onların yanında olmalıyız.

“Anti-İŞİD koalisyonu” adı altında hava saldırılarının yapılması ve si-

lah sevkiyatının büyük önemini kimse inkar edemez. Ancak bu destek, ne sürecin doğallığında kendiliğinden ne de herhangi bir “işbirlikçi anlaşma” ile gerçekleşti. Uzun süre boyunca Kobanê'de Kürt savaşçılar üç cepheye DAİŞ'in taarruzlarına karşı tek başlarına direniş göstermek zorunda kaldılar. Saldırıdan 12 gün sonra Kobanê yakınlarına ilk hava saldırıları yapıldı. YPG/YPJ'yi rahatlatan hava saldırıları için bir 12 günün daha geçmesi gerekti. Uzun süredir ihtiyaç olan ve talep edilen silah sevkiyatının yapılması için haftalar süren ölüm kalım mücadelesinin verilmesi gerekti. Bundan sonradır ki ABD, Irak'taki petrol rafinerilerine ve stratejik bölgelere hava saldırısı düzenlemiştir...

Konu, burada sol ve devrimci hareketlerin tek başlarına emperyalist devletlerden ve Ortadoğu'nun gerici devletlerinden yardım talep etmesi değildir. Aynı zamanda bazı Die Linke (Sol Parti) milletvekillerinin yaptığı gibi Kobanê'de direnenlere yapılan, hayati önem taşıyan silah sevkiyatını eleştirmek ya da karşı çıkmak da değildir.

Burada üzerinde durulması gereken nokta, somut durumun somut analizidir. Kürt hareketi ve devrimci hareketin emperyalistler arasındaki ya da sömürgeci gerici devletler arasındaki çıkar çatışmalarını kendi lehine kullanabilmeyi başarmasıdır söz konusu olan. Geçmişte başka devrimcilerin de kabul ettiği gibi. Toptancı, kategorik, dogmatik yaklaşımların faşist çeteler tarafından tehdit edilen



halklara hiçbir faydası dokunmaz. Aynı şekilde, Kürt hareketinin emperyalistlerle "işbirliği yapacağı" spekülasyonunun da bir faydasının olmadığını söyleyebiliriz.

**Şimdi değilse ne zaman?
Biz değilsek kim? Orada
değilse nerede?**

1 Kasım eylemleri bize gösterdi ki, Avrupa'daki ve dünyadaki sol ve ilerici hareketler şokla felçleşmiş durumlarından kurtuldular ve DAİŞ'in tehdidi altındaki halklarla ve Kobanê, Şengal ve Rojava'yı savunan direnişçilerle dayanışma gösterdiler. 1 Kasım bize başka bir şeyi daha gösterdi.

Bu eylemlerin, etkinliklerin vb. çoğu, bazı istisnaların dışında, sadece Kürt hareketine bağlı olarak gelişti. Bu açılmış yoldan ilerlemek gerekiyor. Avrupa solu, Ortadoğu halkları ile yeni bir dayanışma hareketi örmeli ve bu halkların emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadelelerinde onları desteklemelidir. İlk olarak bunun hangi şekilde olduğu çok önemli değil. Rojava devrimini eylemler, yürüyüşler, etkinlikler ile destekle! Delegasyon göndererek, insani yardım ve öz savunma için maddi yardım kampanyaları örgütleyin! Her destek, devrimin savunulması ve yeni alternatif bir yaşamın kurulması için katkıdır. Kimse hayal görmesin, daha şimdiden Kobanê direnişi tarih

kitaplarına zafer ile birlikte anılarak geçmiştir. Kobanê zafere ulaşacaktır!

Kobanê'deki mücadeleyi sadece ve basitçe bir askeri çatışma ekleninde anlayamayız. Bu mücadele ilericilerle gericiler, devrim ve karşı devrim arasındaki savaş olarak anlaşılmalıdır. Kobanê'yi yalnız bırakmayalım, Rojava'daki halkları yalnız bırakmayalım, Rojava için bu halklarla ve çoktandır bölgede savaş yürüten Marksist Leninist komünistlerle ve enternasyonalistlerle birlikte savaşalım.

Nihayet, sol, ilericiler, antiemperyalistler ve devrimci çeper içinden

somut dayanışma çağrıları çoğalıyor. Ve evet, tam ta bu bugün gerekli ve kaçınılmazdır!

Kobanê, faşizme karşı direnişin kalesi olmuştur. Geçmişte faşist güruha karşı Stalingrad ve Madrid'de tereddütsüz verilen direniş ne ise bugün de Kobanê odur. Nasıl Madrid tek başına kaderine teslim edilmediyse, Kobanê'yi de yalnız bırakmayalım. Bugün Kobanê'nin dünyaya, ama özellikle Avrupa'ya çağrısı Enternasyonal Tugaylar'ı kurarak Rojava devrimini savunmaktır.

Enternasyonal Tugaylar fikri geçmişte kalmış eski bir kalıntı olarak anlaşılmalıdır. Bu tahayyül 80'li yıllardaki kadar günceldir. Davet

var! Nasıl enternasyonalist komünist savaşılar dünyanın her köşesinden İspanya'ya çağrıldılarsa, bugün de Kürt yurtsever özgürlük hareketi ve Marksist Leninist komünistler tarafından Rojava'ya çağrılmaktadırlar.

Serkan Tosun, Suphi Nejat Ağırnaslı ve Sibel Bulut yoldaşlar bu çağrıya kulak verip, canlarını Rojava devriminin savunulması için feda ettiler. Biz de onlardan devrimin bayrağını alıp, onların kavgasını enternasyonalistler olarak Rojava'da sürdüreceğiz! Bugün Kobanê, devrimin anavatanı olmuştur! Kobanê bugün bizim anayurdumuzdur! Kobanê kazanacak!

47. YILINDA FİLİSTİN HALK KURTULUŞ CEPHESİ (FHKC)

Yücel Yıldırım

FHKC (kısaca Halk Cephesi) George Habbaş, Wadi Haddad ve yoldaşları tarafından 11 Aralık 1967’de kuruldu. Şu örgütlerden oluşuyordu: “Geri Dönüş’ün Kahramanları, Filistin Özgürlük Cephesi Müfrezeleri (Şehit Abdal Latif Shrouf’un örgütü - Şehit Kassam’ın örgütü – Şehit Abdül Kadir El Hüseyini’nin örgütü), Filistin’in Özgürlüğü İçin Ulusal Cephe (Gençlik İntikam Örgütü) ve ülkedeki bir dizi örgüt.”⁽¹⁾

“FHKC, başlangıçta ‘Dönüş Kahramanları’ (Abdal Al-Awda), ‘Filistin Kurtuluş Cephesi’ ve cephe içinde dördüncü bir grup biçimini alacak bağımsız unsurlar ile Milli Arap Hareketi’nin Filistin kolunun birliği olarak ortaya çıktı.”

Kurulduğunda ileri ve devrimci örgütlerin cephesiydi. Çok geçmeden Şubat 1969’daki 1. Kongresi’nde bazı örgütler cepheden ayrıldılar.

“‘Filistin Kurtuluş Cephesi’ FHKC’den bir bağımsız grup ile birlikte kopuştu. Cephe, MAH’ın (Milli Arap Hareketi) Filistin kolu ve ‘Dönüş Kahramanları’nın birliği olarak varlığını devam ettirdi.”⁽²⁾

Halk Cephesi'nden ayrılanlar, Naif Hawatme liderliğinde Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi'ni ve salt ulusalcı olanlar Ahmet Cibril liderliğinde Suriye yanlısı Genel Komutanlık'ı kurdular.

Halk Cephesi, bu ayrılıklardan sonra 1969'daki 1. Kongresi'nden itibaren esasen Habbaş ve yoldaşlarının Kongre'de belirleyip kararlaştırdıkları çizginin partisine, savaşçısına dönüştü. Halk Cephesi'nin militan savaşçı çizgisinden etkilenip katılanlar, ideolojisiyle donandılar.

Halk Cephesi'nin öncelleri

Habbaş, Haddad ve yoldaşları, Halk Cephesi'nden önceki dönemde 1948'deki El-Nakba'dan hemen sonra, Filistinli, Suriyeli, Lübnanlı, Kuveytli, Mısırlı öğrencilerden oluşan Kata'ib al-Fida'al Arabi'yi (Arap Komando Müfrezesi) kurdular. Filistin'in ulusal kurtuluşu amacıyla silahlı eylemlere başlayan Arap Komando Müfrezesi, eylemlerinde aciliyet olarak öncelikle işbirlikçi hainleri, sonra İngiliz emperyalistlerini ve en son İsrail siyonistlerini hedef alıyordu. Çok sayıda silahlı eyleme girişti. Militanlarının bireysel tercihlerine göre disiplinsiz eylemlere girişmeleri ve bu durumun yarattığı sonuçlar üzerine hareket, Habbaş liderliğinde, Milli Arap Hareketi'ne (MAH) dönüştürüldü. Habbaş bu deneyi şöyle anlatıyor:

"...Doğrudan eylem -hızlı ve etkili eylem- fikrinin cazibesine kapılmıştık.

(...) Fakat Hüseyin Tevfik, Suriye Devlet Başkanı Şişhakli'ye yönelik başarısız bir suikast girişiminden sonra -bizim onayımız olmaksızın gerçekleştirilmişti bu suikast, büyük ihtimalle diğer partilerin emri ile- Filistin'in bu tür taktiklerle kurtulabileceğini umut etmenin mantıksız olduğunu düşünmeye başladım ve siyasi bir hareket başlatmanın zamanının geldiğini düşündüm.

(...) Böylece Milli Arap Hareketi (MAH) çekirdeği oluşmaya başladı."
(3)

(Edip Al-Shishakli, 1953-'54 yıllarında Suriye başkanı idi).

Halk Cephesi, bu geçmiş mücadelelere ve mücadelelerden çıkarılan derslere dayanan ve önceleyen yurtsever örgütlerin evrimiyle, onlardan kopuşlarla varılan bir aşamayı. Aynı süreç fikirsel bakımdan da gelişme ve kopuşları içeriyordu.

Arap Komando Müfrezesi ve MAH, Arap yurtsever hareketleri olup, esasen küçük burjuva sınıf temelinde dayanıyorlardı. Hain olmayan ve Arap burjuva milliyetçisi sınıflarla ittifak öngörüyorlardı. Ateşli militan yurtseverlik bu hareketlerin temel bir özelliği iken diğer temel özelliği, hain olmayan Arap burjuva iktidar ve sınıflarıyla işçi-emekçi-ezilen sınıflar arasında milli birlik öngörmeleri idi.

1967 yenilgisi, Nasır, Baasçılık gibi milliyetçi iktidarların da uzlaşıcı eğilimleri, MAH'ı ve liderlerini yeni arayışlara, geçmiş çizgilerini devrimci yadsımaya tabii tutmaya götürdü.



İsrail siyonist savaş
makinasının faşist
katliamlarını, imha için
saldırılarını,
feda ruhuyla
direnerek karşılayan
Halk Cephesi, emekçi
sınıflara, Filistin'in
yoksul sınıflarına
bağlı kaldı. Ürdün
gericiliğinden
gelen kitlesel
katliamlar da, Suriye
Baasçılığından gelen
bastırma çabaları
da, Halk Cephesi'ni
bu çizgisinden
vazgeçiremedi.

1967, Nasır liderliğinde ulusalçı Arap devletlerinin 6 gün savaşında İsrail savaş makinasından ağır yenilgi aldıkları zamandı. Bu yenilgi, Filistinli yurtsever örgütlerin saflarında, İsrail siyonizmine ve emperyalizme karşı mücadelede “devletin savaşı” ve ona yedeklenme yerine, Filistin ve Arap halklarının uzun süreli savaş fikrini öne geçirdi. Bu düşünceyle MAH, Filistin Halk Cephesi'ne dönüştürüldü.

Önceki dönemde Nasır'dan etkilenen Habbaş ve arkadaşları, Nasır'ın milliyetçiliği sosyalizm söylemiyle

sunmasından etkilenecek Marksizmi incelemeye başladılar, sosyalizmi benimsediler.

Sosyalizmi ilk gündeme aldıkları 1959 yılında, Habbaş ve yoldaşlarının düşünce ve çizgisindeki değişimi Habbaş'tan dinleyelim:

“1959'un ilk günlerinde, ... Beyrut'ta Muhsin İbrahim'in yönettiği bir kültürel komite kurduk. MAH yönetimi ve kültürel komite arasında bir tartışmanın ardından sosyalizmin gündeme alınması ve 'intikam' teriminin 'Filistin'in kazanılması' ile değiştirilmesi kararları alındı. Böylece MAH'ın şiarı '**Birlik, Kurtuluş, Sosyalizm ve Filistin'in Kazanılması**' oldu. Son değişiklik, kültürel komitenin 'intikam' teriminin haklı olmadığı yönündeki eleştirisi üzerine geldi. Komite ayrıca **Yahudilerle, siyonistler arasındaki farklılığın** da göz önünde bulundurulmasını istedi.”⁽⁴⁾ (boldlar bize ait).

1967'de ise Habbaş başta olmak üzere Halk Cephesi'nin kurucu liderleri, Marksist Leninist eserleri daha köklü olarak incelediler. Habbaş, Suriye'de cezaevinde tecritteyken yaptığı bu incelemeyi şöyle anlatıyor:

“Tüm bu süreci Marks ve Engels'in, Lenin'in toplu eserlerini, Ho Chi Minh ile Mao'nun eserlerini okuyarak geçirdim. Halk Cephesi'nin İkinci Ulusal Kongresi'nin deklarasyonunu yazdım.”⁽⁵⁾

Halk Cephesi'nin liderlerinin, sosyalizmi savunmaya başlamalarını etkileyen vesileyle, onlardaki Marksizm Leninizmi inceleme niteliği ve



derinliği arasındaki fark ve çelişki çok büyüktür ve bu süreçteki en ilgi çekici gerçek budur. 1960 başlarında, Nasırcı ulusalcılığın korparatizmi sosyalizm olarak savunmasından etkilenerek sosyalizmi kabaca savunular. 1967 yenilgisiyle gerçekten, içten ve köklü bir çabayla Marksizimi Leninizmi incelemeye giriştiler. Çin, Vietnam devrim deneylerinden yararlanarak Filistin ulusal devriminin stratejisini oluşturdular.

Sosyalizm lafzından etkilendikleri Nasırcı Arap ulusalcılığı burjuva nitelikteydi ve sosyalistlere, işçi-emekçi hareketine diktatörlük uyguluyordu. Nasırcılığın sosyalizm lafzından etkilenerek sosyalizme yönelmiş Halk Cephesi kurucu liderlerinin Marksizmi benimsemeleri arasındaki paradoks, ikincilerin koşulları ve devrimci niteliklerinden geliyordu. Halk Cephesi kurucu liderlerinin, siyonizme ve emperyalizme karşı savaşın ateşi altında dövüşmelerinden, Filistinli yoksul halka dayanıyor olmalarından ve ona bağlılıklarından ve ulusal kurtuluş devrimlerine de en tutarlı önderlik edenlerin (yakın tarihte Çin, Vietnam) Marksist Leninist partiler olmaları gerçeğinden etkilenmelerinden kaynaklanıyordu.

Şubat 1969 tarihli 1. Kongresi'nde onayladığı 'Filistin'in Kurtuluşu Stratejisi'nde, Halk Cephesi, bu düşünsel sıçramayı yansıttı.

"Yaşam koşulları ve devrimi sonuna kadar götürme kapasiteleri nedeniyle devrimin temel güçleri, işçiler ve köylülerdir." (6)

Halk Cephesi, kuruluşundan bu yana temel özelliklerinin başında gelen teori pratik birliği, başka bir ifadeyle tarihi yazan değil yapan bir parti olma niteliği nedeniyle, alıntıda dile getirdiği stratejisine bağlı kaldı. Bu emekçi, halkçı stratejisinden hiçbir zaman uzaklaşmadı.

1967 savaşı yenilgisi, Halk Cephesi kurucularını, Arap ulusalcı devletine değil, Filistin ve Arap halklarının emekçi ve yoksul kitlelerinin potansiyel devrimci gücüne güvenme, dayanma stratejisine sıçratmıştı. Bununla ulusal kurtuluş ve halk devrimlerine önderlik eden komünist partilerin devrimci deneylerini, görüş ve stratejilerini incelediler. Filistin'in Kurtuluşu Stratejisi belgesinde ortaya koydukları yeni görüşleriyle Halk Cephesi zorlu devrimci görevlerini yerine getirmeye devam etti.

O günden bugüne geçen uzun ve zor süreç boyunca, devrimin en ağır görevlerini omuzlayan, İsrail siyonist savaş makinasının faşist katliamlarını, imha için saldırılarını, feda ruhuyla direnerek karşılayan Halk Cephesi, emekçi sınıflara, Filistin'in yoksul sınıflarına bağlı kaldı. Ürdün gericiliğinden gelen kitlesel katliamlar da, Suriye Baasçılığında gelen bastırma çabaları da, Halk Cephesi'ni bu çizgisinden vazgeçiremedi. Öğrenci gençlik ile sürgünde kamplardaki Filistinli işçi ve emekçilerden kadro ve militan akışını sağladı. Filistinli emekçilerin sınıf çıkarlarına her zaman bağlı kaldı. Kamplardaki yoksul emekçi Filistinliler ile Halk Cephesi'nin güçlü

bağını, Habbaş'a olan sevginin yüksekliliğini bir Filistinli iyi tarif ediyor:

“Mülteci kampları ... ona büyük saygı ve sevgi besledi. Mülteci kamplarında insanların başka hiç kimseyi böyle karşıladığına tanık olmadım”⁽⁷⁾

Halk Cephesi'nin bu stratejisine bağlılığı, Filistin, bölge ve dünyadaki büyük siyasi iniş çıkışların, ağır savaşların ve katliamların sınavından geçerek kanıtlanmakla kalmadı, sağlam bir niteliğine dönüştü.

1970 Kara Eylül'ünde, İngiliz-ABD ajanı küçük kral Hüseyin'in Ürdün'deki yok edici katliamlarına karşı en önde savaşan Halk Cephesi'ydi. 1970'li yıllarda uluslararası alanda askeri eylemlere başvururken, sınırlardan sızarak işgal altında askeri eylemler gerçekleştirirken de Halk Cephesi Filistinli emekçilere bağlılığını sürdürdü. 1975'te Lübnan iç savaşında, ABD-İsrail işbirlikçisi gerici güçlere karşı Lübnan Ulusal Cephesi'ni destekledi. 1982'de İsrail'in Beyrut işgali ve katliamlarına karşı dövüşerek yenildikten sonra, El Fetih'in emperyalistlere bir nevi boyun eğerek silahsızlanma ve Tunus'a sürgün edilmeyi kabul etmesinin tersine Halk Cephesi reddetti. Bölgede kalıp yeniden savaşma kararlılığı gösterdi. Halk Cephesi'yle El Fetih arasındaki uzlaşmaz savaşçılıktaki bu farklılık, her ikisinin niteliksel ayrımını yansıttı ve Halk Cephesi'nin Filistin emekçi sınıflarının temsilcisi olduğunu gösteriyordu.

Yine 1990'lardaki Oslo uzlaşması sonrası süreçte, yalnızca El Fetih yö-

neticilerinde değil, Filistin'in aydın gençlik ve kent küçük burjuvazisinin saflarında da yaygınca görülen emperyalizmle uzlaşma liberal atmosferi altında da Halk Cephesi, emekçilere dayanan devrimci kararlılığını sürdürdü. Ne emperyalizmin demokratikleşebileceği hayaline prim verdi, ne Arap gerici-burjuva hükümetlerine boyun eğdi, ne de “sol”un liberalleşmesi akımına taviz verdi.

Yenilgi olarak değerlendirdiği Oslo anlaşmasından sonra, İsrail savaş makinasının faşist yok edici saldırılarını göze alarak, Halk Cephesi'nin liderleri ve kadrolarının büyük bölümü Batı Şeria ve Gazze'deki yoksul emekçi Filistinliler arasında örgütlenmeye gittiler. Halk Cephesi, genel sekreteri Ebu Ali Mustafa'yı bu çalışmada 27 Ağustos 2001'de şehit verdi.

Filistin burjuvazisine hayal beslememek

Halk Cephesi ilk kurulduğunda, Filistin burjuvazisi ve Filistinli burjuvalar, ticaret ve bankacılık alanında var olan zayıf bir sınıftı. Buna rağmen Halk Cephesi zayıf burjuvaziye ilişkin bile hiç bir hayal üretmeyecek net tespitler yaptı. Ulusal kurtuluş devriminde de halk tabakalarının burjuvaziden bağımsız mücadelesine güvendi. Bu zayıf burjuvaziye ilişkin Filistin'in Kurtuluşu Stratejisi'nde (FKS) vurgulanan şeydu: *“Stratejik bakımdan ve onun anavatanımızdaki çıkarlarına son verme amacındaki ve dolayısıyla burjuvazinin sermaye kaynaklarının yıkımı demek olan devrime karşıdır.*

İsrail'e karşı savaşımız emperyalizme karşı savaş olduğu için bu sınıf, kendi çıkarları dolayısıyla emperyalizmin safında, yani devrime karşı konumlanır.”(8)

Halk Cephesi, 1936-1939 devrimci deneyimindeki ayaklanmanın derslerinden bu sınıfa ilişkin sonuçlar çıkarıyordu. Gençler kentlerde, kırlarda, gerilla eylemleri yürütürlerken “geleneksel burjuva liderler”in İsraili liderlerle müzakereler yürütmesi, burjuvazinin politikacısının ne olacağını da somutluyordu.

Sürgündeki “Filistin burjuvazisi, gerilla eylemleri... şimdiki sınırlar içinde kaldığı müddetçe... desteklemektedir. Ancak, Filistin ulusal hareketinin devrimci gelişimi açıkça emperyalizmi tehdit eder konuma geldiğinde, bu burjuvazinin kendi sınıfsal çıkarlarını korumak doğrultusunda hareket edeceğini de gözardı etmemeliyiz.

Bazı kesimler, devrim safında yer alabilir ve ona karşı olmaktan imtina edebilir. Ama böylesi istisna durumlar, bu sınıfın devrimle karşı karşıya geldiğinde alacağı konumlara dair genel yasaların bakış açısını yitirmemize neden olmamalıdır.”(9)

Zayıf burjuvazi ve liderlerinin, emperyalizm ve siyonist işgalciler-

le uzlaşacağı konusunda kararlılık gösteren Halk Cephesi, “Devrimin.. temel güçleri, Filistin küçük burjuvazisi ile ittifak halindeki işçiler ve köylüler”, “kamplarda, köylerde ve yoksul kent varoşlarında yaşayanlar” tespitini yaptı. Halk Cephesi bu sınıflara dayanarak, “İsrail’e, emperyalizme ve gericiliğe karşı ulusal mücadeleyi” yükseltme ve uzun süreli halk savaşı stratejisiyle mücadele çizgisi izledi.

O dönemde (kurulduğu yıllarda) dünya devrimci hareketi safında, sömürge ve yeni sömürge ülkeler için ileri sürülen ve yaygınca savunulan “milli burjuvazinin” “antiemperyalist rolü” gibi bir teoriye itibar etmedi.

Dünya emperyalizmi, siyonizm ve Arap gericiliğine karşı uzlaşmazlık

Halk Cephesi, sömürgeci ve işgalci İsrail siyonizmini doğal olarak devrimin temel düşmanı olarak ele alıyordu:

“Arap dünyasının devrimci hareketi, doğal olarak İsrail’i yok etmek isteyecektir. Çünkü İsrail, bu Arap dünyasının bir parçasını gasp eden ve diğer parçaları için büyük tehdit oluşturan bir güçtür.”

Halk Cephesi, siyonizm karşısındaki kararlılığını vurgularken, emper-



+ Halk Cephesi, ekonomik, politik, toplumsal bakımdan bölgenin emperyalist sistemle daha üst düzeyde entegrasyonu projesini, Yeni Ortadoğu Projesi olarak doğru algıladı. (Ayrıca Akdeniz bölge projesinin AB'ye entegrasyon anlamına geldiğine ilişkin kavrayışı da doğrudu.) Ekonomik-politik bakımdan bu projenin İsrail siyonist burjuvazisinin çıkarına olduğunu vurguladı.

yalizme ilişkin yanıltıcı uzlaşıcılığa hiç bir zaman düşmedi:

“İsrail, emperyalizmin varlığını ve çıkarlarını topraklarımızda koruyan temel güç ve üstür” tespitini yaptı. “İsrail’i, dünya siyonizmini ve dünya emperyalizmini devrimin temel düşmanları olarak ilan etti. “Düşmanımız; İsrail, siyonizm ve dünya emperyalizmidir”.⁽¹⁰⁾ (boldlar bize ait)

Halk Cephesi'nin emperyalizme karşı mücadele kararlılığı, emperyalist sistemi yalnızca “dışsal” bir saldırı gücü olarak değil sistemin eklentisi

ve dayanağı olan Arap gerici sınıflarıyla birlikte ele alan kavrayışına dayanıyor. Halk Cephesi kurulduğundan bugüne bu kavrayışa sahiptir.

“Arap dünyasının milyonerleri; tacirleri, bankerleri, feodal ağalari, büyük işletme sahipleri, krallar, emirler, şeyhler de dahil olmak üzere, milyonlarını dünya kapitalizmi ile etkileşim ve bağlantı içinde elde etmişlerdir. (...)

Bu demek oluyor ki; topraklarımızda emperyalist sömürgeyi parçalamak için yürütülen gerçek kurtuluş savaşında, Arap gericiliği kendi çıkarlarının safında yer almaktan başka bir şey yapamaz”

Bu tespitlere bağlı olarak, büyük kapitalist ve feodal Arap güçlerini ve onların temsilcileri olan “gerici Arap rejimleri”ni, Filistin (ve Arap) devriminin “esasen düşman kampında duran ve net olarak tanımlamak zorunda” oldukları “bir dördüncü”⁽¹¹⁾ düşman gücü olarak ilan etti.

Arap milliyetçi/ulusalci rejimlerine ilişkin yanılılar

Halk Cephesi, küçük burjuvazi kavramıyla kent küçük burjuvazisini kast ediyordu: “Zanaatkarlar, öğretmenler, öğrenciler, hukukçular, mühendisler, sağlıkçılar, küçük esnaf, memurlar gibi eğitilmiş gruplar.”

Küçük burjuvaziye, “devrim için ittifak” gücü olarak görüyor, “onun program ve stratejisinin önderliği ele almasına izin verilmemeli” diyordu.⁽¹²⁾ Bununla, El Fetih'in niteliğini

vurgulamaya çalışıyor, o gün “Filistin ulusal hareketinin başında küçük burjuvazinin yer aldığı”, onunla ittifak ve önderlik mücadelesini iç içe yürütmek gerektiği bilincini yayıyordu. Filistin küçük burjuvazisinin silahlı mücadele bayrağı yükseltmesini, onun, diğer bazı Arap ülkelerindeki (Nasır, Baas vb.) küçük burjuvaziden farklı (Halk Cephesi bu burjuva ulusalcı rejimleri küçük burjuvazinin iktidarları diye niteliyordu) olarak görüyordu.

El Fetih’e ilişkin Halk Cephesi’nin değerlendirme ve kaygıları yerindeydi. Kuşkusuz El Fetih, ulusal kurtuluş mücadelesi yürüten (o zaman) devrimci bir güç olmasına rağmen, halkçılığa ve mücadele eden güçler arasında demokratikliğe yeterince sahip değildi. Başlangıçta bu yanını yeterince görememesi Halk Cephesi’nin anlaşılır eksikliğiydi. Fakat mücadele süreci içinde, FKÖ’de cephesel birlik içinde bulunuyorlarken, Arafat ve El Fetih yönetiminin 1970’lerin ikinci yarısından itibaren uzlaşma yolu aradığını fark etti. Gerek bu uzlaşıcılığa ve bunun 1982 yenilgisi sonrası yansıyan biçimine, gerekse cephe içinde Arafat’ın antidemokratik tarzına karşı tavrı aldı, mücadele yürüttü.

Oslo uzlaşmasını yaparken de Arafat, antidemokratik yönetimini FKÖ’de sürdürdü, FKÖ’yü tek başına temsil ediyor olarak davrandı. Uzlaşmada uyguladığı bütün politikalar FKÖ’nün kolektif kararları değil, Arafat ve El Fetih’in politikalarıydılar.

1970’lerin ikinci yarısından başlayarak, Halk Cephesi, FKÖ içinde

Arafat/El Fetih uzlaşıcılığına karşı tavrı aldı, bunu “çatışma”ya dönüştürmeden Oslo süreci boyunca da sürdürdü.

Ancak, özellikle Filistin Özerk Yönetimi döneminde, El Fetih yöneticilerinin aşırı çürüme içine batmaları ve siyonist sömürgeciler ile ABD’nin baskısıyla savaşan güçleri tutuklamaları, El Fetih’in kitleler üzerindeki hegemonyasının yıkılmasına yol açtı. Halk Cephesi bu çürüme ve gerici tutumlara karşı, özellikle Abbas yönetiminin ABD-İsrail’le işbirlikçiliğine karşı tavrı aldı, çatışmaya varmadan mücadele yürüttü. Bu tavrı, siyonist sömürgecilere karşı mücadelesiyle birlikte, Halk Cephesi’nin politik etkisini yeniden geliştiriyor. Ancak, Halk Cephesi, El Fetih’in alternatifi olarak Hamas’ın gelişmesini engelleyemedi, kendisi asıl alternatif durumuna geçemedi.

Arap ulusalcı (Nasır, Baas, Kaddafi vb.) burjuva iktidarlarına karşı beklenti ve politikaları açısından Halk Cephesi’nin önemli yanlışları da oldu. Filistin devrimini, Arap halklarının devrimiyle birleştirme politikasına sahip olduğunu dikkate aldığımızda bu alandaki hata ve eksiklikler önemlidir. Başta Nasır olmak üzere, Baas, Kaddafi gibi Arap ulusalcısı iktidarlar, Arap burjuvazilerinin feodal rejimleri devirerek, her biri değişik düzeylerde olmak üzere ulusallaştırmalar yaparak, burjuva modernleşmeye ve kalkınmaya önderlik etme programına sahiptiler. Ancak söz konusu ulusalcı rejimler, ulusallaştır-

maları sosyalizm olarak, iktidarlarını halkın, ulusun iktidarı olarak gösterip, işçilerin ve emekçilerin burjuvaziden bağımsız devrimci hareketinin gelişmesini engellediler. Dahası, devrimci ve komünist harekete diktatörlük uygulamaları, “darbeci” olmalarından daha çok bu sınıfsal niteliklerinden kaynaklanıyordu. Ayrıca ezilen ulusal toplulukların ve halkların var olduğu yerlerde (Irak, Cezayir, Suriye) şovenist diktatörlükler olarak da niteliklerini gösterdiler. Baascılığın Irak kolu, Kürtlere ve Şiilere karşı katliamcılığıyla, soykırımcılığıyla ünlüydü.

Bu iktidarlar, öngördükleri Arap birliğini sağlamada da başarısız oldular. Nasır liderliğinde Mısır ve Suriye'nin birliği olan BAC'ın (Birleşik Arap Cumhuriyeti), Irak'ı da içine almayı hedeflemesine rağmen bu gerçekleştirilemedi, kendisi de (1959'dan 1961'e) 3 yıl sonra dağıldı. Burjuvaziler arasındaki rekabet bu ulusalcı iktidarlar içinde baskın çıktı.

Arap ulusalcısı iktidarların evrimi batılı emperyalistlerle uzlaşma ve işbirliği yönünde olmuştur. Nasırcı parti ve iktidar, ABD'ci Enver Sedat ve Mübarek diktatörlüklerine dönüştü. Hafız Esad, 1975'te Lübnan iç savaşında Ulusal Cephenin iktidarı almasını engellemek için Lübnan gericilerinin Tel Zaratar'daki katliamını tanklarıyla korudu ve 1991 Irak-ABD savaşında ABD'ye diplomatik destek vermekten geri durmadı. ABD'yle işbirliği yaptı. Kısaca, bu ulusalcı iktidarlar, her biri değişik derecede ve hızla emperyalistlerle uzlaşma ve

işbirliği yönünde gelişmişler, diktatörlükleri altında işçi ve emekçi hareketlerinin gelişmesini ezerek, boğarak antiemperyalist halkçı devrimleri engellemişlerdir.

Halk Cephesi, Nasır ulusalcılığını “devrimci” nitelemekle, Arap halkları içinde komünist hareketin ve bağımsız işçi ve emekçi hareketlerinin gelişmesine katkısını sınırlamıştır.

Enternasyonalistliği ve eylemciliği

Kabul edilmesi gerekir ki Halk Cephesi, bölgede ve dünyada ABD liderliğindeki emperyalist ve işbirlikçi güçlere karşı, devrimci ve komünist güçlerle enternasyonalist dayanışma içindeydi. Eylemli, örgütsel dayanışmasını bugüne kadar sürdürdü.

1971 devrimci hareketi, 12 Eylül darbesi sonrası devrimci ve Kürt yurtsever hareket, Halk Cephesi'yle doğrudan dayanışma içinde oldu, eğitim aldı.

İran devrimci hareketiyle de benzer bir dayanışma içinde oldu. “*Fedailer ... Filistin ve Dofar'lı (Umman) devrimcilerle yan yana dövüşüp öldüler.*”⁽¹³⁾

Avrupa'dan El Salvador gibi Latin Amerika ülkelerine değin dünyanın pek çok yerindeki devrimci hareketlerle Halk Cephesi enternasyonalist dayanışma içinde oldu. Halk Cephesi, enternasyonalist çizgisini bugün de sürdürüyor. Emperyalist küreselleşmeye karşı mücadelede Habbaş'ın söyledikleri bu gerçeği yeniden kanıtlıyor:

“Kapitalist küreselcilik, halkların ve emekçilerin ayrımsız tümünün birden karşısında olan ilk düşmandır”⁽¹⁴⁾

“Uluslararası alanda, küreselleşmeye karşı eylemlerin artışını desteklediğimizi belirtmek çok önemlidir. Bu hareketler; bizim halkımız gibi sömürgeciliğin ve Amerikan hegemonyasının pek çok biçiminden hala zarar gören halklar için muazzam bir destek sağlayabilir.”⁽¹⁵⁾

Halk Cephesi, Oslo uzlaşmasıyla hedeflenenin, yalnızca İntifada’yı sonlandırmak olmadığını Arap dünyası sermayesi ile İsrail sermayesinin, Filistinli burjuvalar aracılığıyla entegrasyonu olduğunu da vurguluyordu:

“İsrail, Filistin kompradorlarını Arap pazarlarında bir köprü olarak kullanma emelleri besliyor. Ortaya çıkmakta olan Ortadoğu düzeni çerçevesinde, bu kompradorları kullanma fırsatı çoğalıyor.”⁽¹⁶⁾

“İsrail gözlerini, Arap petrol ve su kaynakları ile teknolojiye ve tüketim mallarına eşit derecede susamış Arap pazarlarına dikmiştir. ... Arap başkentlerindeki belli asalak sınıf oluşumları, ... Avrupa'nın sunabileceği herşeyin İsrail'de bulunduğunu, aradaki tek farkın Tel Aviv'e mesafenin kısalığı olduğunu düşünüyorlar”⁽¹⁷⁾

“1991 Madrid Konferansı'nda başlayan Ortadoğu barış süreci, siyonistlerle Arapların ilişkilerini normalleştirmeye ve Arap toplumu, ekonomisi, siyaseti ve kültürünü Amerikan çıkarları ve İsrail yayılcılığına uygun olarak yeniden yapılandırmaya koyulurken; bireyseliği,

bütün engelleri dümdüz eden bir buldozer gibi kullanmaktadır”

“İsrail'i bölgede lider yapacak ... Yeni Ortadoğu programını ve hem de benzer ... Akdeniz programını, küreselciliğin dosyasındaki iki başlıktan ibaret görebiliriz. Birincisi, Amerikan-siyonist görüşleriyle daha uyumluyken; ikincisi, Avrupa kapitalist görüşlerine daha paraleldir. Birinci programın baskın ve yürürlükte olduğunu belirlemeliyiz. ...Dünya sermayesinin farklı kanatları arasındaki bağlantının da farkında olmamız gerekiyor.”⁽¹⁸⁾

Halk Cephesi, ekonomik, politik, toplumsal bakımdan bölgenin emperyalist sistemle daha üst düzeyde entegrasyonu projesini, Yeni Ortadoğu Projisi olarak doğru algıladı. (Ayrıca Akdeniz bölge projesinin AB'ye entegrasyon anlamına geldiğine ilişkin kavrayışı da doğrudu.) Ekonomik-

+

Halk Cephesi,
İntifada'yı
ABD-İsrail mihverinin
Filistin halkının
tüm kazanımlarını yok
etme saldırganlığına
karşı halkın
devrimci bir yanıtı olarak
kavradı. İntifadayı
sürdürmeyi ve devrimci
hedeflerine ulaştırmayı
esas aldı.

+



Kobane direnişi
karşısında uzun
yıllardan sonra
Kürt özgürlük
mücadelesine
yönelik olarak
ilk defa
sahiplenici açıklamalar
yapması, bölgede
devrimci
savaşın gelişim
olanakları açısından
umut verici.



politik bakımdan bu projenin İsrail siyonist burjuvazisinin çıkarına olduğunu vurguladı. Ayrıca barış sürecinin, Yeni Ortadoğu Projesine ve siyonist devletin işgaline uluslararası meşruiyet kazandırmasına hizmet ettiğini belirtti. Siyonist sömürgeciliğin, tekelin bölgedeki egemenliklerini güçlendirmesinden pay koparacağını öngördü.

Halk Cephesi kurulduğundan bu yana, burjuva ulusalcılardan ve radikal İslamcılardan farklı olarak Yahudi halk ile siyonistler arasındaki ayrımı her zaman vurguladı. Yahudi halkı siyonistlerden uzaklaştırma politikasını benimsedi. 18 Kasım 2014'teki Har Nof Enstitüsü eylemi sonrasında dahi, Müslüman ve Yahudi halklara yaptığı çağrılarda bu çizgiyi vurgulamaktan geri durmadı:

“FHKC aynı zamanda 1,5 milyar Müslüman kardeşimize mesajını iletmek istiyor: Bizim savaşımız Yahudiler ile değildir ve dine dayalı değildir; adalet, kurtuluş ve anayurda dönüş içindir ve sizin de mücadelenizdir.

Dünya genelindeki Yahudi halkına bugünkü mesajımız ise, Filistin-İsrail çatışmasının asla Müslümanlar ile Yahudiler arasında bir çatışma olmadığıdır. (...) Sizinle aramıza giren bu sömürgeci projedir. Dünya genelinde binlerce Yahudi'nin bu mücadelenin gerçek ve samimi sesi olduğunu, boykot hareketlerine öncülük ettiklerini ve her gün Filistin kurtuluş mücadelesine katıldığını biliyoruz. Onların hepsini ayrı ayrı selamlıyoruz. (...) Ezenin değil, ezilenin yanında saf tutmalısınız, sizin adınıza halkımızı ezen siyonist suçlulara karşı sesinizi yükseltmelisiniz.”

Sonuç olarak; Filistin devriminde, Arap halklarının mücadelesinde, dünya hakları ve işçi sınıfıyla mücadele birliği içinde olmayı öngördü, öngörüyor.

Halka güven ve kendi gelişiminin yolunu açma

Halk Cephesi'nin, Camp David'e (1979'da Mısır diktatörü Enver Sedat'ın İsrail siyonistlerini tanıdığı, ABD ve İsrail'e işbirliğine girdiği anlaşma), Madrid/Oslo ve Wadi Arakah (1994'te Ürdün-İsrail arasında yapılan, Ürdün'ün siyonistlerin resmen de tanıdığı ve ilişkisini geliştirdiği anlaşma) anlaşma ve uzlaşmalarına yönelik uzlaşmaz tutumu onun em-

peryalizme ve burjuva-feodal gericiğe karşı tutarlı devrimciliğinden ve militan savaşıllığından kaynaklanıyor. Bu iki temel özelliği Halk Cephesi'nin devrimciliğini karakterize ediyor ve pek çok tayin edici yol ayrımı ve direnişte devrimci çizgisini sürdürmesine yol açıyor.

Halk Cephesi, Filistin halkının mücadele potansiyeline her zaman güvendi. 1982 yenilgisinden sonra bu kez işgal altındaki topraklarda mücadelenin patlak vereceğini öngördü. Bu öngörüşü, İntifada'nın patlak vermesiyle gerçek haline geldi. 1980'li yılların sonunda işgal altındaki topraklarda şehit vererek silahlı eylemler koymayı başardı.

Halk Cephesi, İntifada'yı ABD-İsrail mihverinin Filistin halkının tüm kazanımlarını yok etme saldırganlığına karşı halkın devrimci bir yanıtı olarak kavradı. İntifadayı sürdürmeyi ve devrimci hedeflerine ulaştırmayı esas aldı. FKÖ içindeki İslamcı ve diğer bütün ulusalcı güçlerin ulusal birliğini koruyarak, geçmişte belirlenmiş ulusal kurtuluş politikalarında ısrar ederek, ABD-İsrail üstünlüğünün püs-kürtülmesini önerdi. İntifada'nın güçler dengesizliğini Filistinler ve Arap halkları lehine çevirdiğini, direnişe dayanan politik stratejiyle Filistin'in meşru haklarının kazanılabileceğini vurguladı. Oslo uzlaşmasını bu anlayışa dayanarak reddetti.

Geçen süreç Oslo uzlaşmasının işlevini gösterdi. Gerçekte Filistin Özerk Yönetimi adı altında gettolara sıkıştırılmış Filistinliler siyonist savaş

makinasının tutsaklığı altında yaşayacaklar ve İntifada'ya son vereceklerdi. ABD-İsrail'in amaçladığı buydu. Halk Cephesi bunu reddetti.

Halk Cephesi Filistin'in meşru halklarının asgarisinden vazgeçilmemesi gerektiğini vurguladı: a) Filistinli mültecilerin geri dönüş hakkı b) 1967 savaşıyla işgal edilen toprakların geri verilmesi c) Yahudi yerleşimlerinin kaldırılması ve kolonyalist politikaya son verilmesi d) başkenti Kudüs olan bağımsız Filistin devletinin kurulması.

Esasen bu talepler, geçmişte BM kararlarında kabul edilmişlerdi. Ancak ABD emperyalizmi ve siyonizm 1980'li yıllarda elde ettikleri üstünlüğe ve 1990'da SB'nin yıkılmasıyla sağladıkları avantajlara bağlı olarak bunlara yanaşmak istemiyorlar. İntifada'dan sonra ancak kısmi tavizlerle İntifada'yı sona erdirecek köleci bir barış dayatıldı. Köleci barışla, ABD ve emperyalizm, hem Filistin Özerk Yönetimi, Arap kralları ve burjuvazilerini İsrail siyonistleriyle işbirliğine, hem de bölgeyi ABD hegemonyasında dünya kapitalizmiyle entegrasyona götürerek amaçlar taşıyordu.

Sonraki olaylar, ABD ve İsrail stratejisinin bu olduğunu kanıtladı. Soykırımcı Şaron'un bombalarla Kudüs'e girmesinden sonra, Oslo'nun mimarı Arafat ve Filistin Özerk Yönetimi binasının savaş tank ve helikopterleriyle kuşatıldığı, Cenin, Nablus, Ramallah, Kalkilya, Beytüllahim'deki kitlesel katliamların gerçekleştirildiği 2002'deki siyonist savaş, 2006 Lüb-

nan savaşı, 2008 sonu Gazze savaşı, bu 'savaşla tutsak alma barışı'ni gösterdi. Bu resmi ABD'nin 2003 Irak işgali tamamladı.

Halk Cephesi, Cenin'de de, Gazze'de de en iyi savaşan güçler içinde yer aldı.

Filistin Özerk Yönetimi ve El Fetih yönetiminin reformcu uzlaşma arayışları temelinde geldiği teslimiyetçi çizgiye karşılık Halk Cephesi, irade kırılmasına uğramadı, militan savaşçı ve emekçi halka dayanma çizgisini sürdürüyor.

Oslo sürecinin halkta yarattığı beklenti, eğitilmiş küçük burjuvazi arasında emperyalist küreselleşmeyle uyum sağlama liberalizminin yol açtığı uzlaşmanın gelişmesi, 1990'lı yıllar sonrası bölge ve dünyada devrimci hareketin gerilemesi ve bunlar karşısında durumu tersine çevirecek bağımsız politikalar geliştirememesi, Halk Cephesi'ni bir dönem zayıf bıraktı. Geçmişte siyonistlerin FKÖ'yü etkisizleştirmek için barışçı örgütlenmesine işgal altında izin verdiği İslamcı hareket, geniş kitle ilişkilerinden yararlanarak İntifada döneminde Hamas'ı yükseltti. El Fetih, Filistin ulusal kurtuluş mücadelesinde baskın alternatif haline geldi. Ayrıca İslami Cihad da gelişti. Fakat devrimci, emekçi, militan geleneği, siyonist katliamlara karşı savaşkanlığı, Halk Cephesi'ni yeniden güçlendirecektir.

Nitekim, Halk Cephesi'nin son bir yıllık pratiği ve Kudüs saldırısı karşısında geliştirdiği eylem çizgisi de buna işaret ediyor.

11 Aralık'ta 47. kuruluş yıl dönümü vesilesiyle yaptığı açıklama, baştan aşağı direniş ruhuyla, direniş şehitleri ve özgürlük tutsakları başta olmak üzere Filistin halkının ve İntifada'nın yarattığı değerleri sahiplenme, Filistin halkının direncini ve dayanıklılığını kılavuz edinme ve Filistin ulusal birliğini tüm kesimsel çıkarların önüne geçirecek bir ittifak hattından yürüme görüşüyle donatılmıştı.

Har Nof eyleminden sonra siyonizmin intikamcı katliamlarına karşı yapılan "İşgalcinin saldırısı sürdükçe bu tür eylemlerden daha fazlası olacaktır. FHKC, işgalin her kurumunu hedef almaya devam edecektir. Filistinliler güvende olmadığı müddetçe Kudüs'te hiç bir yer güvenli olamaz. 'Güvenlik' Filistin halkının sırtında inşa edilemez" açıklaması da bu militan devrimci eylem çizgisinde ısrarı gösteriyor.

Yine, Kobane direnişi karşısında uzun yıllardan sonra Kürt özgürlük mücadelesine yönelik olarak ilk defa sahiplenici açıklamalar yapması, bölgede devrimci savaşın gelişim olanakları açısından umut verici.

20 Aralık Gazze bombalaması sonrasında ise "Bütün direniş örgütleriyle bir öncü birlik şeklinde ortak çalışılmalıdır. Bu öncü birlik, ulusal bir strateji formülü ihtiyacıyla politik bir seviye yakalamalı, bu siyasi programla işgallere ve tehlikeli projelere karşı kararlılık göstermeli, müzakereleri tamamen kesmeli, bölünmeyi sonlandırmalı ve birliği restore etmelidir"

diyen Halk Cephesi, bir yandan ulusal birlik konusunda somut bir strateji geliştirmeye çalışırken, dikkati direnişin temeli olan Filistin halkının dayanıklılığını sahiplenmek ve geliştirmek için toplumsal inşanın sorunlarına çekerek, yeniden Filistin devriminin en güçlü siyasi alternatifi olma yönünde ilerlediğinin ve hedeflediği birliğe bu hattan öncülük edeceğinin verilerini sunuyor.

Halk Cephesi'nin bu güncel eylem çizgisi ve 2002'deki ve 2008 sonundaki işgallere karşı savaşı direnişçiliği, onun geliştireceğinin ateş altındaki

gerçek kanıtıdır. Habbaş sonsuzluğa uğurlandığında onun için Filistinli bir işçi, "O devrim bilinciydi" demişti. Halk Cephesi, gerçekten de Filistin devriminin ruhu ve bilincidir! Filistin devriminin yaşaması Ortadoğu'da ve özellikle Arap halkları içinde devrimci gelişme için olmazsa olmaz bir etkidir. Filistin devrimi ve onun ruhu ve bilinci olan Halk Cephesi, bölgenin komünist ve devrimci hareketi tarafından özel olarak desteklenmeli, güçlendirilmeli, gelişmesine yardımcı olunmalıdır.

DİPNOTLAR:

- 1- Zafere Kadar Direniş, Kuruluş Bildirisi, Düşle Gerçek Arasında, sf. 227
- 2- Filistin'in Kurtuluşu Stratejisi, sf. 231
- 3- Devrim Devam Etmeli, sf. 26
- 4- Devrim Devam Etmeli, sf. 30
- 5- Devrim Devam Etmeli, sf. 30
- 6- Filistin'in Kurtuluşu Stratejisi (FKS), sf. 254
- 7- G. Habbaş Filistin Mücadelesine Katkıları, Asad Abukhalil, sf. 204
- 8- FKS, sf. 255
- 9- FKS, sf. 256
- 10- FKS, sf. 239-40
- 11- FKS, sf. 240-41
- 12- FKS, sf. 249-50
- 13- Maziar Behrooz, Nasıl Yapılamadı - İran'da Solun Yenilgisi
- 14- Düşle Gerçek Arasında, 590, Ocak 2000
- 15- İntifadayı Korumak İçin, sf. 153
- 16- Düşle Gerçek Arasında, sf. 94
- 17- Düşle Gerçek Arasında, sf. 91
- 18- Düşle Gerçek Arasında, sf. 90

İSPANYA'DA SINIF MÜCADELESİ

Deniz Serkan

Reconstruccion Comunista (İspanya) ile röportaj – 2. bölüm

Mart ayında İspanya'da büyük kitle protestoları yapıldı. Okurlarımızı bu konuda bilgilendirir misiniz? Hangi partiler, örgütler ya da kitle örgütleri bu eylem ve protestoları örgütledi?

Protestolar esasen Madrid merkezliydi. İki çağrı vardı. Bir yandan SAT, CCOO ve UGT gibi reformist sendikaların, Birleşik Sol'un çağrısını yaptığı onur yürüyüşleri, diğer yandan daha militan sendikaların ve toplumsal örgütlenmelerin çağrısını yaptığı işçi yürüyüşleri. Bizim gençlerimiz de bu blokta yer aldı. Bu protestolardan sonra burjuva medyada bizleri kriminalize eden epey sert saldırılarla karşı karşıya kaldık.

Krizden sonra işçilerin ve gençliğin kitle eylemleri yüksek düzeyde geliyor. Gençliğin durumunda krizden önceye göre neler değişti?

Kesintiler, işsizlik, eğitim için desteklerin gaspedilmesi ve hükümetin gençliğe karşı çok daha saldırganlaşan eylemleri bu yükselişi ortaya çıkardı ve hakları için bilinç ve savaşım geliştirdiler. Uzun yıllar boyunca

gençliğin toplumsal mücadelelere asla böyle güçlü ve doğrudan katılımı olmamıştı.

Bu mücadeleyi durdurmak için hükümet boş yere gençlik eylemlerini kısıtlamaya çalışarak baskıyı yükseltiyor. Kriz isyan halindeki gençliğin geniş kesimini etkiliyor. Ancak işçi sınıfının kurtuluş mücadelesi gençliğin yüz yüze olduğu sorunlara kalıcı çözümler getirebilir. Sadece bu düzeyin yıkılması ve sosyalizmin kurulması, bu sorunların kökten çözümünün koşullarını oluşturabilir.

Kitleler, işçi sınıfı ve toplumun çeşitli emekçi kesimleri krizin başlamasından beri keskinleşen bu mücadelelere hangi taleplerle katıldı? Hangi duygular ve acılar insanları mücadeleye katılmaya itiyor?

Krizle birlikte başlayan protestolara katılan kitlelerin ana talepleri şunlardı: Yolsuzlukla mücadele, kamu sağlığının ve eğitiminin savunulması (çünkü bunlar özelleştirilmeye başlandı), rejimin demokratikleştirilmesi, emek hakları için mücadele ve çalışma hakkı.

Değişim ihtiyacı hiç olmadığı kadar belirgin, ta ki benzer durumda olduğumuz zamanlardan bu yana, ama daha elverişli nesnel koşullar var. Şimdi öznel koşulları zorlamak için güç oluşturma zamanı.

Mesela sendikalarda örgütlü kitlelerin ya da işçi sınıfının örgütsüz kesimlerinin yüzde kaç bu mücadeleye katılıyor? Eğer varsa, bunların yüzde kaç kamu emekçileri ya da devlet fabrikalarında çalışan işçiler?

İspanya'da sendika üyelik oranı yaklaşık %15.9, ki bu çok küçük bir rakam. Belli başlı sendikalar işçileri temsil etmiyor, devlet iktidarına hizmet ediyor. O yüzden işçiler sendikalara katılmıyor, giderek katılım oranı düşüyor.

Sınıfsal ve militan sendikacılığın yeniden inşası gerekiyor, sendikal mücadele özünde reformist bir mücadeledir ama güç toplamaya ve komünistleri eğitmeye hizmet eder. Devrimci örgütün güç toplamasını ve bunu sosyalizm mücadelesine seferber etmesini mümkün kılacak sınıf sendikacılığını geri kazanmaya ihtiyacımız var.

Protestolara katılım bakımından şimdiye kadar tüm tartışıklarımız örgütsüz kitleyle ilgili. Bunun bir nedeni de İspanya'da bir Komünist Parti'nin olmayışındır, bu nedenle kitleleri örgütlemek daha da zor oluyor.

Kamu çalışanları kendilerini doğrudan etkileyen konularda mücadelelere katılıyorlar, mesela sağlık ve eğitim mücadelelerine. Diğer mücadelelerde azınlıktalar.

Ya gençlik kitlelerin eylemi bakımından nasıl? İspanya'da da çeşitli Avrupa ülkelerinde olduğu gibi resmi olarak tanınmış öğrenci sendikaları var mı? Mücadele içinde devrimcileşen gençlik, komünist ve devrimci örgütlere katılıyor mu?

Herkesin tanıdığı ya da kabul ettiği bir sendika yok, bölgeden bölgeye öğrenciler birine veya diğerine gidiyor ve bunların çoğu da net bir devrimci çizgiye sahip değil.

En büyük sendika, Troçkist nitelikteki “Öğrenci Birliği”. Ulusal azınlıkların sendikalarında genellikle bağımsızlıkçı öğrenciler var. İspanyol devletinin geri kalanında ve genel olarak da her yerde fakülte toplantıları var ve diğer adı geçenlerden daha devrimci bir rol oynuyorlar.

Sonra bir de işçi gençlik var. Bunlar sendikalarda ve gençlik meclislerinde örgütleniyorlar ve bizim örgütümüze de esas katılanlar bunlar. Mesela Madrid’de.

Antikapitalist blok, kendi hakları ve işçi sınıfının hakları için mücadele eden yüzlerce öğrenciyi bir araya getirerek gençlik koordinasyon meclisleri oluşturuyor. Bizim gençliğimiz burada kilit rol oynuyor.

Komünistler devrimci gençliği tanımalı. Bu yüzden ülke çapında gençlik meclislerini kuruyoruz ve bunları koordine ediyoruz. Amacımız, İspanyol devletindeki tüm devrimci gençliği koordine edecek devlet çapında bir koordinasyon oluşturmak.

İşçi, genç ve diğer kesimlerden kadınlar bu mücadeleye nasıl katılıyorlar? Hangi ortak ve hangi özgün talepleri var? Kadınların komünist ve devrimci örgütlere katılımı oran olarak nasıl?

İspanya’da kadınların devrimci örgütlere katılımı, faaliyeti üzerine özel bir veri yok. Ancak geçtiğimiz on yıllarda kadınların toplumsal mücadelelere katılımı üzerine genel bir değerlendirme yapabiliriz. Kadınların üretim faaliyetlerine dahil olmasıyla birlikte değişik mücadelelere katılma-

ya başlamasında, siyasi açıdan aktifleşmesinde esin kaynağı, iç savaş ve artan okuma yazma oranıydı. Bu durum, mütevazı oranda örgütlenmesini ve daha sonrasında öğrenci hareketlerine katılımını getirdi. Ancak yirminci yüzyıl boyunca bu oran görece düşüktü ve bu eğilim ancak bugün değişti. Öğrenci mücadelelerine katılım kadının özne olarak daha görünür olduğu bir alan oldu. Tersinden, kesimsel sendikal mücadeleler veya devrimci örgütlere üyelik çok daha düşük. Bu, belki de kadınların akademik yaşamın ardından özel sektörde çalışmasıyla ilgili. Bakım rolleriyle birlikte çifte iş günü, Güney Avrupa’nın başkaca ülkelerinde de olduğu gibi, aile kurumunun işçilerin yaşamı için temel bir sütun olduğu bir devlette özel alanda konumlanmaları. Ama İspanya’da çoğu devrimci ve toplumsal örgütlenmenin ve kitle hareketlerinin içinde başka nedenler ve kadın sorunu konusundaki taleplere cevap verememeleri var. Bir yandan ideolojik tıkanıklık bitme eğiliminde, bu da belli talepler ekseninde (kürtaj hakkı, bekar-anneli ailelere çalışma ve sosyal haklar vb.) karma örgütlenmelerin gelişmesinin yolunu açıyor. Bunların ideolojik bir temeli, dolayısıyla da devrimci karakteri yok. Dahası, devrimci örgütlerin çoğunun kadınlar üzerine bir stratejisi yok. Ya yukarıda saydığımız devrimci olmayan taleplerin kendiliğindenciliğine tabi oluyorlar ya da kadın sorununu inkar ediyorlar. Bu da köleliğe, baskıya karşı olma imajına rağmen kadınların bir çok toplumsal ve dev-

rimci hareketten dışlanması gibi çarpıcı hatalara yol açıyor.

Birkaç yıl önce başlayan ve süregiden bu mücadeleler içerisinde yeni örgütlenme biçimleri (komiteler, konseyler, meclisler vb) gelişti mi? Bu tip örgütlenmeler daha yerel düzeylere iniyor mu? Küçük fabrikalar, mahalleler, okul meclisleri gibi? Bunların bölgesel ya da ülkesel çapta yönetim ya da koordinasyonları var mı?

İşçi mahallelerinde gençler, mahalle grupları ya da meclisleri toplayarak buralarda sınıfına yardım etme ve yerel gerçeklikler temelinde örgütlenme bilincini yükseltmeye çalışıyorlar. Burjuva siyasi kurumlar ve reformist örgütlere yönelik memnuniyetsizlik nedeniyle bu tip örgütlenmeler yaygın. Bir çok yerde bu örgütlenme biçimi gösterilerde esas rolü oynuyor ve büyüyor. Öte yandan, faşist diktatörlük döneminde var olan mücadele ve örgüt biçimleri var. Mesela grevleri başlatan işçi meclisleri.

Bu mücadelelerde komünist ve devrimci parti ve örgütler nasıl bir rol oynuyor? Bu mücadele içinde gelişen ve önderler haline gelen kişiler bakımından durum ne? Bunlar, komünist veya reformist nitelikte olmasından bağımsız olarak, antifaşist nitelikte partilere ne kadar katılıyor?

İspanya'da öncü olarak hareket eden bir Komünist Partinin olmadığı gerçeği bu gençlik platformları içinde belirsizliğe neden oluyor. Reformist partiler bunları etkilemeye çalışıyor ama bunlar da devrimci bir sınıf pozisyonuna daha yakın hale geliyorlar.

Meclisler genellikle resmi önderleri olmayan tarzda yapılıyorlar ancak sıklıkla bu yapıları siyasi sermayeye çevirmeye çalışan reformist partilerin etkisi altına giriyorlar. Çoğu kesimsel mücadele platformları ve antifaşist mücadelede yer alıyorlar. Normalde antifaşist hareketin koordinatörleri her türden parti ve örgüte açık. Çok geniş bir ideolojik yelpaze var ama Marksist Leninist bir duruş mevcut değil. Bu gençlik platformları, şovenistlerle ve başkaca reformist partilerle bağlantılı.

Bu örgütlenmelerin başka bir kesimi de, daha önce değindiğimiz Madrid antikapitalist blokunda gençleri bir araya getiriyor. Neyse ki bu koordinasyon reformist partilerin etkisinden uzak ve bizim gençliğimizin etkisi sayesinde işçi mahallelerinde gençliğin karşı karşıya olduğu saldırganlığa karşı devrimci bir tutum alıyor. Bu blok, diğer gençlik koordinasyonlarına nazaran belirgin biçimde devrimci bir tutumu temsil ediyor.

Devrimci ve komünist parti ve örgütlerin veya devrimci ve antifaşistlerin etkisi altındaki kitle örgütlerinin bir araya geldiği örgütlenmeler var mı? Ya da böyle platformlar oluşturmayı düşünüyor musunuz?

Evet, İspanya'da daha çok da semt ve öğrenci meclislerinin, öğrenci derneklerinin bir araya geldiği platformlarımız var. Faşizmin yarattığı sorunlar karşısında genç işçi sınıfının sınıf bilincini geliştirme rolü oynuyorlar, aynı zamanda faşizmin, burjuvazinin bir baskı aracı olduğunu, gelişen mü-

cadeleler içinde sınıf bilincinin büyüme başlaması ve burjuva devlet için potansiyel sorun oluşturması karşısında işçi sınıfına karşı mücadele için kullanıldığını, kentli aşiretlerle ilgili tecrit bir sorun olmadığını anlatmaya çalışıyorlar. Kapitalist devletin hizmetindeki medya organlarının etkisiyle insanlar bunu böyle görüyorlar.

Ortaklıkların, platformların ve öğrenci meclislerinin kuruluşu, işçi semtlerinde yapılandırma da daha önemli, çünkü son yıllarda Genç Öğrenci Cevabı Ligi adında faşist “birlikleri” örgütlemeye başladılar, popülist söylemlerle öğrencileri kendi karşıdevrimci tutumlarına kazanmaya çalışıyorlar ve birçokları faşizmin yükselmesi tehlikesinin farkında değil.

Ancak bu devlette, antifaşist platform ve koordinasyonları özellikle de öğrenciler cephesinde örgütlemeye çalışanlar reformist ve revizyonist partilerdi. Bu hegemonyayı dağıtmak ve kitleleri tutarlı Leninist bir devrimci Marksist çizgiye çekerek faşizme karşı etkili bir mücadeleyi, devrimci bir tutum ekseninde militan antifaşist örgütlenmeyi geliştirmek için çalışmalıyız.

Taleplerinize, programınıza ve mücadeleye tarzınıza uygun olarak mücadeleyi hangi yönde geliştirmek istiyorsunuz?

Büyüyen toplumsal memnuniyetsizliklerin, dinmeyen toplumsal ve emek mücadelelerinin olduğu zor bir süreçten geçiyoruz ancak devrimci ve sınıf çizgisinde mücadeleciler sendikaları olmayan hiç bir parti, kitleler üzerinde gerçek ya da baskın bir etkiye sahip olamaz. Öte yandan, evet bazı küçük militan sendikalar var, bizim örgütümüz bunlara katılarak İspanya’da reformist ve gerici sendikacılığın hegemonyasına meydan okumaya çalışıyor. Hem sendikalar hem de reformist parti ve örgütler, bir büyüme derecesine ulaştıktan sonra, kendileri hükümetlerin bir aygıtı haline geliyor. Programımız temelinde kimi cephelerde (sendikalar, öğrenciler, antifaşizm, baskılara karşı mücadele vb.) hareket etmeye ve referans noktaları oluşturmaya devam edeceğiz. İspanya’da işçi sınıfının partisinin yeniden inşası stratejik hedefiyle çalıştığımızdan komünistlerin ve kitlelerin kesimsel mücadelelerini etkilemeye ve buradan güç biriktirmeye devam edeceğiz.

PALATINO TEPESİ'NDEN AK SARAY'A HALKTAN KAÇIŞ HİKAYELERİ

Fuat Uygur

Korkunun ecele faydası yok

Bilinemeze tapınma, güce biat; insanlığın tarihsel gelişiminin bir parçası. Sınıflı toplumların oluşumuyla birlikte bu tapınma ve biat etme durumu, egemenlik ilişkilerinin bir aracı ve sonucu haline de gelmiştir. Bu anlamda erk sahibi her koşulda gücünü gösterme, hissettirme durumundadır.

Erk sahibi, adına ister tanrısal varlıklar denilsin, ister imparator, kral, firavun, şah; üzerinde egemenlik kurduğu güçlerden soyutlandığı oranda kendini güvende hissetmiştir. Bir başka ifadeyle, ezilen sınıflara kendilerini ihtişamlı göstererek; erişilemez oldukları, güçlerinin sınırsız olduğu, büyüklüklerinin baki olduğu izlenimi yaratılarak, iktidarlarını süreklileştirmek istemişlerdir. Bu, tanrısal varlıklardan Erdoğan'ın AK Saray'ına kadar hep böyle olmuştur...

Önce tanrılar kaçtı insanlardan

İnsanın tapınması, biat etmesi; tek tanrılı dinlere gelene değin hep somut olana yöneliktir. Bu, vahşi doğa-



da en çok ihtiyaç duyduğu bir mızrak da olabilir, güneşin sonsuz ısıtma ve aydınlatma gücü de. Kökeni milattan 3000 yıl öncesine dayanan Hindu dininde 33 milyon tanrının bulunması, somut olana tapınmanın yaygınlığını göstermesi açısından çarpıcıdır.

Bu tapınma durumu, antik çağa gelindiğinde soyut-somut karışımı bir hal almıştır. Tanrısal varlıklar(yarı tanrı), olağanüstü güçleri olan, zaman zaman insanların arasına karışan bu varlıklar, nedense hep tapınaklarda yaşarlar. Yunan mitolojisinin tanrılar tanrısı Zeus, tapınağın da ötesinde, erişilmez Olimpos Dağı'nda yaşamaktadır. Ancak, kılık değiştirerek insanların arasına karışmaktadır. Aynı durum, Romalıların tanrılar tanrısı Jüpiter (Germenlerde Odin) için de geçerlidir.

Nedir tanrıları insanlardan uzaklaştıran, görkemli, erişilmez ve gizemli tapınaklarda yaşamaya zorlayan?

İnsanların arasında olamazlardı çünkü, aralarında hiçbir fark olmadığı ortaya çıkacaktı. Bu, bütün tılsımı bozacaktı. Kentin biraz dışında, erişilmez yüksek tepelere kurulan tapınaklar aslında tanrısal varlıkların korunaklarıdır, kaleleridir. Tapınakların güçlü ve heybetli görünümü, başlı başına bir güç sembolüdür. Onu gören, tanrının gücüne bakmaktadır. Tapınağa gidip ibadet etmek, adaklar sunmak, hediyeler vermek; maddi ve manevi olarak tanrının daha da güçlenmesi demektir. Tapınakta bulunan tanrı veya temsilcisinin birkaç astrolojik veya meteorolojik olayı doğru tutturması da gücüne güç katmaktadır.

Prometheus'un Olimpos'tan ateşi çalması mitolojide olduğu gibi, yarı tanrısal güçlerin dönemi de sönmeye başlar. Tanrılar artık göğün daha yüksek katmanlarına çekilirler. Oradan da, tek tanrılı dinlerde olduğu gibi soyuta doğru yol alırlar.

Soyut tanrı, mutlaktır; yaratılanlar ise görece ve görelidir. Dolayısıyla, görece ve görelî hiçbir varlık mutlakla kıyaslanamaz, oranlanamaz. Mutlak, hiçbir şeyle, hiçbir tarzda, hiçbir yolda ilinti ve kıyas kabul etmez. O'na hiçbir değer takdir edilemez. O mutlak olduğundan, görece ve görelî olan varlıkların sıfatlarıyla ifade edilemez. Dolayısıyla, kıyasa ve oranlamaya dayalı anlayış ve kabullerimize göre, O'na yakıştırılacak bir sıfat ne kadar yüksek düzeyli kabul edilirse edilsin ve ne kadar ideal olursa olsun, O'nu ifade edemez.

Bu durumda, soyut tanrının varlığının ve gücünün insanlara aktarılması, mesaj edilmesi için peygamberler ortaya çıktı. Soyut tanrının yeryüzüne gönderdiği peygamberler en nihayetinde insandır. Peygamberleri, soyut sonsuz gücün insanla doğrudan en yakın temas kurduğu ilişki biçimi olarak da değerlendirebiliriz bu açıdan. Musa'nın denizi yararak kavmini kurtarması gibi mucizeler yaratsalar da, peygamberler insanla iç içeydi. Tanrı adına yeni bir toplumsal düzen yaratırken tapınaklara, görkemli yapılara ve büyük güç gösterilerine başvurmazdılar. Bu nedenle olsa gerek, peygamberlerin savunuları ilk olarak alt tabaka halklarda karşılık buldu. Çünkü onlar, her ne kadar soyut bir tanrının kurallarını yeryüzündeki insanlara iletmekle mükellef olsalar da, kendileri her şeyle somuttu. İnsanlar onlara dokunabiliyor, kendileri gibi yiyor içiyor, acı ve eziyet çekiyordu.

Ne zaman ki peygamberler tarih sahnesinden çekildi, din adına imgeler, metaforlar yaratılmaya başlandı, ibadethaneler, tıpkı tapınaklarda olduğu gibi güç sembolleri haline gelmeye başladı. Havra, kilise veya cami olsun, insanların kolayca ulaşabilmeleri, buraların bu özelliklerini değiştirmiyor. Tanrı ile insanın (kulun) dini ritüellerle temas ettiği bu mekanlar, tanrısal güce karşı korku üretme mekanizmalarıdır aynı zamanda. Bunun da ötesinde, dinlerin devlet egemenlikleri altına girmesiyle birlikte bu mekanların devasalaşmaya başlaması, bu mekanların egemenlik aracı olarak kullanılmaya başlandığını da göstermektedir.

En büyük Ayasofya başka büyük yok!

Bizans İmparatoru I. Jüstinyen'in 537 yılında yaptırdığı Ayasofya Kilise'sinin görkemi, o dönem Hristiyanları ve sonrasında Ortodoks Kilisesi için nasıl bir anlam ifade ediyorsa; bugün bu yapıya müze olarak sahip olmak da Müslüman Türkiye için aynı anlamı ifade ediyor. 1520 senesinde İspanya'nın Sevilla kentinde inşa edilen katedralin bin yıl sonra Ayasofya'yı geride bırakması da, İspanyol egemenler için farklı bir anlam taşımamaktadır. Tanrı adına sahip olunan mekanlar ne kadar büyük ve gösterişli olursa, ona inanan ve biat edenler de o kadar çok olur. Ve, yönetmek çok daha kolaylaşır. Bu açıdan, Brezilya'nın Rio de Janeiro kentindeki devasa İsa Heykeli ile

İstanbul'un Çamlıca Tepesi'ne inşa edilen caminin oynadığı ve oynayacağı misyon aynıdır.

Egemenlik ilişkilerinin güç metaforu üzerinden yeniden ve yeniden örgütlenmesi, sadece dinsel motif ve araçlarla yürütülmedi. Daha yaygın ve daha geniş olan, sınıfsaldır. Yöneten ve yönetilen ilişkisinin biçimlendirilmesi üzerinedir. Tarih boyunca egemenler, ezilenler üzerinde her zaman zor aygıtlarını kullanmışlardır. Devlet denilen bu araç, bu zor'un en sistematize edilmiş biçimidir. Ancak, bu bile ezenler açısından yeterli olmamaktadır. Geniş ezilen kesimlerin devlet denilen zor aygıtına biat etmeleri için devasa yapılar inşa edildi. Zannedildiği gibi tek başına bir ihtiyaç değildir, devlet binalarının büyük ve yüksek duvarlarla inşa edilmesi. Tıpkı ibadet yerleri, tapınaklarda olduğu gibi devlet binalarının da büyük ve heybetli yapılması, güç metaforunun toplum üzerine bu şekilde nüfuz edilmesi açısından önemini günümüzde de korumaktadır. Dünyanın en büyük Adalet Sarayı'na sahip olmak, İstanbul'da yapımı devam eden üçüncü havaalanının dünyanın en büyük havaalanı olacağına propagandası veya dünyanın birçok kentinde art arda yapılan en yüksek binalar; aynı amacın farklı şekilde bina edilmesinden başka bir şey değildir. Cumhuriyet rejimi, Roma'dan devranılan bu metaforu çok iyi kavradı ve her kentte, hatta hemen her ilçeye varana kadar bunu kullandı. Erişilmez ve yıkılmaz binalar, yıkılmaz bir gücün, düzenin ta kendisidir.

'Kutsallık' zırhı bir yere kadar geçerli

Peki, yıkılma korkusu yaşayan kimler? Rejimlerin birinci elden temsilcileri. Bu ister günümüzde adında "demokratik" veya "cumhuriyet" etiketi taşıyan rejimler açısından olsun, isterse de monarşik/otokratik rejimlerde olsun, sistemi temsil yetkisine sahip her güç, sürekli yıkılma korkusu altında yaşamaktadır. Sınıflı toplumların kaçınılmaz bir sonucu olan korku, korunma kaygısı ve gerçekliğini de beraberinde taşımaktadır. Adı ister devlet başkanı veya cumhurbaşkanı olsun, ister kral veya imparator; kendilerini hep "yıkıcı" güçlere karşı korunma refleksiyle hareket etmektedirler. Bugün adı devlet veya hükümet konutları olan bu korunma merkezleri, tarihin belli dönemlerinde saray veya şato veya başka adlarla anılmıştır.

Monarşik rejimler, ilk olarak "kutsal"lıkla kendilerine zırh edinmeye çalışırlar. Bu, hemen bütün monarşik rejimleri için geçerlidir. İngiltere kralı ile Osmanlı padişahı, Mısır firavunu ile Çin imparatoru, inandıkları dinin, tanrının yeryüzündeki temsilcisi olarak kendilerine zırh giydirdi. Ancak bu, ilk olarak "dış düşman"dan koruyan bir zırh değildi. İkinci olarak, sürekli baskı ve sömürü altında tutulan halklar açısından da bir yere kadar geçerliydi. "Kutsallık" zırhı, ideolojik olarak halkla egemenler arasında mesafe koysa da, pratikte aksamalara uğrayabilirdi. Bunun için, fiziki zırha da ihtiyaç vardı.

Krallar/hükümdarlar saraylara kaçtı

Krallar ve hükümdarlar, tarih boyunca hep en korunaklı saraylarda yaşadılar. Bu görkemli ve devasa yapılar, güç ilişkilerinin en tepesinde bulunurlar açısından yıkılma, yok olma tehdidine karşı kalkandır. Saraylar, hükümdarların veya dini liderlerin ikamet ettiği büyük ve gösterişli yapılarıdır. (Günümüzde de büyük devlet binalarına ‘saray’ denilmesi de tesadüf değildir). Saray sözcüğü Türkçeye, Farsça seray sözcüğünden geçmiştir. Saray sözcüğünün Batılı dillerdeki karşılığı palastır. Palas sözcüğünün kökeni Roma’daki Palatino Tepesi’ne dayanır. Roma imparatorları, ikametgahlarını bu tepe üzerine inşa ederlerdi. İlk sarayların bir tepeye inşa edilmesi, aslında sarayların inşa edilme mantığı ve gerekçesini rahatlıkla ortaya koymaktadır. Egemenler açısından korunma, kendini güvende hissetme güdüsü en baskın gelen sınıf bilincidir. Ama bununla sınırlı değildir.

Yapımları çok masraflı olan saraylar, sömürünün de boyutunu göstermektedir. Çok fazla insan ve hayvan gücü gerektiren saraylar, tarih boyunca hükümdarların zenginliğinin, gücünün ve buldukları bölgenin gelişmişliğinin simgesi olarak sunulmuştur. Ezilenlerin büyüklüğü ve görkemi karşısında kendini zayıf hissetmesi, erişilemez olması nedeniyle hükümdarın gücünün sürekliliğine inanması da, sarayların yarattığı etkinin başkaca yansımalarıdır. Tanrı tarafından kutsandıklarını varsayan hükümdarlık

dönemlerinde saraylar, aynı zamanda dini merkezler olarak da işlev gördü ve bu anlamda etkisini daha da katladı

İlk sarayların Mısır, Roma, Mezopotamya gibi uygarlıkların geliştiği, sınıflı toplum yapısının nispeten daha da kurumsallaştığı coğrafyalarda inşa edilmesi, sarayların işlevinin ezen/ezilen ilişkisinin bir sonucu olduğunu ortaya koymaktadır. Asur kralı II. Sargon’un (MÖ 721-705) 9 hektar üzerine kurulu sarayı, egemen güçlerin korkusu ve şatafatını göstermesi açısından kayda değer. Ortaçağ Avrupa’sında hemen her feodal toprak beyinin yüksek tepelere şatolar inşa ederek korunmaya çalışması, dönemin sınıfsal karakterini yansıtmaya açınsından da dikkat çekicidir.

Ölüm bile korkularını yenemedi

Aslında egemenlerin korkusu, korunaklı saraylara sığınmakla bitmiş değildir. Her saray, aynı zamanda bir kaçış mekanıdır. Saraylarda ayrıca gizli kaçış yolları döşenerek, kralların/hükümdarların can güvenlikleri için ek önlemler alınmıştır. Bununla birlikte, kralların korkuları ölümden sonrası için de devam etti.

Bir yönüyle yeniden doğuş, tanrıya daha yakın olma gibi gerekçeler taşısa da başta Mısır, Çin, İnka ve Maya uygarlıkları olmak üzere, dünya devasa kral mezarlıklarıyla doludur. Bu devasalık, egemenliğin ölümden sonra da devam ettiği fikrinin halklar nezdinde içselleştirilmesi açısından önemli bir yerde durmak-

tadır. Özellikle Mısır piramitlerinin yapısı, firavunlara erişilmezliğin simgesi olarak kurgulanmış, bu imge günümüzde de etkisini sürdürmüştür. Atatürk'ün mozolesinin bulunduğu Anıtkabir de tam böylesi bir kurgunun sonucudur. Anıtkabir, Kemalist ideolojinin ve rejimin devamlılığın simgesi olarak Ankara'nın ortasına yerleştirilmiştir.

Devasa bir sığınak: Yasak şehir

Sarayların sınıfsal karakterini anlamak ve bu konuda daha geniş fikir sahibi olmak açısından, Çin'deki Yasak Şehir'i biraz daha yakından tanımakta fayda var. Ming Hanedanı'ndan Çing Hanedanı'nın sonuna kadar kullanılmış olan Yasak Şehir, 1406-1420 tarihleri arasında inşa edildi. 720 bin metrekarelik alana yayılmış ve 8 bin 707 odalı 980 yapıdan oluşmuş bir komplekstir. (Kompleksin yapısı, habire büyüyen Erdoğan'ın AK Saray'ını andırıyor). Yasak Şehir ismi, Çinçe Zijin Cheng'den gelmektedir ve bu ismin doğrudan çevirisi aslında "Mor Yasak Şehir"dir. Zi veya "mor" ismi Kutup Yıldızı'na gönderme yapmaktadır, ki bu yıldız eski Çin astrolojisinde Göksel İmparator'un ikametgahıdır. İmparatorun ikametgahı olan Yasak Şehir de bu yıldızın yeryüzündeki yansımasıydı. Ayrıca mor renk imparatorluk rengiydi ve sadece imparator kullanabilirdi. Jin veya "yasak" ismi de imparatorun izni olmadan kimsenin saraya girememesi ve terk edememesi gerçeğine gönder-

medir. Cheng ise duvarlarla çevrilmiş şehir anlamına gelmektedir.

961'e 753 metre ebadında alan üzerine kurulu saray kompleksi, devasa taş yapılardan ve Çin'in en güzel ağaç yapılarından oluşmaktadır. 7,9 metre yüksekliğinde, 6 metre derinliğinde duvarlarla çevrili olan saray, 52 metre genişliğinde hendeğiyle imparatorluğun korkusunu yansıtmaktadır. Bu kadar da sınırlı değil. Yasak Şehir, yine duvarlarla çevrelenmiş olan İmparatorluk Şehri'nin içinde yer almaktadır. İmparatorluk Şehri de İç Şehir tarafından çevrelenmiştir. Tüm bu koruma, imparatorluğun emperyalistler tarafından ele geçirilmesini ve ardından Çin Devrimi ile tarih sahnesinden silinmesini engelleyemedi.

Kıl çadırdan Topkapı Sarayı'na

Türk egemenlik sisteminde de güç sahiplerinin kendi konumlarını yansıtmaları tarihsel akışı içerisinde değişiklikler göstermiştir. Osmanlı'ya kadar olan dönemde göçebe toplum özellikleri baskın olan Türk toplumlarında yönetici erk sahipleri de kavimdeki herkes gibi çadırlarda yaşamaktaydı. Ancak bu, bir hiyerarşinin olmadığı anlamına gelmiyor. Hakan, kaan veya kavmin ileri gelenlerinin çadırları en korunaklı ve hakim alana kurulmakta, diğer bütün çadırlardan daha büyük ve gösterişli olmaktadır. Sürekli yer değiştirme durumu söz konusu olduğu için diğer uygarlıklarda görülen biçimleriyle yüksek duvar-



lı saraylar söz konusu değildir. Ama çadır hiyerarşisi çok kuvvetlidir.

Ne ki, Türk toplumları yerleşik devlet düzenine geçtiler, egemen güçlerin konumlanması da buna göre değişiklik göstermeye başladı. Bunun en güçlü örnekleri de Anadolu'ya yerleşildikten sonra başlar. Kurulan beyliklerin hemen tamamı kendilerini yüksek kalelerde kuruma altına aldılar. Bilinen, klasik anlamdaki ilk saray, Fatih Sultan Mehmet'in 1478'de yaptırdığı Topkapı Sarayı'dır. Tarihi yarımadanın hemen ucunda, Ayasofya'nın hemen bitişiğinde (ki, Ayasofya Fatih tarafından camiye çevrilmiştir) yüksek duvarlarla çevrili saray, muadillerinin bütün özelliklerini taşımaktadır. Tamamen halktan yalıtılmış olan Topkapı Sarayı, Osmanlı hanedanı için bir sığınak olmuştur.

'Hasta adam'ın saray şatafatı

Osmanlı'nın artık iyice yıkılmaya, tarihsel varlık koşullarının ortadan kalkmaya başladığı 19. yüzyılda art arda sarayların inşa edilmesi, dönemin karakteristiği açısından çelişki olarak görülebilir. Ancak bu, yok olma korkusunu artık iliklerine kadar hisseden Osmanlı hanedanının son hamleleri olarak da değerlendirilebilir. Ulusal başkaldırılar, toplumsal özgürlük talepli hareketlerin gelişmesi, padişahlar arasına korku salmaya fazlasıyla yetmiştir. Bu anlamda inşa edilen saraylar bir yönüyle güvenlik merkezli bir stratejiye hizmet ederken, diğer yönüyle de "hasta adam"ın şatafat içinde ayakta durma gösterisi olarak da okunabilir. Sultan Abdülmecit'in 5 milyon altına yaptırdığı Dolmabahçe

Saray'ın zaten kriz içerisinde olan Osmanlı ekonomisine ağır bir yük bindirdiğini söylersek, durum daha iyi anlaşılır.

Aslında Dolmabahçe Sarayı'nı son kullanan kişinin Mustafa Kemal Atatürk olması da bir tesadüf değildir. Bu görkemli sığınakta son nefesini veren Atatürk'ün, Ankara'daki çalışmalarını da halktan soyutlanmış, duvarlarla çevrili Çankaya Köşkü'nde yürütmesi, egemenlerin kendilerini halktan soyutlama (halka karşı kendilerini güvenceye alma) klasik anlayışının doğal bir sonucudur.

Erdoğan'ın bitmeyen korkusu

Erdoğan'ın AK Saray'ına çekilmesinin nedenlerine, tarihsel örnekleriyle kısa bir gezinti yaptık. Bütün yetkileri elinde toplayan Erdoğan'ın Osmanlıcılık hevesiyle başlayan diktatörlük macerası, Atatürk Orman Çiftliği'ne (AOÇ) konurduğu AK Saray'ıyla zirve yaptı. Erdoğan'ı sarayına çekilmeye iten nedenler, kendisinden önceki ve şimdiki bütün egemen güçlerin yaşadığı korkuyla aynıdır. Ama Erdoğan için güncel bazı nedenleri de var. Kısaca bunlara değinmek gerek.

Maliyeti 1,5 milyarı bulan ve masrafı her geçen gün artan saray, Dolmabahçe Sarayı'nın yapıma süreciyle benzerlikler taşımaktadır. Ekonominin bunca kötü gittiği, diplomatik anlamda tarihinin en zor dönemini yaşadığı düşünülürse AK Saray, "dosta-düşmana" şatafatlı bir gösteri-

ridir. Osmanlı'nın sonuna bakınca, Erdoğan için işlerin iyi gitmeyeceği aşikar.

Peki, Çankaya Köşkü varken Erdoğan'ı AK Saray inşa ettirmeye iten neden ne? Güvenlik korkusu ve bunun örgütlediği paranoya. Devlet içindeki klikler savaşının -düzeyi düşse de- devam ettiği koşullarda statükocu rejimle özdeşleşmiş Çankaya, Erdoğan için hala güvenli bir yer değildir. İkincisi, Erdoğan'ın ideolojik olarak kavgalı olduğu Kemalist diktatörlükle anılan mekana taşınması, kişisel kaprisiyle çelişen bir durum yaratacaktı. O, daha yeni ve daha büyük bir saraya taşınarak, büyüklüğünü tüm dünyaya afişe etmekten fazlasıyla memnun.

Bununla birlikte, dünyanın lideri olma hevesi, imgesel bir merkez yaratmayı da beraberinde getirdi. ABD'nin Beyaz Saray'ına karşı AK Saray, manipülasyon için iyi kotarılmış bir isim. Adalet ve Kalkınma Partisi ile sembolikleşmiş "AK" kelimesi etrafında söylemsel dağarcığın yaygınlaştırılması da buna eklenebilir.

Durumun, rejim açısından bir yönelimi, gidişatı ifade ettiği de açık. Sarayın, daha proje aşamasında Başbakanlık'a tahsis edilmesi planlanmıştı. Ancak, Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesinden sonra bu pahalı kompleks, Cumhurbaşkanlığı Sarayı'na dönüştürüldü. Böylece lider-devlet özdeşleşmesi yönünde sürdürülen plan için bir adım daha atıldı. Genel olarak klasik parlamenter dev-

let modellerinde makamlar sabit, bu makamlara oturan kişiler değişkindir. Burada kişilerin sabit, makamların değişken olması durumu ile karşı karşıyayız. Literatürde bunun adı dikta-törlüktür.

‘Tüm imkanlar milletindir’ masalı

Oluşan tepkilerden sonra, “Tüm bu imkanların gerçek sahibi millettir” söylemleriyle, millet/halk iradesinin üzerine ipotek konulmaya çalışılmaktadır. Anıtsal yapıların (Erdoğan’ın sarayının ne kadar anıtsal bir yapı olduğu ayrı bir tartışma konusu) iktidar halk ilişkilerinde tarih boyunca oynadığı rolü yukarıda belirtmiştik. Bunun yanı sıra, bu tür yapıların “kolektif irade” ve “kolektif düşünce” oluşturma yönünde son derece işlevli unsurlar oldukları da biliniyor. Erdoğan, burada kolektif irade ve düşünceyi ifade ettiğini iddia etse de gerçek şu ki, iktidar arzusunu ve keyfilliğini gizleme dürtüsü her şeyin başındadır.

“Tüm imkanların millete ait olması” masalı da, sınıfsal bir göz boyamadan başka bir anlam taşımamaktadır. Millet/halk eşitlemesi, bu iki unsurun homojen olduğu fikrini işlemekte, toplumdaki başta sınıf farklılığı olmak üzere tüm ayrılıkları bir kenara itmekte; böylece de halkın geniş kesiminin “millet” denen büyük ailenin parçası olduğu vaaz edilmektedir.

Bunun sonucu olarak “millet iradesi” olarak tecelli eden siyasi iktidarın da bütün halkın iradesi olduğu söylenebilmektedir. Aynı durum, başka devletlere karşı Türkiye’nin “itibarı” söylemleriyle de devam ettirilmektedir. Emek sömürüsü, dinsel baskılar, ulusal ve toplumsal cinsiyet gibi alanlardaki baskılar bu şekilde maskelenmektedir. Erdoğan’ın AK Saray’ı, bu anlamda sadece siyasal iktidarını değil, tüm toplumsal çelişkileri de maskeleyen amacı taşımaktadır.

Sarayın, ne kadar anıtsal, ne kadar sanatsal değer taşıdığı bir yana, Erdoğan’ın siyasal yönelimini daha da açığa çıkarması açısından da veri sunmaktadır. Erdoğan, “Ankara, bir Selçuklu başkenti mesajı vermemiz lazımdı” diyerek, bu mesajı önceden vermişti. Yapının ne kadar Selçuklu, ne kadar Osmanlı, ne kadar Cumhuriyet dönemi mimarisinden esinlenerek yapıldığı ayrı bir konu. Ancak amaca bakıldığında, mimarinin bir “millet” kimliği oluşturmadaki rolüne vurgu yapılmak istenmektedir aslında. İttihat ve Terakki iktidarı ile birlikte şekillenen, Cumhuriyet rejimi ile birlikte doruğa çıkan “milli mimari” akımı, Türkiye Cumhuriyeti devletinin ideolojik harcını oluşturanların elinde şekillendi.

Erdoğan’ın gidişatına bir de buradan bakmak gerek. Tek vatan, tek millet, tek din, tek dil, tek...

TARİH BİLİNCİ

Kobanê'de ölümsüzleşen MLKP savaşçısı Sibel Bulut'un (Sarya Özgür / Eylem Deniz) Türkiye cephesi çalışmaları içindeyken 2012 sonbaharında yazdığı ve partisinin yeraltı yayınında değerlendirilmesini istediği "İrade'ye Sahip Çıkmak" başlıklı dönemsel gelişim raporunu okura sunarken, bunun, komutan Sarya'nın anısının ve ideallerinin bir selamlanması olmak kadar, zihniyetinin, kendi sınırlarını aşma, kendi gelişimini yönetme ısrarının tanınması bakımından da katkıda bulunacağına inanıyoruz.

İRADA'YE SAHİP ÇIKMAK

Sarya Özgür

Bir devrimcinin varoluş koşulu devrim yapmaktır. Devrimci kalmak istiyorsa, varoluş koşullarını hayata geçirmek zorundadır. Ayrıca, devrimci, hayallerinde kurduğu dünyayı gerçekleştirmek için mücadele edendir de. Yani, teori ile pratiği birbirine bağlı, birbirini sürükleyendir. Lenin, devrimci teori olmadan devrimci hareket olmaz demişti. Bunun yanında, pratikten bağımsız, hareketten gücünü almayan bir teorinin doğru olmadığı

ğını söylüyor. Yani, bir anlayışın, bir fikrin doğru olup olmadığını yalnız pratik gösterir diyor. Bunlarla beraber, doğru bir devrimci eylem gerçekleştirmek için de doğru bir yöntemin varlığı gerekir. “Yöntem” denilen, belirlenmiş, sınırları olan, hazır reçeteler sunan bir yöntem değildir; canlı, dinamik, teoriyi pratikten, düşünceyi yaşamdan ayırmayan, değişmelere ayak uyduran bir yöneme veya böyle bir anlayışa başvurmak gerekir. O da diyalektik materyalist yöntemdir. Biz Marksist Leninist komünistlerin yöntemi budur, bu olmalıdır. Buna göre düşünüp yaşayamazsak, tüm sistemiyle, türlü türlü yöntemleriyle bizi alıklaştıran, bencilleşiren, beynimizi dumura uğratan kapitalizmin elinden yakamızı kurtaramayız. Artık, debelenmenin, itiraz etmenin zamanı çoktan geçmiş olur. Öyle ki, bir zaman sonra, ne yaptığımızın farkına varmadan yaşamaya, kendi doğamıza yabancılaşmaya başlarız, kapitalist bencil bireyler haline dönüşürüz.

Devrimci faaliyet yürütüyorsak, yapacağımız ilk devrim kendimize dair yapacağımızdır. Peki nasıl? Burjuva kapitalist düzenden çıkıp gelen bir birey olarak, üzerimize kapitalist sistemin tüm özellikleri, çirkinlikleri sinmiş durumdadır. O yüzden yapacağımız ilk iş, bu kirli elbiseleri üstümüzden atmaktır. Tabii, bu iş o kadar kolay olmayacaktır. Çünkü, bir sistemi reddetmek kolaydır, zor olan bu sistemin düşünüş yönteminden kurtulmaktır. Yüzlerce yılın birikmişliğinden bahsediyoruz. Kapitalizmin

yarattığı sistematik kişilik yapılanmasından, onun bencilliğinden kurtulmak zordur. O nedenle, bu sisteme karşı zafer kazanmanın tek yolunun işçi sınıfının ideolojisine sarılmak olduğuna karar vermiş sosyalist bireyin, hızla ilk darbeyi kendi geriliklerine vurması gerekir. Bunun yanında, bunun bir süreç işi olduğunu da bilmelidir. Bir yandan sabırla, eksikliklerini giderirken, diğer yandan olanca enerjisiyle sosyalist bireyi yaratmaya yoğunlaşmalıdır. Yani, süreklileştirilmiş bir emek sürecinin işletilmesi gerekir. Bu “yeniden yaratma” çabası sancılıdır. Zira, devrim yapmak bir alt üst oluşu gerektirir. Eskiye yıkıp yeniyi inşa etmek, büyük bir emek, irade ve amaca bağlılık ister. Hiç durmadan ilerlenmeli, engelleri aşma kararlılığı gösterilmelidir. Enerjiyi devrim ve sosyalizm mücadelesine akıtmak, planlı ve istikrarlı bir yürüyüşle devam etmelidir.

Bu aşamada artık devrimi gerçekleştirmek gibi bir sorumluluğumuz var. Sorumluluk almak için ne için mücadele ettiğini bilmek gerek. Bu da yetmez, bu mücadeleye inanmak ve güvenmek gerek. Amaç açıklığının da en temel yerde durduğunu unutmamak gerekir. Ayrıca, sorumluluk alındığına göre ciddi bir emek sürecine girmiş oluruz. Mücadelenin hakkını vererek, hem mücadelenin düzeyini, hem de kendi pratiğimizin veya devrimciliğimizin niteliğini yükseltmiş oluruz. Her durum yeni bir durumdur deyip, devrimciliğimizi geliştirmenin yeni yol ve yöntemleriyle karşılaşırız. Bu yöntem-

leri, anlayışımızın süzgecinden geçirerek yolumuza devam ederiz.

Devrim mücadelesinin zorluklarla dolu olduğunu söylemiştik. Bahsedilen zorlukların bir yanında düşmanın saldırıları durur. Kitleleri özellikle ideolojik bombardımana tutar. Bununla sonuç alamadığı oranda fiili saldırılara başvurur, devlet terörünü yaygınlaştırır. Hiç boşluk tanımaz. Tanımaz; çünkü, ideolojiler arasında uzlaşmaz bir savaş vardır. Devrimcinin yapması gereken, tam da bu uzlaşmazlığı derinleştirmektir. Yani, sistemin topyekün saldırılarına karşı topyekün direnişe geçmelidir. Düşmanın ideolojik karşı saldırılarını, sınıf ideolojisiyle yanıtlamak, burjuva terör saldırılarını, partinin politik ve askeri öncülüğünde savuşturarak geri püskürtmek görevimizdir. Unutulmamalıdır ki, ideolojik netlik ve sağlamlık olmazsa bırakılan boşluklardan içeriye burjuva anlayışı, yöntemleri, kişiliği, alışkanlığı sızacaktır. Bu nedenle, hiç boşluk bırakmamalıyız. Hızı ve tempoyu arttırmalıyız. Önlem almayıp bu “sızma” engellenemezse, virüs tüm varlığı saracaktır. Yaratacağı tahribat da korkunç olacaktır. Zira, düşmanın kuşatması altında olası saldırıları öngörüp direnişe hazırlanmıyor olmanın kaybı çok daha fazla olacaktır. Bu durum, göz göre göre düşmana “teslim olmak”la eşdeğerdir. Bu nedenle gözümüzün daima açık, elimizin sürekli tetikte olması gerekir.

Peki, dün mücadele ettiğimiz düşman, bugün neden flulaştı? Dün açık olan bilincimiz bugün neden kapalı? Dün kolektif etkin birey olma yolun-

da ilerleyen devrimci, bugün neden kendine ve mücadelesine yabancılaştı? Sırtını dayadığı yoldaşına bugün neden güvenmiyor? İradesini ortaya koyarak başladığı devrimciliğini, bugün neden sahiplenmiyor? Dünün “sevgili” yoldaşı, bugünün mutsuz yoldaşı! Neden? Devrimci pratiği neden zayıfladı? Dünün bütünlüklü mücadelesi, bugün neden parçalılık arz ediyor? Dünün hareket halindeki gelişimi, bugün neden durağan? Dün erkek egemen zihniyete karşı mücadele eden yoldaş, bugün neden bu zihniyetin yedeğine düştü? Neden duygularının, mücadelesinin komutanı olamıyor? Bunun sebebi nedir? Sorunun kaynağında ne var?

Sorunun kaynağında amaçtan uzaklaşma var. Ne için ve nasıl mücadele ettiği konusunda bir tereddüt var. Devrimci yaşamak ve devrimci kalmak adına verilen emekten “çalma” var. Kendi devrimini ötelemek, adanmış bir devrimci yoldaş olamamak var. Örgütlü gücün değerini kavramamak var. Mücadeleci yönünde aşınma, irade olamamak var. Kararsızlık, güvensizlik var. Burjuva ideolojisi, alışkanlığı ve kişiliği ile mücadeleyi bırakmak var. İsrarın, sürekliliğin, koparıp alma iradesindeki kırılmanın, devrimci sorumluluğun gereği olan emeği vermemenin, eleştiriyi ve özelleştiride devrimci özün gücüne duyularını kapatmanın payı var.

Partili militan, düzene teslim olmaya direnendir. Bunun için kolektif iradeyle hareket eden kolektif insan olabilmesi, kendi içindeki iç iktidar

+ “Ama niceliğin niteliğe dönüşmesi için daima eylem gerekir” diyor ya Işık yoldaş, işte anlayışımız bu olmalıdır. Çüremek istemiyorsak gelişimin önünü tıkamamalıyız. Değişime kafa tutmayı bırakmalıyız, zira, değişim-dönüşüm doğanın bir zorunluluğudur.

+ olgusuna karşı savaşması, sosyalizm ve sosyalist değerler için mücadele etmesi gerekir. Kolektif, yani üssümüz, bu değerlerin yaşatıldığı ana merkez olmalıdır. Ama, sosyalistler olarak bulunduğumuz her mekanı değerlerimizin yaşatıldığı yerler yapmalıyız da. Ayrıca, kazanmak için düşmandan daha kuvvetli olmalıyız. Bunun yolu, kolektif yaşamda, savaşçının günlük yaşamında partinin kültür ve tarzını hayata geçirmesinden geçiyor. Bu, bir zorunluluktur da. Zira, savaşçının inancının sınındığı yer, günlük yaşamdır. Özgür alanları, mekanları, kişilikleri böyle yaratabiliriz.

Parti tarzının temelini oluşturan kolektif akıl ve iradenin üretilmesi, devrimciliğimizin de teminatıdır. Bu teminatı ortadan kaldıran ise kendiliğindenciliktir. Ve bunun istikrar

kazanmasıdır. Kendini bulunduğu alanın belirleyicisi değil de tali bir unsur olarak görmek de parti tarzını kavramamak demektir. Ayrıca, özgür irademizle seçtiğimiz hayatı yaşamak, fedakarlık değildir. Devrimci kalmak istiyorsak, parti tarzını yaratan emeğe sahip çıkmak gerekir. Emek vererek, emeğin değerini yükseltmeli, partili ruhumuzu yetinmecilikten kurtarmalıyız. Gücümüzü aldığımız örgütümüz için partili ruhla çalışmalıyız.

Bir diğer dayanak noktamız ise yoldaş devrimciliğimizdir. Yani, aynı inancı ve kavgayı paylaştığımız, aynı yolda yürüdüğümüz yoldaşımızla kurduğumuz devrimci ilişkide yatar gücümüz. Basit bir “iş ortaklığı” değildir, bizim yoldaşlığımız. Mesafeli ve mekanik bir tarzı kaldıramayacak bir düzeyi vardır. Emekçi ve güven verici, dürüst, mütevazı, değerleriyle yaşayan bir pratiğe sahip olmalı yoldaşlığımız. Ortak iradeyle beraber, ortak duyguların da yaratılması gerekir. Devrimciliğimize soluk aldırın, ortak duygularımızdır çünkü.

Eylem ve ideolojik netlik, bilinç açıklığının kilit taşıdır. İşçi sınıfı ideolojisine tutunmak, insan kalmanın tek yoludur. Devrimcinin işi devrim yapmak ise düzeni önce kendi içimizde yok etmekle başlamaktır. Bunun yolu kendini yenileyerek sürekli üretmekten, gündelik yaşamını devrimcileştirmekten, eleştiri-özeleştiriye şiddetli olmaktan, ne istediğini bilmek, bildiğini sevmekten, eldekiyle yetinmemekten, kısacası devrimciliğimizle tutarlı ilişkilenecektir.

Niceliği niteliğe dönüştürmek şarttır. Diyalektiğin yasasıdır bu. “Ama niceliğin niteliğe dönüşmesi için daima eylem gerekir” diyor ya Işık yoldaş, işte anlayışımız bu olmalıdır. Çüremek istemiyorsak gelişimin önünü tıkamamalıyız. Değişime kafa tutmayı bırakmalıyız, zira, değişim-dönüşüm doğanın bir zorunluluğudur.

Yaptığımızın içselleştirilmiş devrimcilik mi, yoksa alışkanlık mı olduğunu sınayacak olan harekettir, yani devrimci eylemimiz ve onun niteliğidir. Devrimci, sosyalist bireyin kendisiyle kararlı bir ideolojik ve pratik savaşım yürütmesi gerekir. Bu savaşım yürütülmez ise “yabancılaşma” sonumuz olur. Güven duygusu yitirilmeye başlanır. İlk önce sosyalizme, sonra partiye, dolayısıyla yoldaşlara ve en son da kendine olan güven kaybolmaya yüz tutar. Sonrasını şekillendiren ise kuşkular. Daha ötesi yenilgi psikolojisi, başarısızlık denklemi... Sonuç, geldiğin yere, burjuva kapitalist düzene geri dönüş!

Geri dönüşleri engellemenin yolunun ideolojik mücadeleyi ve devrimciliğimizi “güncellemekten”, yenilenmekten geçtiğini bilmeliyiz. Bu savaşı kaybetmek istemiyorsak, savaşın mantığına göre hareket etmeliyiz. Zira, savaşta gerçeklerden başka her şey susar. Gerçeğimiz ne ise savaş ortamında pratikleşecek olan da odur. Kazanmak, zafere ulaşmak amacımızsa, o zaferi koparıp alma irade ve gücünü göstermeli, bu kararlılığa denk düşen emeği vermeliyiz. Mücadelemizin öznesi olmalı, kolektif akıl

ve iradenin gösterdiği yoldan ilerlemeliyiz. Pratiğimiz ve parolamız, niteliği yükseltmek ve başarıya kilitlenmek olsun.

Yüzleşme

Geçen sürecin değerlendirmesini ayrıntılara boğup dağıtmak istemedim. Zira, bütünlüklü bir sorunum var; devrimciliğim. Nasıl bir devrimciyim? Mücadeleyle kurduğum ilişkinin düzeyi nedir? Dönem boyunca yaşadığımız sorun ve sıkıntılara kaynaklık eden yanları nelerdir gibi pek çok soru sordum kendime. Kolektifle çeşitli tartışmalar yaptık. Sorunun kaynağına inmek, asıl gerçeğimin ne olduğunu öğrenmeye, yaşadığım irade kırılmasının özünü oluşturan sebeplere dair yoğunlaşmam gerektiği ortaya çıktı. Gerçekliğimle yüzleşmenin önünü açan, kolektifin sunduğu eleştirinin şiddeti idi. Mücadeleye tutunmam için yapılması gereken en doğru yöntemin bu olduğu inkar edilemez. Devrimci eleştiriye karşılık benim de bir özeleştiride bulunmam gerekiyordu. Fakat, özeleştiriyeye konu olan devrimciliğimi sorgulayabilmem için doğru bir yönetime ihtiyacım vardı. Daha doğrusu, ideolojisini benimsediğimiz Marksizmi öğrenmem, onun canlı, dinamik, hareketli özüne yeniden dönmem gerekti. Parti çizgi ve tarzına taban tabana zıt pek çok ayrıntıyla karşılaştım. Hazmetmesi kolay olmayacak olan türlü hastalıkla yüz yüze geldim. Amacım, bu hastalıklarla, doğru tedavi yöntemleri kullanarak, devrimci yaşa(mı)ma



Komutanlığın temel özelliği, omuzlanan görev, sorumluluk, yapılan iş her ne olursa olsun, başarıya kilitlenmektir. Diğer önemli nitelik, bir komutanın, herşeyden önce bir irade oluşu, bir iradeyi temsil edışıdir. Bunun için direngen, fedakar, emekçi, dayanıklı, inisiyatifi, cins bilinçli ve disiplinli olmakla mükelleftir.

ve yoldaşlarım(ız)a sıkı sıkı sınırlarak mücadele etmek. Tedavi süreci uzun sürebilir, şüphesiz sancılı da geçecektir, lakin, özgürlüğe dair umudumu büyütüyorum. Yarına dair umutlarımı biriktirmeye başladım bile. Eksikliklerimi tek tek tespit edip, bunları ortadan kaldırmak için inatçı bir mücadeleye giriyorum. Her gün kendimi bir adım daha ilerletmek için; parolam, kazanmak!

İradeleşemeyen Komutanlaşamaz

Tarihte savaşları, savaşın kurallarına göre hareket edenler kazanırlar. Bu gerçeğe uymayanlar yenilmeye mahkumdur. Bu sonucu değiştirmeye hiç bir iradenin gücü yetmez. Kazanmak

istiyorsak, gerçeğin gösterdiği yoldan ilerlememiz gerekir. Şu da bir gerçektir ki, bir komutan hiçbir zaman tek başına büyüyemez. Yani, gelişiminin ölçütü salt kendi mücadelesi değildir. Yanıbaşındaki yoldaşının gelişim-değişim gücü, geldiği düzeyle bunu başarabilir. Yani, sorumlu olduğu kolektif örgütün niteliği, komutanın başarısını belirler. Bu başarı sadece komutana mal edilemez tabi; kolektif iradenin bir parçası olan savaşçının da hakkı vardır bu başarıda.

Komutanlığın temel özelliği, omuzlanan görev, sorumluluk, yapılan iş her ne olursa olsun, başarıya kilitlenmektir. Diğer önemli nitelik, bir komutanın, herşeyden önce bir irade oluşu, bir iradeyi temsil edışıdir. Bunun için direngen, fedakar, emekçi, dayanıklı, inisiyatifi, cins bilinçli ve disiplinli olmakla mükelleftir. Özgürlük ve sosyalizm mücadelesinde komutan, partinin çizgi ve tarzının ilk elden temsilcisi, uygulayıcısı, yöneticisi ve mücadelecisi olmak zorundadır. Yine, kolektifin niteliğini yükseltmek istiyorsa, komutan yoldaş, devrimciliğinin düzeyini arttırmalıdır. Aldığı sorumluluk ve yüklendiği işlev bunu gerektirir. Gündelik yaşamı, niteliğinin yansıdığı yer olmalıdır. Parti çizgi ve tarzının militanlığını yapmalı, düzenli örgütsel işleyişi sağlamalı, disiplinli, planlı, istikrarlı, tutarlı bir pratiğin sahibi olmalıdır.

Komutanlığın “teknik” bir görev olmadığını, devrimle kurduğumuz canlı ilişkinin bir düzeyi olduğunu kavramak; bu canlı ilişkinin bizden,



Kolektifin niteliğini
yükseltmek
istiyorsa,
komutan yoldaş,
devrimciliğinin düzeyini
arttırmalıdır.
Aldığı sorumluluk
ve yüklendiği
işlev bunu
gerektirir. Gündelik
yaşamı, niteliğinin
yansıdığı
yer olmalıdır.

komutanlığımızın düzeyini yükseltme-
mizi beklediğini ve bunu emrettiğini
de unutmamak gerekir. Yetki ile so-
rumluluğun değil, devrimci sorumlu-
luğun esas alınması içselleştirilmelidir.
Çözüm gücü olabilmelidir, komutan
yoldaş. Eleştiri-özeleştiriyle ilişkisi,
devrimle kurduğu ilişki kadar net, ka-
rarlı, açık ve koparıp alıcı; sosyalizmin
ve partinin değerlerine sahip çıkmada
tereddütsüz ve cüretli olmalıdır. Duy-
gularının ve mücadelesinin komutanı
olmayı başarmalıdır. Yoldaşlarına karşı
özenli, onlara değer veren bir pratiğin
sahibi olmalıdır. Coşkulu, heyecanlı,
motivasyonu yüksek bir faaliyetin ya-
pıcısı olmalıdır. Duygularda ortaklığı
yakalamak, başarının yarısıdır. Bir
savaşçı ise yukarıda saydıklarımızla,
yarının komutan adayı olduğunu unut-
madan ilişkilendirilmelidir. Yarının sorum-
luluğunu, bugünden almak gerekir.

Nitekim, Marksizm bizden, devrim
fikirini açıklamakla yetinmeyip, dev-
rimin sorumluluğunu almayı da ister.
Bunu unutmamak gerekir.

Bireysel kolektif ve teknik eğitim

Teknik eğitim de olumsuz süreç-
ten nasibini almıştır. Son dönemde
teknik teorik ve pratik eğitiminde
bir ilerleme olsa da, verimlilikten
uzaktır. Keza teknik teorisini ge-
liştirmek, yoğunlaşmak da güdük
kalmıştır. Tekniğe dair yaşanan so-
runlara ilişkin daha önce yapılan
bilgilendirmeye ekleyecek bir husus
yoktur. Yeni dönemde, tekniğe ve
teorinin geliştirilmesine dair yoğun-
laşmayı, bireysel eğitimin bir parçası
haline getireceğimi belirtebilirim.

Bireysel ve kolektif eğitim, dö-
nemin sonunda daha disiplinli ve yo-
ğunluklu geçti. Alanın ihtiyaçlarını
gözeterek tarzda bir eğitim planı çıka-
rılmıştır. Eğitim kapsamında yapılan
okumalar bireysel eğitimi de kapsamış
oluyor. Bu açıdan, hem bireysel hem
de kolektif eğitimin kendi açımdan ve-
rimli olduğunu söyleyebilirim. Bu dö-
nemde okuduğum kitaplar şunlardır:

Komutanlara dair yazılar

- Agit,
- Mazlum Doğan,
- Mehmet Karasungur,
- Mao,
- Che,
- Kamo,
- General Alberto Bayo,
- Giap, Jose Marti

Komutanlık

- Silahlı mücadele tarihimiz ve komuta sorunlarımız (HPG)
- Yeni dönemde zafer komutanı ve nitelikleri (PKK tarihinden)

Ülke deneyleri

- HRK'den HPG'ye özel dosya Savaş Anıları, Bolivya Günlüğü, Gerilla Savaşı Bir Yöntem, Küba Devriminin Strateji ve Taktiği, Latin Amerika Gençliğine, Sosyalist Planlama, Politik Egemenlik ve Ekonomik Bağımsızlık, Küba Devriminin İdeolojisini İncelemek İçin Notlar, Sosyalizm ve İnsan (Che)
- Askeri Yazılar, Japonlara Karşı Gerilla Savaşında Strateji sorunları (Mao)
- Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı (Giap)
- Şehir Gerillasının El Kitabı (Mariguella)
- Marksizm ve Gerilla Savaşı (William J. Pomeroy)
- Gerilla Bilanço Çıkarıyor (G. Weber)
- Devrimci Savaş Stratejisi Üzerine (Conrad Detzer)
- Sovyet Ordusu-Sovyet Savaş Tarihi
- Yunan İç Savaşı (Kapetanios)
- Sosyalizm ve Savaş (Lenin)
- Moskova Ayaklanması(Lenin)
- Tarihi komutanlar klasöründeki tüm yazılar
- Askeri kişilik üzerine kimi okumalar

- Kadın Ordulaşması-PJA yayınları
- TD'de Latin Amerika ülkelerinde yaşanan devrimlere ilişkin tüm yazılar: Arjantin, Venezuela, Bolivya, Kolombiya, FARC, Küba, Juan Martin Luna-İspanya, Meksika-Oaxaca, Ekvadorlu Kadınlar.
- TD yazısı: Bir Kitabın Perspektifinden Bugünü Kavramak-Zeynep Güler
- Kişilik 1-A. Öcalan

Kadın kitap

- Kadının yazısız tarihi (Yıldız Cilbiroğlu)
- Kadın ve Sosyalizm (Bebel)
- Moskova Amazonları
- Silahlı Direnişte Kadınlar
- Yunan İç Savaşında Direnen Kadınlar
- Marksizm ve Cinsel Devrim-Kollantai
- Erkeğin Dönüşüm Sorunları-PJA Yay.
- Kadınlığının Hikayesi (Simon De Beauvoir)
- Kadın-İkinci Cins-De Beauvoir
- Gerilla Tanya
- Kadınlar Direniş ve Devrim (Shela Rowbotham)
- Siyaset ve Kadın Kimliği (Leyla Zana)
- Ünlü Erkeklerin Gölgesinde Yetenekli Kadının Yazgısı (İnge Stephan)
- Kadına Mahsus (Marly Frency)

- Latife (İpek Çalışlar)
- Küçük bir Kürdistan (Rojda Jiyan)
- Bana Kendini Anlat (Zin Tamara)

İdeolojik

- Işık'ın yazılarının bir kısmı
- Bir yoldaşın hapisane mektuplarının bir kısmı
- Yeni insan yazılarının bir kısmı
- Parti yayınları

Diğerleri

- Bir Gün Mutlaka (Özgür kadın akademisi yay.)
- Durgun akardı Don 1-2-3-4 (Solohov)
- Bab-ı Esrar (Ahmet Ümit)
- Ramses

- Kleopatra
- Da Vinci'nin Şifresi (Dan Brown)
- Erkekler Dünyasında Bir Kadın Yazar (Cahit Uçuk)
- Toprak Ana (Aytmatov)
- Kızgın Toprak

Alan yönetimine dair

Geçen döneme ilişkin süreç yönetiminin zayıf olduğunu, yaşanan sıkıntılı duruma müdahalede kendiliğindencilik ve ertelemeciliğin ön plana çıktığını ifade edebilirim. Birbirini anlama noktasında da kimi sıkıntılar vardı. Kişilerin gelişimini yönlendirmek adına hazırlanması gereken bireysel gelişim stratejileri planlanmamıştır.

Yoldaşça selam ve başarılar

***Kobanê'de ölümsüzeşen MLKP savaş-
çısı Suphi Nejat Ağırnaslı'nın (Paramaz
Kızılbaş) Marksist Teori sayı 2'de R. Ni-
lay Bakıroğlu imzasıyla yayınlanan "İstis-
nalar Kaideyi Kurar" başlıklı yazısını anı-
sının önünde sevgi ve bağlılıkla eğilerek
bir kez daha yayınıyoruz***

İSTİSNALAR KAİDEYİ KURAR

Paramaz Kızılbaş

Gündelik Kapitalist Zor, İstisnanın Kurgulanışı ve Hegemonik Siyaset

RAF burada kendisinin bir istisna olduğunu açıkça ortaya koyuyor ve askeri örgütlenme dışında toplumsal-politik bir örgütlenmeye gitmemesini de stratejik bir hata olarak değerlendiriyor. İşte, kritik sorumuz burada beliriyor.

Her ne kadar Türkiye Devrimci Hareketi, RAF kadar uç bir noktada durmasa ve belli toplumsal kesimler-

*Bu yazı, Marksist Teori dergisinin Mayıs-Haziran 2010 sayısında R. Nilay Bakıroğlu mahlasıyla yayımlanmıştı.

le etkileşime girebilse de RAF'ın ortaya koyduğu soru hala baki kalıyor: Uç bir politik pozisyonda durmak, yani istisna olmak aynı zamanda kurtuluşun bugün mümkün olduğunun fiili ispatıdır.

Giriş

Türkiye ve dünyada, sürekli insanların ezildikleri, haksızlığa uğradıkları ve öldürüldükleri olaylar yaşandıkça muhalif güçler çoğunlukla bu tarz konulara tepki gösterir ve 'kamuoyu' yaratmaya çalışır, olayın 'gündemde' daha çok yer edinmesi için çaba gösterir. Ancak, topyekun bir toplumsal kurtuluşu hedefleyenler açısından kimi sorunlar hemen ortaya çıkar. Bir yandan insanların sıradan hayatı gündelik kapitalist ilişkiler altında devam ederken, bir yerde alışagelmış ezilme ilişkilerinin en uç noktaları yaşanıyor ve 'sıradan' insanlara bu konuda pozisyon almaları için çağrılar yapılıyor.

En nihayetinde sistem dahilinde hiçbir şey birbirinden bağımsız işlemiyor ya! Ancak, devrimci/demokrat güçlerin yaptığı çağrılar çoğu zaman sadece vicdana seslenebiliyor ve gündelik kapitalist zor ile mevzu bahis 'uç' olay arasında, en azından seslenilen kitlenin algısı nezdinde bir bağ kurulamıyor. Dolayısıyla, günümüzde sıkça yaşandığı gibi 'siyaset' ya orta sınıfların işi oluyor ya da 'vicdan sahibi' olanların. Bu parçalı yapının üstesinden gelebilmek için 'uç' ezilme ilişkileri ile gündelik kapitalist zora tabi olanların neden ilişkileneemediğine bakmamız gerekiyor. Somut ola-

rak, Tuzla örneği üzerinden burada böylesi bir tartışma için kimi hazırlayıcı sorular geliştirmeye çalışacağız. Tuzla'nın kamuoyuna nasıl yansıdığı ve farklı aktörlerin süreç içerisinde bu olayla nasıl ilişkilendiğine bakarak hegemonik bir siyasi stratejinin fikri düzlemde değil somut siyasi eylemlilik içerisinde yeniden inşa edilmesi gerektiğini göstermeye çalışacağız. Dolayısıyla, burada ucu açık bir siyasi tartışma için bir fikir egzersizi yapmaya çalışacağız. Flash TV'nin Tuzla üzerine yaptığı bir haberin tahlilinden hareketle, buradan daha somut toplumsal mekanizmalara ve siyasi sorulara değinmek için çaba sarf edeceğiz.

Bugün eğer bir zihniyet devriminden bahsediliyorsa, ezilenlerin radikal ve devrimci siyasetini örgütleyecek olan öznelerin toplumsal mekanizmalara bakması elzem görünüyor. Zira, devrimci siyaset köklü ve pratik bir insan/toplum eleştirisidir ve öyle görünüyor ki, sosyalistler günümüzde bu toplum eleştirisini bütünlüklü bir biçimde yeniden formüle edip, İbrahim Çiçek'in dediği gibi 'varoluş gerekçelerini' yeniden oluşturmak durumunda, 'varoluş hakkı' ise bunun pratik olarak hakkını verenindir.

Burada yapacağımız tartışma, sadece bir fotoğrafı çekmekle yetinecek, toplumsal mekanizmaların işleyişine ve karşılıklı etkileşimine değinecek. Dolayısıyla, metinden çıkartılan siyasi sonuçların ucu açık. Bu yaklaşım her ne kadar eleştiriye açık da olsa, toplumu anlamının ve olguları günümüzdeki çeşitli kuramsal çerçevelerle

çözümlemeye girişmenin önemi ortada. Eğer devrimcilik mevcut koşulların acımasız eleştirisi ise, bu toplumu çözümlemeye olanak tanıyacak çeşitli kuramsal çerçevelerle ilişkilenmek ve ilkin analitik ve olgusal bir tutum almak durumundayız. Tabii ki, buradaki zemin salt akademik bir sosyal bilim tartışması değil ve elbette faydalanan tüm kuramlar/kuramcılar kayıtsız şartsız üstlenilmemekte. Ancak devrimci bir siyasetin toplumla ilişkilenişini tartışabilmek açısından burada sadece bir sorunlar/sorular yumağının suretini çizip, okuru da sesli düşünmeye davet etmek istiyoruz. Yine bu yaklaşım da tartışmaya açık.

Bir örnek: Tuzla

Ana-akım (burjuva) medyada emek ve emek mücadelesi bir konu haline geldiği zaman çoğunlukla çarpıcı müzikler ve 'dramlar' insanların gözleri önüne serilir. Ya genellikle ölümle sonuçlanan bir iş kazası ya da sefaletin en berbat halleri keman eşliğinde ağır çekim siyah-beyaz karelerle vicdanlara seslenir. Benzer kareler bundan iki yıl önce Tuzla tersanelerinde yaşanan ölümler için de söz konusuydu. Bir yandan 'ölümcül iş kazaları' veya daha doğrusu 'iş cinayetleri' muazzam derecede artmıştı, öte yandan da bunun sorumluları en azından genel kamuoyu için az çok belliydi. Özellikle Limter-İş'in yıllardır verdiği amansız mücadelelerin sonucunda medya Tuzla'da yaşananlara ilgi göstermeye başlamıştı. Bu sürecin karelerini çektiğimizde

Tuzla'da birçok dinamiğin etkileşimde bulunduğunu ve birbirlerini dışlama ve içermeye dönük kimi süreçlerin işlediğini söyleyebiliriz. Öyle ki, konuyla ilgili her aktör bir diğerrinin stratejileri/taktikleriyle etkileşime girip ya fiili ya da söylemsel düzeyde karşıtını soğurmaya veya dışlamaya çalışıyor. Tuzla tersaneleri özgülünde yaşanan süreç, hem iktidarın işleyişine hem de yıkıcı siyasetin açmazlarına dair kimi soruları gündeme getiriyor. Her ne kadar aradan iki yıl da geçmiş olsa da, Tuzla'da aktörlerin etkileşimi, ezilenler cephesinden siyasete bakanlara dair ipuçları veriyor. Dolayısıyla, Tuzla özgünlüğünde ele aldığımız konu aslında Türkiye'de ezilenler ve siyaset bağlamında başka tartışmaları da açmamıza olanak tanıyor.

Tahayyül ve mücadele

Tuzla tersanelerinde yaşanan işçi ölümleri Limter-İş sendikasının mücadelesi üzerinden kamuoyunda belli bir görünürlük sağlamakla kalmayıp kimi kesimlerin bu olayla vicdani bir bağ kurmasına olanak tanıdı. Ancak 'mücadele' dediğimiz kavram burada karmaşık kimi varsayımlara işaret ediyor. Her şeyden önce, özellikle kitle iletişim araçları, gündelik hayatta bizzat deneyimlediğimiz toplumsal birimlerin (bakkal, sokak, işyeri, ev vs.) ötesinde somut mekanları aşan kimi tahayyüllerin oluşmasına yol açıyor. Bundan dolayı, kapitalizmin gelişimi ile bir siyasi yapı olarak ulus-devlet kimi standartlaşma süreçlerini ve

paylaşılan varsayımları gerektiriyordu. Nasıl soyut bir birim olarak para birbirleriyle mukayese edilemeyecek metalleri soyut emeğin ölçütü olarak ifade edip, bu soyutlama üzerinden dinamik bir pazarın oluşmasını mümkün kıliyorduydu, aynı şekilde siyasi farkların da dile gelebildiği ve müzakere edilebileceği kimi düzlemler oluşmak durumundaydı. Demokrasi olarak kavramlaştırılan bu olgu ortak bir siyasi düzlemi varsaymak durumundaydı. Dolayısıyla, farklı yerlerde farklı hayatlar yaşayan insanları tek bir bayrak altında toparlamak sadece çıplak zor ile mümkün olmayıp aynı zamanda devletin sürekliliğini güvence altına almak için iktidar kimi alternatif fikirlerin dile gelmesine olanak tanımak ve bunları şu veya bu biçimde soğurmak durumundaydı. Muhayyel bir 'alan' olarak kamuoyu, kapitalist modernite içerisindeki belirleyici iktidar biçimlerinin gelişimi ve bizzat kapitalist pazarın bir ürünü olarak ortaya çıkmak durumundaydı. Ancak bu 'muhayyel' alan son derece somut ve sürekli tekrarlanan bir pratik üzerinden kurulur: Tıpkı gündelik hayatımızda 'hissettiğimiz' ama 'elle dokunur' olamayan 'kurumlar' ve 'yapılar' gibi 'ulus devlet' ve 'kamuoyu' da bir biçimde 'hayal' edilmeli ki, bizi kimi pratikleri belli biçimlerde ve belli varsayımlar üzerinden yapmamızı sağlasın. Eğer Benedict Anderson'un yaklaşımını kabul edecek olursak 'kurumlar' ve 'yapılar' her ne kadar elle dokunulur değilse de en azından onları tahayyül etmek bir 'tık' ve-

ya bir sayfa çevirmek kadar basit : "Basıldığı sabahın ertesinde gazetesinin işi bitmişliği -tuhaf değil mi, kitlesel olarak üretilen ilk metallerden birinin, modern dayanıklı tüketim mallarına içkin olan bu işi bitme, modası geçme eğilimini haber vermesi?- aynı zamanda tam bu yüzden, olağanüstü bir kitlesel ayını mümkün kılar: Bir kurgu olarak gazetesinin neredeyse eşzamanlı olarak tüketilmesi ("tahayyül edilmesi"). Şu sabah ya da akşam baskısının, şu gün değil bugün, üstelik şu saatle bu saat inanılmaz ölçeklerde tüketileceğini biliyoruz. (Yine kullanımı saate bağlanmamış, sürekli bir akış izleyen şekerle karşılaştırın; bozulabilir, ama eskimez, modası geçmez.) Bu kitlesel ayınların -Hegel, gazetelerin modern insan için sabah dualarının yerini tuttuğunu söylemişti- paradoksal bir anlamı vardır. Kafatasının surları içinde, sessiz bir mahremiyet halinde yerine getirilir. Ama, varlıklarından emin olunmamakla birlikte kimlikleri hakkında en ufak bir fikre sahip olunmayan binlerce (veya milyonlarca) kişinin, aynı ayını eşzamanlı olarak yerine getirdiğine herkesin duyduğu güven tamdır. Dahası bu ayınlar bitmez tükenmez şekilde günlük ya da yarım günlük aralıklarla takvim boyunca tekrarlanır. Hayali bir cemaatin dünyevi, tarihsel bir saate bağlanmış bir biçimi için daha iyi bir örnek nasıl bulunabilir? Diğer yandan, kendi gazetesinin, tıpatıp aynılarının otobüste, berberde, komşularında tüketildiğine tanık olan gazete okuru, hayali dünyanın gündelik

hayata köklerini sıkı sıkıya salmış olduğu konusunda teskin edilmiş olur.” Yine kapitalist modernitenin gelişiminin para birimi, ağırlık birimleri, takvim ve saati standartlaştırmasını beraberinde getirmesi ve bunu bizzat bir zor aygıtı üzerinden dayatması hem kapitalist üretim ve pazar ilişkileri için bir zarurettir. Bunlar, ‘gazete’ okuma ayini ile bulunduğu -Anderson’un belirttiği üzere- insanlarda ‘ortak bir zaman’ duygusu yaratır . Bu zaman, sadece takvimsel veya saate bağlı değil aynı zamanda ‘içinde yaşanılan durum’a da işaret eder. Devrimci hareketler dahil olmak üzere birçok toplumsal-siyasi hareket, Türkiye’de 90’lı yılların sonundan itibaren bir mücadele yöntemi olarak ‘basın açıklaması’ yapma yöntemine sıkça başvurmaya başladı. Basının ‘kamuoyuna seslenmenin’ bir aracı olduğu varsayımı üzerine kurulu bu yöntemin ilginç bir yanı var. Polis ile bir sürtüşme yaşanmadığı süreçte aslında basın, o açıklamalara pek meraklı değil. Basın, polise eylemi haber verir, kimi zaman polis ile bazı pazarlıklar yapılır, ya bir çatışma çıkar veya çıkmaz. İşin ilginç yanı ‘basın açıklamalarının’ (ve türevlerinin) genelde basında yer almayacağı bilinmesine rağmen gene de sokakta yapılabilecek yegane eylem biçimine dönüşmüş olması hatta neredeyse egemenlerin iktidar aygıtlarında yer almayan herkes için yegane ‘siyaset yapma’ aracına dönüşmüş olmasıdır. Ancak kritik durumlarda ve medyanın kendince önemli bulunduğu konularda

bu tarz eylemler medyada şu veya bu biçimde yer bulabilir ve ‘kamuoyu’ yaratabilir. Siyasetin kurgusunda basının bir varsayım, hatta siyasi mesajların iletilmesinin merkezi bir unsuru olarak belirmesi ilginçtir. Özellikle, devrimci hareketin, ezilenlerin gündelik ilişkilerini kolektif bir zeminde yeniden inşa etmekte, yani hayatı değiştirmekte zorlandığı bir dönemde giderek eylemlerin birer basın açıklamasına dönüşmesi, yani dönüştürücü eylemin neredeyse söze indirgenmiş bir hal alması, Türkiye’deki toplumsal dönüşüm ve kamusal alanın şekillenışı açısından üzerine durulmaya değer bir konu olarak duruyor. Ancak böylesine bir tartışma kapsamımızı çok aşacağı için sadece basının önemli ve siyasette ve toplumsal algıda kurucu bir niteliğe sahip olduğunu vurgulamakla yetineceğiz.

Tuzla tersanelerindeki iş cinayetlerinde Limter-İş’in ‘kamuoyuna’ seslenmesi, işçi ölümlerini gündemleştirmeyi başardı ve iş cinayetlerine ‘karşı çıkmak’ meşru ve yaygınca desteklenen bir nitelik kazandı. Ancak nasıl oldu da yaygınlaşan güvencesiz çalışmanın, taşeronluk sisteminin ve esnek çalışma koşullarının bu kadar somut yaşandığı bir yerde işçilerin ölmesinin gündeme gelmesi, tekelleşmiş medya tarafından ele alınıp Türkiye’de kapitalizmin günlük işleyişini sekteye uğratmadan ‘kamuoyunda’ geniş yankı uyandırabildi? Oysa, 27-28 Şubat grevinden önce THY, Türk Telekom, Novamed ve Yörsan gibi işletmelerde arka arkaya işçi direnişleri yaşa-

nıyordu ve emek hareketinde ciddi bir yükseliş ve toplumsal kutuplaşma mümkün görünüyordu? Nasıl oldu da neoliberalizmin en uç sonuçlarının birleştiği Tuzla tersanelerindeki grev ve mücadele ‘hegemonik’ bir nitelik kazanıp Türkiye genelinde gündelik kapitalist işleyişte bir kırılma yaratmadı, kendi taleplerini emekçilerin evrensel taleplerine dönüştüremedi, bir cephe öremedi. Tuzla’daki iş cinayetleri Tuzla dışında başka yerler ve görece daha ‘hafif’ -bu ne demekse?- çalışma koşullarının olduğu, örneğin call center’lar veya Koçtaş ya da hemen tersanelerin yanbaşındaki deri işletmelerinde bir özdeşleşmeye ve bir mobilizasyona neden yol açmadı? Bunun cevabı, bizzat Limter-İş sendikasıdan çok Tuzla tersanelerindeki ölümler ve farklı aktörlerin bu durumu temsil etme biçimleriyle ilgili. Zira tersaneler bölgesi dışında yaşayan herkes belli bir dolayım üzerinden ‘Tuzla’dan haberdar oldu, yani medya vasıtasıyla ve kamuoyunun bir parçası olarak. Tuzla’daki durumun medya tarafından nasıl ele alındığına bakacak olursak sorularımızı yanıtlamak için kimi ipuçlarını belki yakalayabiliriz. Tek perdelik ama çok parçalı bir mahrumiyet oyunu 27-28 Şubat grevine hazırlıklar sürerken ve Limter-İş sendikası tersanelerdeki işçi ölümlerini gündeme getirmeyi başarmışken, genellikle yoksul halk kesimleri tarafından takip edilen FLASH TV, Tuzla tersanelerinde çalışan işçilerin koşullarına ilişkin bir haber yayınladı. Bu habere ilk bakıl-

dığında itiraz edilecek şeyler az olabilir hatta işçilerden yana bir tutum alındığı da düşünülebilir, zira haberi yapanlar en azından böylesi bir pozisyon almak istiyormuş gibi görünüyor. Flash TV’de yayınlanan haberi burada bir tiyatro oyunu metni veya bir senaryo gibi yazıya döküp betimlemeye ve böylece bu haber üzerinden yukarıda belirtilen soruların cevaplarına dair bir izlek bulmaya çalışacağız. Flash TV haberi hemen başlarken bize ‘başka bir dünyanın’ kapılarını arıyor, bizi ‘acı’ bir yere davet ediyor:

EPIK SUNUM

Spiker: Sevgili izleyiciler Tuzla tersaneleri işçi öğütmeye devam ediyor, öyle ki, şimdiye kadar hayatını kaybeden işçilerin sayısı 80’i geçti; sadece son 7 ayda 19 işçi ekmek parası peşinde canından oldu. İşçilerin çalışma koşulları kadar kaldıkları yerler de işler acısı... Hemen hemen bütün bültenlerde, onları, çalıştıkları yerlerde dinlediniz, izlediniz; ama FLASH HABER Tuzla işçilerinin evlerine -ki buraya ev denirse- konuk oldu ve bakın hangi görüntülerle geri döndü; ...İşte muhabir arkadaşımız Aytaç Can ve kameraman Ali İhsan Eren’in özel haberi: Haber süresince ekranda sabit duran unsurlar

• Ekranda sabit duran üst-başlık:
BİR BAŞKA DÜNYA: TUZLA
TERSANESİ

• Ekranda sabit duran alt-başlık: 86
İŞÇİ ÖLDÜ 87.’Yİ BEKLEYECEK
MİYİZ? [sabit duygusal müzik]

GİRİŞ

1. [Ekranında sağ taraftan bir portre gibi çekilmiş bir işçi beliriyor]
 - a. İşçi: Bu süre içerisinde 14 tane arkadaşımız hayatını kaybetti (alt-yazı: 3 ayda 14 tane arkadaşımız hayatını kaybetti.)
2. [Boom sesi]
 - a. [‘3 AYDA 14 İŞÇİ ÖLDÜ’ yazısı ekranda beliyor]
3. İşçi: ... Ve her an ölümle burun burunasın (alt-yazı: ölümle burun burunayız)
4. [Boom sesi]
 - a. [‘TUZLA TERSANELERİNDE ÖLÜM KOL GEZİYOR’ yazısı ekranda beliriyor]
5. >>Müziğin sesi artıyor>>
6. [çalışan çeşitli işçiler ekranda beliriyor]
7. Dış ses: Son bir ay içerisinde tam 6 işçi Tuzla tersanesinde can verdi.
 - a. [Önce işçi yüzleri sonradan tersaneler ekranda beliriyor ve “6 işçi öldü” yazısı geçiyor]
 - b. Dış ses: Hepsi çok gençti, tek istedikleri çalışıp para kazanmaktı ama olmadı. Kimi ya gemi boyarken,
 - i. [boya yapan bir işçi beliriyor]
 - c. Dış ses: metrelerce yükseklikten düşüp öldü, kimini kaynak yaparken elektrik çarptı,
 - i. [Tersanelerdeki elektrik kabloları]
 - d. Dış ses: Bu ölümlere daha düne kadar kimse kulak asmadı.
 - i. [Oturana işçiler]
 - e. Dış ses: Sanki burada yasalar başka işliyordu.
8. [Haberci bir işçiyle oturuyor, işçi

- sırtını kameraya dönmüş ve haberci pür dikkat işçiyi dinliyor]
- a. İşçi: Burada yaklaşık gırhbin gişi çalışıyo.
 - i. [Görüntü geçişi: kamera yaklaşıyor ve uzaklaşıyor]
 1. İşçi: En fazla yatan sihorta beş bin-altı bini geçmez.
 - i. [Haberin başında konuşan bir başka işçi]
 - a. İşçi: Bu taşeronluk sistemi kalkmadığı sürece bu ölümler burada devam edecek (alt-yazı: Taşeronluk bitmediği sürece ölümler devam edecek.)

ANA KISIM

I. PARÇA

1. [Kamera 4 derecelik bir açıyla yukarıdan aşağıyı gösteriyor, 5 işçi oturuyor ve bir diğeri odaya giriyor]
 - a. [Sabit duran ‘86 İŞÇİ ÖLDÜ 87.’Yİ BEKLEYECEK MİYİZ?’ altyazısı ekrandan kayboluyor]
2. Dış ses: İşte o dünya
 - a. [Odaya giren işçi ‘Selamın aleyküm’ diyor; diğer işçiler ayağa kalkıyor ve ‘aleyküm selaaam’ diyor]
 - b. [Kamera bir işçinin yüzüne yaklaşmış ve arkasında bir işçi daha var; ‘86 İŞÇİ ÖLDÜ 87.’Yİ BEKLEYECEK MİYİZ?’ yeniden ekranda beliriyor]
3. Dış ses: Yaşam pek farklı değildi... Ölümüne yaşanan gemilerin dışında da burası bir başka dünyaydı.
 - a. [İşçiler yerde yan yana yatıyor]
 - i. [‘İŞTE YAŞADIKLARI YER’ yazan bir kutu ekranda beliriyor]
4. Dış ses: Kimsenin görmek isteme-

diği...

a. >> müziğin sesi artıyor >>

5. Dış ses: Tam on dört işçi bu tek göz odada iç içe,

a. [işçiler tek sıra halinde yerde otururken, haberci sağ tarafta oturuyor ve onları dinliyor]

b. [Bir işçi odada tüpün üzerinde yemek pişiyor]

6. Dış ses: Isınacakları bir soba, karınlarını doyuracak küçük bir tüpleri var.

II. Parça

1. [Haberci, üzerinde FLASH TV'nin logosu bulunan mikrofonuyla ekranda]

a. İşçi: Bizim orada biz ahır diyoruz buna, gerçekten ahır diyoruz, yani ev değil ahır. (alt-yazı: Bizim orada ahır diyoruz buna).

2. [Birkaç işçi yerde oturuyor ve yemek için hazırlıklar yapıyor]

a. Dış ses: Zaten çoğu sigortasız olan...

i. [Ekranda "ÇOĞU İŞÇİ SİGORTASIZ ÇALIŞIYOR" yazılı bir kutu beliriyor]

3. [Ön planda içinde yemek bulunan bir tabak ve arka planda bir ekmek, daha geri planda flulaştırılmış eller bunlara yöneliyor]

4. Dış ses: ...İşçiler topluca akşamdan akşama yemek yiyorlar.

a. [Yerden 45 derece açıyla yukarıya doğru bir işçi çekilmiş]

5. Dış ses: ...Yemeklerini Kadir yapıyor, önce çayın altını yakıyor...

a. [Tüpün üzerinde bir çaydanlık var ve bir işçi altını yakıyor]

6. Dış ses: ...Sonra da yumurta kırıyor...

a. [Tavaya yumurta kıran eller]

b. [Yukarıdan 45 derece açıyla çekilmiş eller bir tencereyi karıştırıyor]

7. Dış ses: Dünden kalan domates-biberi de ısıttı mı,

a. [işçiler yerde birlikte yemek yiyor]

8. Dış ses: Deymeyin keyiflerine.

a. [işçiler yemek yiyor]

b. >>müziğin sesi artıyor>>

9. [sabit alt-yazı '86 İŞÇİ ÖLDÜ 87.'Yİ BEKLEYECEK MİYİZ?']

ekrandan kayboluyor]

III. Parça

1. [Solda bir işçi ve hemen yanında FLASH TV amblemlili mikrofonuyla haberci oturuyor]

a. [sabit alt-yazı '86 İŞÇİ ÖLDÜ 87.'Yİ BEKLEYECEK MİYİZ?' yine ekranda beliriyor]

2. Yüzünde hafif bir tebessümle bir işçi: yurgun yurgun geliyoz işte Allah razı olsun.

a. [Kamera aşağıya, yemeğe doğru hareket ediyor; içinde yumurta olan bir tavanın etrafına dizilmiş dört tabak, çay bardakları ve üç parça ekmek; bir el bir çay bardağını alıyor]

3. [Kamera yine yukarıya, konuşan işçiye doğru yöneliyor]

a. İşçi: Kadir de yimegimizi bize yapıyo.

4. [Başka bir işçi odaya giriyor ve diğer işçiler ayağa kalkıyor]

a. Dış ses: Bu sırada mesaisi yeni biten Beytullah Doğan giriyor içeriye.

b. [45 derece yukarıdan aşağıya doğru çekim; işçi ceketini çıkarıp portman-

toya asıyor]

5. Dış ses: Yüzü yorgun mu yorgun;
36 yaşında,

a. [İşçi oturmuş çoraplarını çıkarıyor,
sadece bedeninin bu kısmı ekranda
görünüyor]

6. Dış ses: İki çocuğu ve eşini
Diyarbakır'da bırakmış. Çıkmış
gurbete...

7. [Flash TV amblemleri mikrofonuyla
haberci işçiyle röportaj yapıyor]

a. Haberci: Ne hayaller kurarak gel-
din buraya?

b. İşçi: Valla üç beş gurusu para
gazanırız diye geldik ama... Maale-
sef umduğumuz gibi değil (alt-yazı:
umduğumuzu bulamadık)

8. Dış ses: İş yok, olsa gelir miyim,
bırakır mıyım sevdiğilerimi diyor...

a. [Röportaj yapılan işçi oturuyor,
sonra işçi konuşurken yüzüne doğru
transparan bir görüntü geçişi]

i. İşçi: Parayı, onlara mı göndercem,
kontöre mi vercem, yemeğime mi
vercem onların yemeğine mi gönder-
cem (alt-yazı: parayı eve mi göndere-
yim kendime mi yattireyim)

ii. İşçi: Telefonda üç beş günde, on
günde kontör telefon açıyor işte.

IV. Parça

1. [Kamera başka bir işçinin yü-
züne yaklaşıyor]

2. Dış ses: Yanık sesli Tarık şarkı
patlatıyor, sevdiğim aklıma geldi
aaaabi diyor.

a. [işçinin yüzü belli bir mesafeden
bir portre gibi çekilmiş; işçi şarkı
söylerken kamera uzaklaşıyor ve
etrafında oturan diğer işçiler de

ekranda görünüyor; kamera odada
geziniyor işçiler üzgün görünüyor]

i. İşçi: Şu gurbette neler geldi
baaaşıma/zehir kattın ekmeğiiiime
aaaşımaaa/şimdi dohunsalar aglaaya-
caaağımım.

3. [işçiler oturmuş; "BAŞLIK PARA-
SI İÇİN TUZLA'DA" yazılı bir kutu
beliriyor]

a. Dış ses: Tarık okuma yazma bil-
miyor,

4. [Avucunda bir kalem ve bir kağıt
parçası bulunan bir işçi]

a. Dış ses: Sekiz ay önce gurbete
çıkılmış, iki bin lira başlık parası birik-
tirirse, Mardin'e, sevdalısının yanına
dönecek.

5. [İşçilerin yüzleri yakın çekim
ekranda]

a. Dış ses: Ama nerdeee aldığım para
yetmiyor aaaabi diyor.

6. [FLASH TV mikrofonuna kamera-
ya bakarak konuşan bir işçi]

a. İşçi: Keşke oradan gelmez olay-
dım, sevdiğimi bırakıp ta gelmez
olaydım, şu tersane bölgesini görmez
olaydım, ama buradan gidersem töv-
beler tövbesi bi daha buraya gelmem.

V. Parça

1. Dış ses: Tarık'la koyu sohbete
dalmışken,

a. [Haberci Tarık'la konuşuyor]

2. Dış ses: Birden ev sahibi giriyor
içeriye ve başlıyor ekibimize bağır-
maya.

a. [Ekranda oda görünüyor ve yaşlı
bir adam sırtını dönmüş vaziyette
konuşuyor]

i. [İçinde "İŞÇİLERDEN AYDA BİN

400 YTL ALIYOR” yazan bir kutu]

3. Yaşlı adam: Lan çık buradan.

4. [Haberci arkadan konuşuyor]

a. Haberci: Neden, kişi başı 100 milyon para mı alıyorsun?

5. [Yaşlı adam habercinin sözünü yarıda kesip kameraya söyleniyor]

a. Yaşlı adam: Yaw sana ait değil sen çık buradan deyom.

VI. Parça

1. [Haberci kameraya doğru konuşuyor, kamera haberciden uzaklaşıyor ve böylece onun işçilerin ortasında ve işçilerin de onun etrafında oturduğunu görüyoruz]

a. Haberci: Aslında söylenmesi gereken çok şey var ama, asıl önemli olan bu insanların yarın hayatta olup olmayacakları. Çünkü ağır çalışma koşullarında çalışıyorlar ve her an ölüm tehlikesiyle karşı karşıyalar.

VII. Parça

2. [Çarşaf seren işçiler]

a. Dış ses: Yatak yorgan iç içe kenetlenmişler birbirlerine. Uyku vakti. Malum yarın iş var.

3. [Yan yana uyuyan işçiler ve “14 KİŞİ BİR ODADA” yazısı ekranda beliriyor]

a. Dış ses: Yataklar seriliyor ve gurbet işçileri uykuya dalıyorlar.

VIII. Parça

1. [Takım elbiseli bir adam kırmızı bir kurdele kesiyor ve etrafında başkaları da var; sonradan sadece bu adam ekranda beliriyor]

a. Dış ses: Tüm olanların ardından en yetkili kişinin yanıtı da böyle.

b. Bir adam konuşuyor: Bir olumsuz olay oldu diye...Siz tersanelerin tümünü kapatamazsınız. (alt-yazı: Bir olumsuz olay oldu diye tersaneleri kapatamazsınız)

Bekar odasından kurgu odasına Televizyonda haberlerin belli bir sıralamaya göre yayınlandığını ve haber bültenlerine ayrılan belli bir yayın süresinin olduğunu biliyoruz. Haberlerin sıralanışı yaratabilecekleri sansasyona ve getirebilecekleri reytinglere göre değişebilir. Belli haber başlıklarına ayrılan süreler kısıtlı olduğundan dolayı, söz konusu haberler, olguları en sıkıştırılmış haliyle izleyiciye aktaracak biçimde ham görüntüler yan yana getirilerek kurgulanıyor. Böylece, gösterilen olay, mekansallığın, sebep-sonuç ilişkisinin, aktörlerin birbirleriyle olan ilişkilerinin ve bu ilişkilerdeki değişiklikliler, kamuoyunun zamansallığı içerisinde bir yere konumlandırılarak gözler önüne seriliyor. Böylece gösterilen haberdeki aktörlerin zamansallığı, izleyicilerle ortaklaştırılmaya çalışılıyor. Bu zamansallığın kendisi de, yukarıda Anderson’dan bahsederken belirtildiği üzere yine medyanın karmaşık etkileşimiyle ortaya çıkan bir olgu. Ancak burada söz konusu olan sadece ‘olayın’ kamusal zamana göreceli olarak konumlandırılması değildir, aynı zamanda ‘olay’ bir anlatı olarak mekan, zaman ve sebep-sonuç ilişkileri içerisinde belli bir tutarlılık arz edecek şekilde düzenlenir ki, bu tutarlılık izleyici nezdinde ancak haber baştan sonuna kadar izlendiğinde geriye dö-

nüp başlangıca bakılarak kurulabilir. Böylece haberin tutarlılığı, izleyici tarafından izleme esnasında öngörülebilir bir şey olmasa da, kabullenilebilir bir seyire sahiptir. Mekanlar, şehir veya yer isimleri üzerinden belirtilirken, izleyicinin (kamuoyunun) bu olayla bağlantısını sağlayan zamansal koordinatlar ya doğrudan günler, aylar ve yıllar veya ‘önemli’ olaylardan önce/sonra konumlandırılarak aktarılır. Ancak izleyici/kamuoyu bu olayı zamansal ve mekansal olarak bir kere konumlandığında bir de geriye haberin somut içeriği kalıyor. Haberleri hazırlayanlar açısından görsel-işitsel materyalin düzenlenmesi bir haber metninin (bir anlatının) rehberliğinde gerçekleşir, zira çekilen görsel materyal bir dış ses olmaksızın kendi başına iletilmesi gereken içeriği aktarmaya elverişli değilmiş gibi görünüyor. Böylece, ham görüntülerin kurgusu, yazılı kelimeler ve belli bir anlatıya uygun işitsel öğelerle desteklenir. Metinlerin, görüntülerin ve seslerin akışını düzenleyen anlatı özellikle ‘özel haber’ olarak adlandırılan formatta daha önemli bir yer kaplıyor ve daha fazla edebi unsurlar barındırıyor. Bu tarz haberle sadece orada/burada şu şu zamanlarda gerçekleşen bir olayı aktarmıyor, özel bir konuya odaklanıyor. Bu tarz ‘özel haberler’, bir konunun ‘özel’ olduğunun, yani ‘olağandan’ ayrıksı bir biçimde kendi başına ele alınması gerektiğini vurgulayan bir niteliğe sahip. Bu tarz haberler dahilinde olayların gelişimi kurgulanmış

bir sebep-sonuç ilişkisi içerisinde aktarılır. Örneğin CNN veya NTV gibi kanallarda böylesine haberlere sık rastlayabiliriz. İdeolojik tercihleri ve siyasi kaygılarına rağmen (veya tam da bu yüzden!) haber kanalları olayların kahramanlarına belli bir mesafe alarak ‘özel haberlerinin’ anlatısını kurarlar ve böylece ‘objektif’ olma iddialarını bir nevi pratikleştirmiş olurlar. Peki, eldeki malzemeyi bir ‘bilgi’ olarak değil de bir ‘sansasyon’ olarak aktaran haberlere ne demeli? Her şeyden önce sansasyon, belli duyguların harekete geçirilmesi üzerine kurulu olduğu için burada söz konusu olan bilgilerin sıralanması değil, ahlaki bir tutumun olayın kurgusuna yedirilmesidir. ‘Bilgi aktaran/olgusal’ haberlerle ‘şaşalı/sansasyonel’ haberlerin hitap ettikleri kitle bakımından da önemli ayrımlar göze çarpıyor. Son türden haberler, belli bir izleyici kitlesi tarafından paylaşıldığı varsayılan vicdana, onların kültürel değerlerine, inançlarına ve ahlakına sesleniyor; genellikle bu kitle, emekçileri, mazlumları, yoksulları ve işçi sınıfını kapsar. ‘Serinkanlı bir biçimde sunulan gerçekler’ orta sınıfın evrenselleştirici ‘değerlerinin’ varlığını varsayarken, diğerleri için normlar ‘basit olaylar’ üzerinden sürekli yeniden pekiştirilmeliymiş gibi görünüyor. Ancak işin ilginç tarafı, ikinci kategoriye dahil olan Flash TV gibi kanalların, haberlerini sunarken CNN/NTV gibi kanalları taklit etmeye çalışmalarıdır. Dolayısıyla, bu tarz habercilikte bir duygu patlamasından ziyade ahlaki

yargıların, gerçeklerin serinkanlı bir biçimde sunulduğu formata yedilirmeye çalışıldığı çok-katmanlı bir söylem söz konusu. CNN/NTV gibi kanalların haberleri, olayların sıralanışını ve düzenlenişini izleyici için kabullenebilir kılma ilkesi üzerine kuruluyduysa, Flash TV gibi kanallar bir adım daha atıp izleyiciyle ortak bir yargıya varmaya çalışır. Bu, CNN/NTV gibi kanalların Flash TV'den daha az ideolojik kaygılar güttükleri anlamına asla gelmez, ancak anlatılarını kuruş biçimleri oldukça farklıdır. Son bahsettiğimiz türden (özel) haberlerde aktarılan olaylar, bir şeyin sonucunda gelişmezler, başka bir şeyle ilişkili değildirler, dışarıda, yani orada bir yerlerde sadece oluverirler. Bu formatta sunulan haberin kendine has bir zamansallığı vardır, bu zamansallık kahramanlarının zamansallığıdır, anlatının içsel zamanıdır. İzleyicinin ve kamuoyunun zamansallığından koparılmış bu tür içsel zamansallıklar ile izleyiciler arasındaki bağlaç, tam da bu haberler aktarılırken kullanılan (ve kendince bir evrensellik iddiası taşıyormuş gibi görünen) değer yargıları ve kullanılan duygusal vurgulardır. Kaldı ki, bunlar bile izleyicilerin gündelik hayatından koparılmış bir biçimde sunulduğundan dolayı, yıkıcı sonuçlara yol açmazlar ve sadece 'dokunaklı kareler' sunarlar; resimler hareket eder, insanların bedenlerini yıkıcı anlamda kolektif ve politik olarak harekete geçirmeden sadece duygularını hareketlendirirler. Anlatıdaki kahramanların kişisel yazgı-

ları, izleyicilerin 'kolektif kaderleri' için kurucu bir dışsallık etkisinde bulunur ki, ikisi de herhangi bir köklü müdahaleye açılmış gibi görünmez. Yani, ölüme bakılıp sıtmaya razı olunur, çünkü hala ölüme acınacak takat ona bakanlarda kalmıştır! Bu, tam da kahramanlar ile izleyiciler arasında zamansal ve mekansal bir farkın konmasıyla mümkündür. Çünkü müdahale etme imkanı, böylesine bir temsili içerip aşma ve izleyicilerin gündelik hayatıyla kahramanları ortaklaştırmaya sahip olabilirdi ki, bu durumda kahramanlar ayrı bir zamansallığın parçası olmaktan çıkardı.

Özellikle Flash TV gibi kanallardaki şaşalı/sansasyonel (özel) haberlerde kahraman için önemli olan mevcut koşullar, bunların değiştirilmesi için elde olan olanaklar arasında belli bir ilişki kurulmuş durumda. Zira müdahale etmek, mevcut olguların elde olan olanaklarla değiştirilmesi anlamına gelir. Ancak, Flash TV'nin anlatısı içerisinde mevcut koşullar verilidir, üstündür ve kadedir; eldeki olanaklar ise dünyevi, gündelik, duygusal ve basittir. Bu iki unsur arasında bir dengesizlik söz konusu. Bu dengesizlik, kahramanların olası eylemlerinin içinde hareket edebilecek alanın sınırlarını çiziyor. İçinde hareket edebilecekleri ve ilişkilenebilecekleri kısıtlı bir aralık söz konusudur. Tam da kahramanların basit ve gündelik yönleri üzerinden izleyicilerle bir bağ kurulur. İzleyicilerin gündelik hayatlarıyla kahramanların gündeliği arasında kurulan bağ, ortak eldeki olanakların

koptuğu noktadır; kişisel yazgılar izleyicilerin 'kolektif kaderlerinden' kopuktur. Ve bu şekilde, mazlumlar, madunlar, proletarya tekil unsurları arasında bir bağ kurulamadan birbirlerine sunulabilir hale geliyor. Böylece, ortak toplumsal konum, anlatılarda inşa edilen farklı bir zamansallığın kurulmasıyla anonimleştiriliyor ve birbirinden uzaklaştırılıyor. Bu tarz anlatılar, elde olan imkanları yazarak, yazgıya dönüştürerek görünmez kılıp bir mit mertebesine yükselterek işler, Lukacs'ın da dediği gibi: "[...] Mitler, her zaman iki çıkış noktasıyla, ya da en azından bir hareket içerisindeki iki aşamayla, hareket arasında somut bir dolayım keşfedilemeden çıkış noktaları olarak kabul edilmek zorunda kalındığında doğarlar. Bu, ampirik dünyadaki hareketler ve bütünlüğü kapsamak için tasarlanmış, dolaylı olarak dolayımlanan düşünce hareketleri için de geçerlidir. Bu eksiklik neredeyse her defasında aynı zamanda hareketle harekete geçirilen şey, hareketle harekete geçiren, harekete geçirenle harekete geçirilen şey arasında aşılamayan mesafeyi kapsarmış gibi görünür. [...] Ve böylece, yansıtılmış, mitolojik dünyanın, bilince, doğrudan gerçekliğin kendisinden daha yakın görünmesi gibi ilk bakışta paradoks gözükken bir durum ortaya çıkar. Ancak bu paradoks, dolaysızlık noktasından bakmamız ve dolayimsız gerçekliğin hakikat içerisinde üstesinden gelinecekse sorunu çözmemiz gerektiğini kendimize hatırlattığımızda dağılır. Bunun karşısında mitolo-

ji, sadece sorunun çözümsüzlüğüyle tahayyülde yeniden üretilmesidir. Böylece dolayimsızlık, sadece daha yüksek bir düzeyde yeniden kurulmuş olur. Master Eckhart'e göre, ruhun, ilahı bulmak için aramak zorunda olduğu Tanrı'nın ardındaki çöl;yalıtılmış bireysel ruha, bir toplumun somut bütünlüğü içerisindeki kendi somut varlığında daha yakındır [...] Böylece, şeyleşmiş insanlar için sağlam bir nedensellik determinizmi, onu şeyleşmiş varoluşundan çıkarabilecek dolayımardan daha erişilebilir bir şeydir. Ancak, bireysel insanı herşeyin ölçütü olarak koymak, düşünceyi, mitlerin labirentine sürüklemektir."

Böylece, Flash TV'nin tersane işçileri ile ilgili anlatısı özellikle soruna çözümsüzlüğü içerisinde yaklaşır, zira izleyicilerin gündelik hayatları ile (anlatı değil) anlatılan arasında bir kopukluk vardır. Tek kelimeyle Tuzla 'başka bir dünyadır'; işçiler hakkında söylenebilecek tek şey ise, 'onlar da senin benim gibi insanlar en nihayetinde' olabilir... Mevcut koşulları, eldeki imkanlarla değiştirme gücü kahramanların elinde değil. Aynı şekilde bir müdahale alanı da söz konusu değil, dolayısıyla geriye sadece çağrılacak 'sorumlu kişiler' (bakanlar vs.) kalıyor. Anlatının ne bir başı ne de bir sonu var, süresi olmayan bir zaman aralığına yerleştirilmiş durumda ve ülkenin veya ezilenlerin ya da proletaryanın tarihine en ufak bir zamansal bağlacı/göndermesi bile yok. Yokluğuna dayanırım...

Flash TV’de haberin anons ediliş biçimine baktığımızda, bu haberle benzerleri arasına bir ayırım konuyor; işyerlerinde görüntülenen işçilerden farklı olarak işçilere misafir olunacak ve ‘nasıl yaşadıklarına’ dair karelerle ‘geri dönecek’. Bu anonsla birlikte Tuzla’nın ‘orada, dışarıda bir yer’ olduğunda dair bir intiba uyandırılıyor ve “Başka bir dünya: Tuzla Tersanesi” başlığıyla bu pekiştiriliyor. “86 işçi öldü, 87’ncisini bekleyecek miyiz?” alt-başlığı, üst-başlığı tamamlıyor ve önce bir müdahale alanı açıyor gibi görünüyor; zira beklemenin yadsınmasını ima ediyormuş gibi bir intiba uyandırıyor. Ancak bu müdahale, tam da haberin sonunda “sorumlulara” bir göndermede bulunuyor ve bizzat söz konusu işçilere dönük bir çağrı niteliği taşıyor. Bu haber ‘yetkililer üzerinde baskı kurma’ mantığı üzerinden işliyor ve ‘kamuooyu’ yaratmaya çalışıyor.

Ölümler ve çalışma koşulları hakkında kısa bir girişten sonra dış ses, “Bu ölümlere daha düne kadar kimse kulak asmadı” diyor. Ancak burada açıkta kalan bir soru var: Ne oldu da bugün bu meseleye ‘kulak asıldı’? Bu özel haber, Limter-İş öncülüğündeki 27-28 Şubat greviden kısa bir süre önce yayınlandığı için tam da ‘dün’ ile ‘bugün’ kelimeleri üzerinden, yani zamansal bir kayma vasıtasıyla Limter-İş’in varlığı ve mücadelesi anonimleştirip, zamansal kaymanın nedenselliği ‘dün kulak asılmaması’ ile ‘bugün kulak asılması’ üzerinden geçiriliyor. Zamansal yarılmanın ve

nedenselliğin faili olan Limter-İş, bu söylemin bastırılmış ve kurucu bilinç-altıdır, cümlelerin kurulmasına olanak tanıyan yapıyı kurandır. Flash TV’nin bu söylem çerçevesinde kendisini konumlandırışı ve konu hakkındaki anlattısını kuruluş tarzı, ancak Limter-İş’in varlığını bastırarak ve onu yok sayarak mümkün. ‘Dün’ ile ‘bugün’ arasında anlamsal bir farkın kurulmasını ancak Limter-İş’in mücadelesi açıklayabilirdi. Ancak bu farkı yaratan unsurun ne olduğu belirtilmemesi ilginç. Dolayısıyla bu anlatı, tam da suskun olduğu nokta (Limter-İş) üzerinden konuşur, yani kendi ortaya çıkış koşullarını inkar ederek. Sustuğu yer, onu konuşuran etkindir. Dolayısıyla, Limter-İş bu söylemde bir varlık olarak yer almasa da bizzat Flash TV’yi konuşurarak ve bu konuşmanın bastırılmış bilinç-altı olarak mevcuttur. ‘Dün’ ile ‘bugün’ takvim yapraklarına atıfta bulunmadığında göre, bir şey değişmiş olmalı, ancak değişimin faili ortada yok. İşte tam da bu yoldan yukarıda Lukacs’tan yapılan altında da belirtildiği üzere bir mistifikasyon söz konusu; dünü bugüne taşıyan hareketin itkisi (Limter-İş) bu haberi mümkün kılmasına rağmen hiç zikredilmiyor. Hatta, Flash TV kendisini Limter-İş’in yerine ikame etmeye çalışıyor. Zira, ‘dün kulak asılmaması’, imada bulunulan ‘gazetecilik başarıyla’ sarsılacakmış gibi sunuluyor. Bunu takiben hemen ani bir geçiş yapılır ve dış ses, “Sanki burada yasalar bir başka işliyordu” diyor, ancak yine bu ‘başkalığın’ ve ‘sanki’liğin ne

olduğu konusunda bir sessizlik söz konusu. Daha önceleri Limter-İş'in özneliği bastırılırken, şimdi de hükümetin ve patronların tüm politikaları anonimleştiriliyor. Çalışma koşulları ve ölümlerden kimin sorumlu olduğu hiç belirtilmeyip, bütün sorumluluk güvencesiz çalışma koşullarına yani 'taşeronluğa' veriliyor. Burada, ne bunlardan sorumlu bir hikaye kahramanı ne de herhangi bir fail yok. Yukarıda belirtilen bu iki cümle ile bütün anlatının üzerine bina olduğu ve içinde hareket edebileceği koordinatlar ifşa edilmiş oluyor; tüm anlatıda aslında herhangi bir kahraman yok, bir karşıtlık yok, sadece bir durum var. Zira her anlatıda kahramanı şekillendiren, onun suretini sürtüşmelerle açığa çıkaran, onu modelleyen karşıtlık(lar) olmak durumunda. Bu anlatıda kahramanlardan ziyade, yaşanan karşısında herhangi bir müdahale olanağı olmayanlar, her türlü öznelikten mahrum olanlar söz konusu; zira anlatı içerisinde onları çevreleyen koşullara dönük bir eylemde bulunmuyorlar, sadece davranıyorlar. Sadece, gündelik hususiyetleri ve şu anda olanlardan önce olmuş öyküleri var, tek öznelikleri Flash TV tarafından sömürgeleştirilen bu öyküleridir. Dolayısıyla Flash TV'nin anlatısı, ölü olmayan, soyut olmayan ve sermayenin denetim alanı dahilinde olsa bile sürekli ondan çıkma eğilimi sergileyen yaşayan emeği bir arabesk nesneye dönüştürüyor, yani sömürgeleştiriyor ve işçileri temsil etmek için sadece ondan fragmanlar cımbızlıyor.

Böylece, haberde sunulanlar hayata aktif bir ilişkiye geçmiyor, sadece hayatın içinden geçiyorlar. İşçiler, mahrumiyet durumunun türevleri, tüm anlatının semantiği içinde mecazi bir rol oynuyorlar, rollerini oynayarak anlatıyı ayakta tuttukları sürece bir anlamları var, yani sahnede sadece birer figüranlar.

Tüm bunları, önceden hakkında hiçbir bilgi sahibi olmadığımız mistik dünyanın kapıları aralandığında ve yazgıdan kesitler olarak sunulduğunda görmüş olacağız. Tuzla'nın tersanelere indirgenmesiyle (bkz. sabit üst-başlık) ve ölümün sürekli varlığı (bkz. sabit alt-yazı) ile söz konusu mekan ve zaman, izleyicilerin zamanından ve mekanından yalıtılmış durumda. Tuzla'nın "işte o dünya" diye takdim edilmesi ve hemen ardından dış sesin, "yaşam pek farklı değildi... Ölümüne yaşanan gemilerin dışında da burası başka bir dünyaydı" gibi karmaşık bir cümle sarf etmesi, bir mekanın, somut mekansallık ve somut zamansallık yitirilerek aktarılmasıdır; zira söz konusu olan 'başka bir dünyadır'. Anlatıda geçmiş zamanın kullanılması, bir kere daha böylesine bir ayrıma işaret ediyor. Her ne kadar bundan sonraki cümleler geniş zamanda kuruluyor olsa da, geçmiş zamanı takip eden bu geniş zaman ilkinin bir türeviymiş, hiyerarşik olarak onun altındaymış ve geniş zaman sadece olayların gündelik olarak sürekli tekrür eden karakterini vurguluyormuş gibi görünüyor. Böylece olayların bir mevcudiyeti var ama izleyicilerin zamansallığı içeri-

sinde bir varlığı yok. Bu mevcudiyet, figüranlarla da kesişiyor, zira figüranların sahne aldığı zaman gibi bu da, geçmiş–şimdiki zaman–gelecek dizininin koparılmış başka bir zamansallığın türevidir. Figüranlar için söz konusu olan zaman, müdahalelerinin gelişimi üzerine kurulu değildir. Aksine bu zaman, onların üzerine egemenlik kurmuştur. Bir faili varsayan bir eylem değil, figüranların türevi olduğu olay, bu ‘özel haberin’ zamansallığını kuruyor. Bu olay bir tekrardan ibarettir ve ancak ya Tuzla’nın terk edilmesiyle ya da ölümle sonlandırılabilir. Bu iki çözüm, eyleme olanak tanıyan tek imkan olduğu için, bu anlatının üzerine kurulu olduğu yapının aşılması, mevcudiyeti aşıp var olmanın tek yoludur.

Lukacs’ın işçilerin gündelik, dolaşmaz ve şeyleşmiş bilincine yaptığı vurgu burada önemlidir. Tartışmamızı Lukacs ile birlikte düşündüğümüzde pekala şu sonuca varabiliriz: Şeyleşme, ancak dolaşmazlığın ya kendi kendisine referans veren bir mantıksal sebep-sonuç dizini olarak, ya da içinde bütüne yönelen bir eylemin bulunmadığı ve sadece olayların olduğu bir anlatı olarak işleyebilir. Ancak ele aldığımız konu bağlamında olayın nedenselliği de bastırılmış durumda ve böylece olay fragmanların sürekli tekrarı biçimine bürünüyor; bu fragmanların bir aralığı vardır ama bir süresi yoktur, çünkü hemen başka bir fragman tarafından bölünürler. Bu tam da özel haberin parçalı yapısıyla örtüşüyor. Çünkü işten çıkan işçileri

sadece otururken görüyoruz ve tek yaptıkları eylem yemek pişirmek ve ‘türkü patlatmak’; ancak tam da kendi başlarına bir şey yapacaklarmış gibi görüldüklerinde hemen dış ses müdahale ediyor ve onların adına konuşuyor. Örneğin, yemeklerinin keyifli olduğunu dış ses onların adına söylüyor. Yorgun bir diğer işçi odaya girdiğinde yine dış ses onun adına konuşuyor ve işçinin Tuzla’ya göç etmesini, işsizliğe bağlıyor çünkü -öyle ya- şartlar zorlamadığı sürece kimse hür iradesiyle aslında Tuzla’ya gelmek istemez. Böylece iki işlem aynı anda gerçekleşmiş oluyor: Bir yandan izleyen herkesin anlayabileceği bir mantık dizini içerisinde Tuzla’daki sefaletin altı çiziliyor, diğer yandan ise işsizliğin sebebi, bu mantık dizini içerisinde ‘sebeb’ mertebesine yükseltilerek nelerin sonucu olduğu es geçiliyor: İşsizlik var! Bu kadar! Bu, belli bir nedensellik ilişkisinin (iş yoksa göç var) duygulara hitap edilmesiyle (mesafeli empati) kesiştiği noktadır.

Röportaj esnasında bir işçi, akrabalar ve onlarla iletişim hakkında konuşurken, birden (ne tesadüf!) bir işçi müdahale ediyor ve ilgileri sevgilisinin üzerine çekiyor. Hemen bunun ardından bir ‘türkü patlatmak’ isteyen bir işçiyle tanışıyoruz, ancak ‘türkü patlatmak’ istemesinin sebebini kendi ağzından değil dış ses vasıtasıyla anlıyoruz. Bu noktada dış ses kendi kendisini ‘abi’ konumuna yükseltiyor. Sefaletten çıkışın tek yolu sevgiliye dönüş oluyor bu sefer. Türkü üzerinden izleyici ile duygusal düzlemde

bir yakınlaşma gerçekleşir gibi olurken, işçilerin kendi yaşam öykülerine odaklanan ve parçalanmamış kendi anlatılarına bir alan açılıyormuş gibi oluyor. Tam işçi ile haberci 'koyu sohbet'e dalmışken bu sohbetin içeriği izleyiciye aktarılmıyor ve aniden bir kopuş gerçekleşiyor.

Bekar evinin mal sahibi içeri girer ve habercinin evi terk etmesini ister, haberci ise ev sahibinin bir şeyler sakladığını ve bunları ifşa etmek üzere olduğunu Amerikan 'reality-show'larda olduğu gibi gözler önüne sermektedir. Haberci bu esnada işçilerin ödediği kira hakkında bilgi veriyor ve bunu yaparken işçilerin savunuculuğuna soyunuyor. Bu 'savunuculuğu' özellikle habercinin son sözlerinde görüyoruz; haberci, peş peşe dizilmiş fragmanlar üzerinden kısaca bir geçiyor ve "aslında söylenmesi gereken çok şey var ama, asıl önemli olan bu insanların yarın hayatta olup olmayacakları. Çünkü ağır çalışma koşullarında çalışıyorlar ve her an ölüm tehlikesiyle karşı karşıyalar" diyor. Söylenilebilecek o çok şeyin neden söylenmediği ve ne olduğu aslında tüm anlatının parçalı dolayimsızlığını ve bastırdıklarını bir kere daha gösteriyor. Özellikle habercinin işçilerin tam ortasına oturması ve duygusal çağrışımlarla konuşması, aslında bu 'özel haberin' ne kadar 'abi' bir konumdan konuştuğunu, aldığı tutumu gösteriyor. İşçiler sorunları anlatma olanağından bile mahrumlar ve ancak 'abi' onların iş koşullarından değil 'sefaletinden' şikayetçi olabiliyor.

Zira, burada iş koşulları değil 'yaşam koşullarına' odaklanıldığı için ancak üretim sürecinden koparılmış ama onun tarafından sürekli tehdit edilen yaşama vurgu yapılıyor ki, bu yaşam ancak sefalet ve mahrumiyet içerisinde haber değeri taşıyabiliyor. Bu sefaletin tek çözümü bandın sonunda 'yetkililer' üzerinden düşünülebilir ve bu sefer işçilerden farklı olarak 'yetkili' rahatça derdini anlatabiliyor, her ne kadar Flash TV onun sözlerini olumsuz bir pozisyon olarak değerlendiriyormuş gibi görünse de hala anlatıda bir sorun var. Habercinin işçilerin ortasına oturup son konuşmayı yapması ile yetkilinin sözlerinin arasına sıkışmış bir geçiş cümlesi var: "tüm olanların ardından en yetkili kişinin yanıtı da böyle." Bu cümle tekrar bir bastırma üzerine kurulu, zira bütün band boyunca bir şey ne 'olmuştu' ne de 'bitmişti'. Peki olup biten neydi? Dolayısıyla en baştaki çember burada kapanmış oluyor? Olan Linter-İş'ti, biten sessizlikti; ama Flash TV bu konuda suskun kalmayı yeğliyor. Bütün görüntüler kurgu masasında yan yana getirilmişti, hikayesi yazılmıştı. İşçilerin gündelik yaşamını doğrudan yansıtan görüntülerden ziyade kurgulanmış parçalı görüntülerdi. Ancak, anlatının olayların peş peşe dizildiği bu parçalı yapısı bir şeyi mümkün kılıyor, iş yapıyor, işliyor: İşçiler sefaletin içinde yaşamaktan, kaçmaktan veya ölmekten başka bir şey yapamayacaklarından ve 'yetkililer' dışında suçlanacak kimse olmadığından dolayı, bütün anlatının temel

saiki sefalet halidir. Böylece, sadece sefalet içinde yaşanan bir şeyden ibarettir, tıpkı suyun içinde yüzmek gibi içinde bulunulur ama değiştirilemez. Zaman burada eylemden koparılmış durumda.

Lukacs'ın şeyleşme/mistifikasyon olarak adlandırdığı olgu, bu anlatı içerisinde işliyor. Bu, işçilerin öznelliğinden kurtulmanın iyi bir yolu, sadece ne patron ne de işçi olmayan 'devlet' bu işle ilgilenebilir ki, bu anlatı aslında devleti göreve çağırıyor. Patronlar zaten sahnede hiç yok. Ancak, burada şeyleşme ve mistifikasyon izleyici nezdinde işliyor; öyle ki, Flash TV'nin izleyici kitlesi de gündelik kapitalist zorla birebir muhatap olanlardan oluşuyor. Ama tam da 'birebir' gündelik kapitalist zora tabi olmaları başkalarını şeyleşmiş bir biçimde algılamalarına, kendilerinin konumlarıyla diğerlerini bağlayamamalarına zemin hazırlıyor. Böylesine bir bağlantı, tersane işçisi olmayan Flash TV izleyicisi ile tersane işçileri arasında bir dolayımı gerektirirdi. Ne var ki, özellikle bizzat ezilenleri/yoksulları dolayımlayan STV veya Flash TV gibi kanallar şeyleştirici ve mistik bir kurban retoriği üzerine kurulu. En nihayetinde bu haber, emekçi bir Flash TV izleyicisine 'kötünün de kötüsü varmış' dedirtebilir ki, yukarıda Benedict Anderson'un gazete hakkında söylediğinin bir daha altını çizmek gerekir. Bir dolayım olarak medya, gerçekliği nasıl algıladığımızı ve kendimizi bunun içerisinde nereye ve nasıl konumlandığımızı belirlemese

de yoğun bir biçimde etkiliyor; hakikatimizi kuruyor. Buradan bakıldığında Flash TV'de bu programı izleyen bir emekçi, bir madun, bir ezilen ne kadar tersane işçisiyle kendisini aynı zaman ve bağlam içerisinde hissedebilir?

Kurban ve istisna

Peki, Flash TV'nin bu haberi kendimize sorduğumuz ilk sorular açısından ne gibi bir öneme sahip olabilir ki? Hem zaten 27-28 Şubat greviden sonra özellikle 16 Haziran'a kadar medya mikrofonunu Limter-İş'e de uzattı ve çok daha nitelikli haberler de yapılmadı değil. Peki, o zaman Flash TV'nin haberinin ne önemi kalır? Aslında, özellikle işsizlerin ve ev emekçisi kadınların yoğun olarak izlediği sabah kuşağı programları ve daha genel emekçi/ezilen/madun kitlelere hitap eden ana haber bültenlerindeki bir işleyişe işaret ediyor. Özellikle, kapitalist modernitenin en uç sonuçlarını yaşayan kesimlerin 'dramları' tam da 'dram' olarak kurgulanıp bir kurbanlık algısı inşa ediliyor. Gündelik hayatın içerisindeki varlıklarıyla toplumun genelinin gözünden kaçan 'herhangi birileri' bir mahrumiyet veya bir olayla kurbanlaşabiliyor. Kapitalist modernitenin insanların biyografilerindeki parçalayıcı, yıkıcı ve şekillendirici/kurucu etkileri ancak en uç nokta üzerinden ve sebepler 'yazgı' olarak yeniden formüle edilerek izleyicinin 'arabesk' duygularını ve kendi benliklerini projekte edebileceği bir alana dönüş-

türülebiliyor. Ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta, kendi benliğini projekte eden izleyicinin 'acı-yarak' aslında hem vicdani ve ahlaki bir arınma yaşaması, acının çıplaklığı üzerinden bir haz alması hem de aslında tam da bu şekilde kendisini daha üst bir yere konumlandırmasıdır; çünkü, zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyi olmasa da hala acıma lüksüne sahip, bu da zaman zaman zincirleri biraz gevşetiyor herhalde. Ancak, kurbanlar, özne olamamalarıyla ve siniklikleri ile seyire sunulabilir ve tüketilebilirler ve tüketeni de kururlar. Kapitalist modernitenin uç sonuçları bir yazgı olarak sunularak, yani izleyicinin sıradan kendi deneyiminin dışına çıkarılarak aslında bir istisna haline geliyor. Kapitalist modernitenin uç sonuçlarının bir istisna olarak kurbanlaştırma pratiği içerisinde kurulması, ezilenler arasındaki bağın kolektif bir siyaset dahilinde değil bir duygusal ekonomiye indirgenmesine yol açıyor olabilir. İzleyen de emekçidir, izlenen de emeği ile geçinmek durumundadır çoğu zaman. Ama ne oluyor da bu kadar hızlı bir biçimde her şeyin sebebinin 'kader' olduğu düşünülebiliyor? İşte, belki de duygu ekonomisinin işlediği yer tam da burası; acıyanın ayrıcalıklı pozisyonunun sarsılmaması için acınanın sürekli yeniden üretilmesi gerekir; acınan mahrumiyetini bir sosyal sermayeye dönüştürürken alıcısını bulur, bu işleyişte kendisini mahrumiyetine ve acısına indirgeyerek özne olarak kendisini yeniden kuruyor

olabilir. Yani mağduriyet, bir mahrumiyetten ziyade artık üstlenilen ve 'ben bu kadar acıların içinden çıkıp da geldim' (veya çıkamadım!) dedirten bir konuma işaret edebilir. Ortak bir ezilenler mücadelesi fikrinin doğamamasında iki tarafın da bu ilişki-deki hazları/pozisyonları, kolektif bir eyleyiş üzerinden bu ilişkiyi yaratan kapitalist moderniteye yönelmekten daha kolay veya Lukacs'ın deyimiyle daha dolayım-sız görünüyor olabilir. Tuzla tersanelerinde ölümün kol gezmesi her ne kadar Limter-İş'in onurlu mücadelesi sayesinde gündeme geldiyse de bu süreç sorunsuz yaşanmadı. Öyle ki, Limter-İş'i uzun süre görmezden gelen yayınlar artık peş peşe gelen işçi ölümleriyle birlikte mikrofonu Limter-İş'e de çevirdiler ve bazıları ölüm dışında iş koşullarını ve taşeronluk sistemini de vur-guladı. Ancak bunu sağlayan yine de işçi ölümleri ve bu 'sorunun' ivedili-ği-ydi. Limter-İş hem zaruretten hem de son derece doğal bir tepki olarak en çok işçi ölümlerinin üzerine gitti ve iki grev de bu tepkiyle anılır oldu. Limter-İş burada durmadı ve ölüm dışında birçok talep ve öneri getirdi. Ama ne olursa olsun tüm bunlar 'uç' koşullar ve 'ölüm' ile gündeme gelmişti. Özellikle orta-sınıfta ve sol kesimlerde Tuzla'ya ilgi arttı, bir du-yarlılık yaratıldı. Ancak sorun biraz da burada başlıyor. Tuzla 'vicdan' olmuştur.

Neoliberalizmin laboratuvarı olarak Tuzla'da yaşananlar aslında parça parça birçok sektörde ve bir-

çok yerde yaşanmaktaydı. Ancak Tuzla'da neoliberalizmin tüm sonuçları Türkiye'nin özgün tarihsel dinamikleri ile karmaşık bir etkileşime girmiş ve orada 'uç' bir durum çıkmıştı. İşçiler peş peşe ölüyor, yaralanıyor ve sefalet içinde yaşıyorlardı. Belki de Tuzla'yı 'vicdan' yapan buydu. Ancak, işin ilginç tarafı, önceleri kimi protesto eylemlerine katılan işçiler, kamuoyundaki duyarlılık arttıkça Limter-İş'in eylemlerine aktif olarak daha az katılmaya başlamıştı. Özellikle 27-28 Şubat grevinde sonra ve daha çok Haziran ayına doğru eylemlere katılımlarda bir artış gözlemek zor ama medya yine ölümlere ilgi gösteriyordu. Peki, bu nasıl açıklanabilir? Bunu izah etmenin bir yolu şu olabilir: Her ne kadar Türkiye'de iş kazaları yoğun bir biçimde yaşanıyor olsa da, her ne kadar birçok sektörde işçi ölümleri gerçekleşiyor olsa da Tuzla'daki gibi 'uç' bir yoğunluk söz konusunu olmadığını veya en azından toplumun çalışan kesimlerinin gündelik deneyiminin ana unsuru olduğu söylenemez. Tuzla, neoliberalizmin ve Türkiye tarihselliğinin ilginç bir kesişim noktası olarak aslında hem neoliberalizme dair her şeyi içeriyordu hem de her şeyi içermesinden dolayı istisnaydı. Tuzla, Türkiye'de gündelik kapitalist zorun en 'uç' örneğiydi. Tam da medyada bu şekilde resmedilerek aslında Türkiye'de 'işlerin kötü yürümesi' dışında bir algı yaratamadı. Gündelik kapitalist zora tabi olan diğer emekçi kesimler için olsa olsa Tuzla işçisi

'acınacak' bir pozisyondaydı. Ölüm, kurbanların verildiği noktaydı ve işçiler ancak ölümleriyle kamuoyunda var olabilmişlerdi. Bir istisna, bir uç durum olarak Tuzla'nın, Türkiye'deki diğer emekçileri mücadeleye çağırması zordu. Zira yaşanan 'ölümdü' ve 'sıtma' daha iyi olabilirdi! Öte yandan, bizzat Tuzla'daki işçiler için bu istisna, peş peşe gelen (ve belki de ekmeğini kazanan herhangi bir işçinin gözünden önlenmesi zor görünen) işçi ölümleriyle artık -kötü de olsa- sıradanlaşmaya başlamıştı. Yani, bir yanda Tuzla medyanın ölümlere yer vermesi ile daha çok ölümleri ve bazen kötü çalışma koşullarını vurgulamasıyla istisnalaşılıyor, işçiler kurbanlaştırılıyordu, öte yandan bizzat işçiler için bu durum sıradanlaşıyordu, zira zaten her şey geçiciydi ve biraz dış sıkılırsa ya taşeron veya çalışılan tersane değiştirilebilir, Tuzla'dan başka bir yerde çalışılabilir veya memlekete geri dönülebilirdi. Tuzla ile bir aidiyet bağının olmayışı bu kayıtsızlıkta büyük bir rol oynayabilir. Ancak bunun da ötesinde kapitalizm, gelinen aşamada sürekli işgücünü hareketlendirerek başka sektörlerin veya çalışma ortamlarının hatta taşeron şirket kurarak sınıf-atlama fantezilerine de olanak tanıyordu. Böylece, aslında çok kaygan bir zeminde Limter-İş devrimci bir sınıf siyaseti yürütmeye çalışıyor ancak kimi açmazlarla karşılaşılıyordu.

Devrimci bir sınıf sendikacılığı, orta sınıfın 'duyarlılığından' ve 'acıma' duygusundan ziyade bir cephe ör-

mek durumundaydı. YÖRSAN, NOVAMED, THY, TÜRK TELEKOM grevleri o kadar geride kalmamış ve irili ufaklı birçok işçi direnişi yaşanıyordu. Ancak, Tuzla'nın neoliberalizmin en uç sonuçlarını özgün bir konjonktürde yaşaması, bu kadar uçlarda gündelik kapitalist zoru deneyimleyenler (mesela bir Koçtaş çalışanı, ev eksenli çalışan bir kadın hatta bizzat Tuzla'da çalışan bir deri işçisi) ile bir ortaklığın yaratılması için giderek bir handikap haline gelmişti ve Limter-İş durumun aciliyetinden ve özgünlüğünden dolayı Tuzla tersanelerinin bu farkını vurgulamak durumundaydı, bu pozisyona itilmiş oldu. Bu farkın vurgulanması, Tuzla tersanelerini bir istisna olarak yeniden üretti. Oysa ki, parça parça farklı sektörlerde ve genel olarak Türkiye'deki neoliberal sürecin en başat örneği Tuzla tersaneleriydi ve emek cephesine hegemonik bir pozisyona gelmesi beklenebilirdi, cephenin öncüsü olabilir ve birçok toplumsal talebi ve gücü arkasına dizebilirdi. Öyle görünüyor ki, Tuzla'nın bu kadar 'uç' bir durumda olması ve kolayca 'istisna'ya dönüştürülebilmesi, Türkiye'de gündelik kapitalist zora tabi olanlar ile ortak bir düzlemin oluşmasına engel oldu. Örneğin, daha özgün bir politik konjonktürde gerçekleşen ve medya dışında da bizzat Ankara'nın ortasına yerleşerek diğer emekçilerle birebir konuşabilen TEKEL işçilerinin mücadelesi daha hegemonik bir yelpazeyi açıp birçok toplumsal kuvveti arkasına dizebildi. Belki de tam da

'ölüm' ve 'aşırı derecede kötü' iş koşullarından ziyade diğer emekçilerin kendileriyle daha fazla özdeşleştirebilecekleri bir konuya değinmesinden dolayı... Ancak burada da belirtmek gerekir ki, yine bu mücadele uyandırdığı geniş toplumsal yankıya nazaran emekçilerin örgütlü olmayan büyük kesiminde bir karşılık bulmakta zorlandı, zira özelleştirme de çok spesifik ve daha çok kamu sektöründe çalışanları ilgilendiriyordu. Ancak TEKEL işçisi, 'uç' bir durum değil genel bir neoliberal eğilimin yavaş yavaş meyvelerini veren bir sonucu olduğu için 'biz sizin için de mücadele ediyoruz, bu mesele TEKEL işçilerini aşmıştır artık' dedirtebildi. Tabi, burada TEKEL işçisinin örgütlülüğü ve özellikle Kürt illerindeki işçilerin politik reflekslerini ve emekçiler açısından koşulların 2008'e nazaran çok daha kötü olduğunu da hesaba katmakta fayda var. Tuzla tersanelerinde Limter-İş'in sergilemiş olduğu sınıf sendikacılığı pratiği ve hegemonik bir cephe açma çabaları, birçok sendikal kesimi etkilemesine rağmen, istisna haline getirilen Tuzla kaideyi bozmadı, gündelik kapitalist zora karşı birleşik bir cephe öremedi. Bir TEKEL işçisine Tuzla'yı anlattığınızda son derece acımaya yakın veya en azından kendisini ona uzak hissettiğini anlayabileceğiniz düzeyde, en fazla bu mücadeleyi haklı bulur! Yukarıdaki tartışma, TEKEL ile Tuzla'yı karşı karşıya koymaktan ziyade iki eylemi de açmazları ve farkları ile ele alma maksadıyla yü-

rütüldü. İkisinin kesiştiği bir konjonktürde kimbilir neler olabilirdi?! Özetlemek gerekirse, istisna ve kurbanlaştırma gündelik kapitalist zora tabi olanlar için sarsıcı bir nitelik arz etmekten çok ayrıcalıklı bir konum algısını örüyor ve işletiyor. Tuzla aslında bir istisna değil, neoliberalizmin eğilimlerinin toplamıydı, ama bu 'toplam' onun parçalarını başka mekanlarda ve ortamlarda deneyimleyen başka emekçiler için 'uç'tu ve kurbanların verildiği bir 'istisnaydı'. Tam da bu tarz istisnalar ve kurbanlıklar yaratarak ve bunların bu şekilde algılanmasını sağlayarak gündelik kapitalist zor istisnayı, kaideyi kurmanın bir olanağına dönüştürüyor.

Farklı gündelik deneyimler nasıl birbirine konuşabilir ? Nasıl tarihsel ve evrensel bir anlatı olabilir?

Lenin, en ufak bir toplumsal olayı hemen evrenselleştirip, genel siyasi bağlamın içerisine oturup bundan bütün toplumsal kesimlerin ve özellikle de emekçilerin kendilerinden bir şeyler bulabileceği ve zaman zaman sadece belli bir yönü işaret eden imalı sloganlar üretir. Tekil olanı evrenselleştirir. Ancak, Türkiye devrimci hareketinde kimi zaman bu yaklaşım karikatürleştirilir ve 'şu bundan bağımsız değildir, arada diyalektik bir bağ var' denilerek üniversite tuvaletlerinde sabun bulunmamasını savaş harcamalarına ve Kürt sorununa kadar bağlayan yaklaşımlara ne yazık ki tanık olunabiliyor. Bu söylemin tutması tam da 'ima'ya açık olmamasın-

dan kaynaklanıyor. Zira evrenselleştirici bir hamle her zaman hegemonik bir söylemi gerekli kılar ki, bu farklı öznelerle açık olduğundan ve cephesel bir karakter arz ettiğinden dolayı asgari müşterekleri sadece ima eden ve sadece genel bir hedef gösteren bir nitelik arz etmek durumunda; çok keskin cepheleşmeler hariç anlamı kapanmamak durumunda. Örneğin 'ekmek ve barış' sloganı, Rusya'nın özgün konjonktürü içerisinde hem toplumun genel taleplerini kapsıyordu hem de özel taleplerin (ve özlemlerin!) kendisini burada ifade etmesini mümkün kılıyordu. Potemkin zırhlısı kendi başına evrenselleşebilen bir mesaj verebilmişti veya Papaz Gapon yüzünden insanların kurşunlanması da; peki kendiliğinden patlak veren toplumsal mücadeleler değil de bizzat bir öncünün iradesiyle gerçekleşen bir mücadele söz konusuysa ne yapmalı? Limter-İş 'ölüm' ve Tuzla'nın uç konumunu istese de istemese de üstlenmek durumundaydı ve yukarıda belirttiğimiz üzere emekçilerin diğer kesimlerinde (özellikle örgütlü olmayan çoğunluk arasında) harekete geçirici bir etkide bulunup 'buradaki ölüm sizin gündelik hayatınızın kendisidir' demek isteseydi bile yine de bu söylem bir noktada eğreti dururdu. Teorik bir doğru olsa da algısal bir kabullenirliği olmazdı. Peki, Limter-İş Tuzla'yı diğer emekçilerin gündelik deneyimleri ile diyaloga sokamadığı takdirde, bu mücadele nasıl evrenselleşebilir ve hegemonik bir nitelik kazanabilirdi? Bunun için bir tercüman,

bir dolayım gerekirdi ki, bu bizzat öncünün kendisiydi. Tuzla'daki deneyim ile diğer deneyimleri birbirine konuşturup, Tuzla'nın istisnai pozisyonunu kırmak, sendikal öncülükle öncünün diğer bölükleri arasında bir işbölümü ve söylemsel bir farklılaşmayı gerekli kılar. Öyle ki, Tuzla'nın uç durumunu, gündelik kapitalist zora tabi olan diğer kesimlere emsal teşkil edebilecek ve örnek olabilecek bir şekilde formüle edilmek durumundaydı. Her ne kadar Tuzla'daki mücadelenin hegemonikleşmesinin önünde çok somut engeller olsa da en azından yaratılan deneyim grevlerin ardından da toplumsal bir tartışma yaratmak için bir süreç olarak örülebilirdi, bir somut bir durum üzerinden öncünün genel siyaseti çok özgün ve esnek biçimlerle aktarılabilirdi, Tuzla'daki grev bir siyasi kampanyanın işaret fişğine dönüştürülebilir ve bizzat imzalı materyallerin dışına çıkarak çok farklı çevreleri kapsayan, yani etkisi ve harekete geçirdiği çevrelerle kendi çeperini aşan bir süreç işleyebilirdi. En azından böylece 'uç' bir noktadan da olsa en azından sendikal kesimlerde bizzat bu mücadelenin yarattığı atmosfer üzerinden daha kurumsal ve birleşik bir süreç işletilmeye başlanabilir, toplumun geri kalan kesimleriyle ise bizzat 'kurbanlaştırma' ve 'istisna'yı hedef alan ve bu algının anlamını bir savaş alanına dönüştüren yaygın bir sokak çalışması örülebilirdi.

Bunun da ötesinde, Tuzla'daki deneyim ve daha başka sendikal de-

neyimler bizzat aktörleri üzerinden, yani sınıfın içinden ve somut olaylar üzerinden konuşularak, TEKEL işçileriyle başka hiçbir siyasi öznenin geliştirmedeği bir ilişkileneş biçimine dönüştürülebilirdi. Marmaray/Tekstil-Sen örneği, bunun mümkün olduğunun açık bir ispatıdır. Evrensellik ve hegemonek siyaset ancak farklı deneyimlerin birbirlerine konuşabildikleri bir düzlem kurulup, çok ucu açık ama sürekli sosyalistlerin müdahalesi ile şekillenen bir yön gösterilerek mümkün görünüyör.

Ancak, bunun da gerçekleşmesi için sosyalist ve devrimci siyasi pratiğin kurgusuna dair daha derinlikli ve kapsamlı bir tartışma yürütmek gerek. Belki de 'zihniyet devrimi' olarak adlandırılan sürecin önemli başlıklarından biri böylesine bir tartışma olabilir. Zira, sürekli 'acil' olayların gerçekleştiği ve anlık mücadelelerin verildiği reaksiyon biçimleri, gününbirlik ve stratejisiz bir postmodern siyasettir. Eğer mücadeleler bir birine halkalanmıyor, bir süreç başka bir sürecin hazırlayıcı halkası olarak değerlendirilemiyorsa, burada egemenlerden bağımsız bir siyasi gündem ve stratejinin olmadığı aşıkardır. Sürekli istisnaların yaratıldığı bir siyasetin işleyişini üstlenmek ve ona tabi olmak demektir. Walter Benjamin'in dediği gibi: "Ezilenlerin geleneği, bize içinde yaşamış olduğumuz 'olağanüstü hal'in gerçekte kural olduğunu öğretir. Yapmamız gereken, bu duruma uygun düşecek bir tarih kavramına ulaşmaktır. O zaman gerçek anlam-

da olağan üstü halin [yani devrimin] oluşturulması, gözümüzde bir görev niteliğiyle belirecektir; böylece de faşizme karşı yürütülen kavgadaki konumumuz, daha iyi bir konum olacaktır. Faşizmin bir şansı da, faşizme karşı olanların onu ilerleme adına tarihsel bir kural saymalarıdır. Yaşadıklarımızın yirminci yüzyılda ‘hâlâ’ olabilmesi karşısında duyulan şaşkınlık, felsefe anlamında bir şaşkınlık değildir. Bu şaşkınlık, kendisine kaynaklık eden tarih anlayışının savunulamayacağı bilinmediği sürece, hiçbir bilme sürecinin başlangıcını oluşturamaz.”

Ne kadar teorik olarak devrim stratejisinden bahsedilirse bahsedilsin, fiili politik pratikler içerisinde ancak öncelikler ve ilkeler var şu anda! Anlık olaylara kapılmamak ve bunları bir sürece evriltmek, yani bir stratejiyi pratikte ve düşüncede yeniden inşa etmek, aslında kendini ve toplumu bir ‘tarih’ algısı içerisinde konumlandırmaktır. Bizim acilen ‘tarihe’ ihtiyacımız var. ‘Ne Yapmalı?’ sorusunun güncelliği... Aynen nasıl Tuzla neoliberalizmin en uç örneğiydiyse ve ‘istisna’ haline getirilebilirdiyse devrimci özneler de aslında birer ‘istisna’dır, hele ki kuvvetli bir toplumsal eğilimi ifade etmediklerinde. Zira, kapitalist modernitenin tek tek ve karmaşık sonuçlarını yaşayan insanlardan farklı olarak devrimciler, kapitalizmi mantıksal sonuna götürmüşlerdir. Kapitalizm ve onun siyasi aygıtları yıkılmalı! Bu pozisyon her ne kadar kıymetli de olsa, kendi başı-

na insanların gündelik mağduriyet ve mahrumiyetleriyle ilişkiye geçecek kadar esnek olamıyor. Zira bu denendiğinde ya şaşkın ve biraz da alaycı bir gözle bakılan sloganlara hapsolunuyor, ya da hemen daha ‘ekonomik’ meselelere değinilip sendikal ve türevi faaliyetlere giriliyor. Ancak sonuncusu yapıldığında toplumun kimi kesimleriyle etkileşime girilse bile siyasi bir ‘sonuç’ ve ‘dönüşüm’ nadiren elde ediliyor. Devrimci hareket, bu düzenden kopuşun ispatı olarak kendi varlığıyla aslında bir şey ifade ediyor; yani ‘sistemden kopuş mümkün, zira biz bu halimizle kopuşun mümkün olduğunu fiilen gösteriyoruz’ diyebiliyor. Peki, bu uç pozisyon gündelik sorunlarla nasıl ilişkilenecek, kendi durduğu nokta ile daha ‘sıradan’ ve ‘gündelik’ sorunlar arasında nasıl bir bağ kuracak? Zira, devrimci öznenin kendisinin ve kendisini ifşa ettiği her anın istisna olduğunu toplum ona hissettiriyor. Örneğin Alman Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF) 1998’de kendisini fesh ederken şunları söylüyor: “Toplumdaki duyarsızlaşma vasıtasıyla dışlama ve takip burada ve başka yerlerde de gündelik bir şey. Aşağıdan ırkçılık milyonlarca insanın hayatını tehdit ediyor; ki Almanya’da bu, toplumun tarihsel sürekliliğini içinde barındıran ölümcül bir vurgudur. Sakatların yukarıdan dışlanmaları ve onlara dönük aşağıdan gelen bir saldırganlık, bir toplumu gündelik vahşeti ile gözler önüne seriyor. Sadece ekonomik sistemin verimliliğiyle çelişmeyen insanlar ve sermayeleşti-

rilebilen her şey isteniyor. Kapitalist toplumun ötesinde bulunan herhangi bir şeye yer yok. Burada yaşayamayan ve yaşamak istemeyen çok kişi -ve hayatına son noktayı koyan çokça insan var- günbegün sistemdeki anlamsızlığı ve toplumdaki katılığı dile getiriyorlar. İnsanın pazarlanması ve toplumun hanelerindeki/sokaklarındaki şiddet, ezmenin şiddetidir, kadın/erkek öteki olana karşı toplumsal donukluktur, kadınlara karşı şiddettir. Tüm bunlar erkek egemen ve ırkçı koşulların ifadesidir. RAF her daim bu toplumun büyük bir çoğunluğunun bilinciyle çelişiyordu. Bu kurtuluş sürecinin zaruri bir anıdır, zira gerici olan sadece koşullar değil koşullar aynı zamanda kurtuluş olanaklarını sürekli bastıran ve insanlarda gerici olan yanları üretiyor. Irkçılık ve her ezme biçimine kararlı bir biçimde karşı durmanın ve onlarla mücadele etmenin hayati önem taşıdığı şüphe götürmez. Ancak geleceğin kurtuluş tasarılarının bir ölçütü de, gericilik tarafından kuşatılmış bilince ulaşmanın bir anahtarını bulmaları ve özgürleşme ile kurtuluşa dair ihtiyacı uyandırmaları olmak durumunda.” RAF burada kendisinin bir istisna olduğunu açıkça ortaya koyuyor ve askeri örgütlenme dışında toplumsal-politik bir örgütlenmeye gitmemesini de stratejik bir hata olarak değerlendiriyor. İşte kritik sorumuz burada beliriyor. Her ne kadar Türkiye Devrimci Hareketi, RAF kadar uç bir noktada durmasa ve belli toplumsal kesimlerle etkileşime girebilse de RAF’ın orta-

ya koyduğu soru hala baki kalıyor: Uç bir politik pozisyonda durmak, yani istisna olmak aynı zamanda kurtuluşun bugün mümkün olduğunun fiili ispatıdır. Ne var ki, toplumun büyük bir çoğunluğu böylesine bir radikal değişim bir yana en ufak değişimlerde bile hızla muhafazakarlaşabiliyor. Özellikle Türk-Sünni kesim için böylesine bir saptamada bulunabiliriz. Neoliberal dönüşüm esnasında aşırı sağın Avrupa’da yükselmesi ve Türkiye’de rejimin köklü değişimini ‘muhafazakar demokrat’ AKP üzerinden gerçekleştirmesi tam da bu ‘muhafazakar tepkiyi’ içermek ve dönüşümü ‘muhafazakar’ bir algı ile süsleyerek mümkün oluyor. Devrimci hareketin kuvvetli olduğu yıllarda Milliyetçi Cephe Hükümetleri de iktidara seçilerek gelmiyor muydu? Evet, belki bu devrimcilerin üzerinde baskı uyguladıkları CHP’ye karşı bir alternatif blok kurulması için bir koalisyondu ama azımsanmayacak bir kitle sağa oyunu vermişti! Bundan dolayı, zaten istisnai bir pozisyonda olan devrimci hareket, genellikle faşizmin veya ezme-ezilme ilişkilerinin çok çıplak ve yıkıcı sonuçlara sahip olduğu anlarda yükselebiliyor veya bu konulara daha fazla ilgi gösterebiliyor. Peki, o zaman sormamız gereken soru şu: En uç ezme-ezilme ilişkileri karşısında tutum alınırken bunların istisna haline gelmemesi için nasıl mücadele edilir? Gündelik kapitalist erkek egemen zorunun bu istisnaların toplamı ve en uç noktası olduğu nasıl gösterilebilir? Evinde

dayak yiyen genç kadınla, varlığı sermayenin hizmetindeki emeğe indirgenen işçiyle, Kürt olduğu için ezilen arasında nasıl bir bağ kurulabilir? Devrimci hareketin istisnai konumu, tüm toplumun istisnalaşmasını (devrimi) nasıl sağlayabilir? Bunun için bir devrimci öznenin sadece makro-politik değil, aynı zamanda toplumla ilişkileniş biçimlerini de, kendisini bu toplumun içinde ve dışında nasıl konumlandıracağını da etraflıca belirlemesi elzem görünüyor. Zira hegemonik ve toplumsallaşabilen bir mücadele, fiili/düşünsel/somut bir insan/toplum eleştirisi böylesine bir kurguyu gerektirir. Lenin, 'Ne Yapmalı?' adlı eserinde, gündelik sorunlarla azami devrimci politik hedefin nasıl bağdaştırılabileceğini sorguluyordu. Ezilenlerin çeşitli ezilme biçimlerine bakarak aslında bu soruya güncel bir cevap vermek durumundayız.

Sonuç

En uç ezilme biçimlerine karşı duyarlılık ve bu alanda var olma çabası, radikal ve devrimci bir siyasi pozisyonun her ne kadar vazgeçilmez temel bir unsuruyorsa da, toplumun en 'muhafazakar' kesimlerinden en yakın kesimlerine kadar halka halka bir sorun etrafında konumlandırmaya çalışmak, bir eylemi veya söylemi hegemonik kılmaya çalışmak, devrimci siyaseti yeniden gözden geçirmemizi gerekli kılar. Kaldı ki, Atılım Gazetesi'nde Kürt Özgürlük Hareketi'nin liderleriyle yapılan röportajlarda böylesi-

ne bir 'gözden geçirme' ve 'esnek' ama 'stratejik' bir siyasi kurguya dair vurgular bulmak pekala mümkün. Tuzla üzerinden vermiş olduğumuz örnek sadece farklı aktörleri ve çokkatmanlı bir siyasi-toplumsal tartışmayı nasıl yürütebileceğimize dair bir fikir egzersizinden ibaretti. Eğer bir zihniyet devrimi gerçekleşecekse, bütünlüklü bir toplum eleştirisini yeniden formüle etmemiz, varoluş gerekçemizi bu toplumun dinamikleri üzerine yeniden kurmamız gerekir. Bunun için kendi pratiklerimize biraz daha uzaktan bakıp, içinde eylenilen toplumsal dinamikleri ve ilişkilenen farklı aktörleri tahlil ederek kendi 'gerçekliğimizin farkına varabiliriz'. Hegemonik bir öncü siyasetin, kolektif kurtuluşa giden yolun imkanları kendi pratiklerimizin dehlizlerinde ve bu toplumun huzursuzlukları içerisinde keşfedilmeyi bekliyor. Mayıs 2010

Son Notlar:

[1] İ. Çiçek, Bir çifte kriz durumu ve devrimci hareketin rönesansı. Bilinç ve Eylem içinde, Haziran-Temmuz Ağustos 2005, sayı 4

[2] Örneğin, farklı şeyleri soyut bir emek kavramı üzerinden birbiriyile takas etmenin yolu olarak paranın yaygınlaşması, standart saatler ve takvimler üzerinden insanların disipline edilmesi ve emeklerinin ölçülebilir (iş saati) hale gelmesi böyle bir standartlaştırmadır. Aynı şekilde 'vatandaşlık' da devlet ile kurulan ilişkinin sınırları ve kapsamı için bir standartlaştırmadır. Bundan dolayı her ne kadar kapi-

talizm kavramı tüm bunları içerse de yine modern bir soyutlama ve insanları özne olarak kurma biçimi olarak bu soyutlama ve standartlaştırmayı kapitalist modernite olarak adlandıracağız.

[3] Anderson, Benedict. Hayali Cemaatler - Milliyetçiliğin Kökenleri Ve Yayılması. İstanbul. Metis. 2007. s. 49-51

[4] Ezilenlerin veya başka bir bağlam içerisinde 'madunların' farklı bir zamansallık içerisinde yaşadıkları ve özellikle sömürgecilik sonrası toplumlarda homojen bir zamanın olmadığına dair düşündürücü bir tartışma için bkz. Chatterjee, Partha. Mağdurların Siyaseti. İstanbul. İletişim Yayınları. 2006

[5] Bu haberin görüntülü hali için bkz. : <http://www.youtube.com/watch?v=1pHh7dELdkc>

[6] Görsel-ışitsel bir materyali yazıya dökmek biraz zor. Ne var ki, haber bandının akışını burada betimlemeye çalışacağız. Gri ve köşeli parantezler içerisindeki metinler, kurgusal olarak eklenmiş işitsel ve görsel unsurlardır. Eğer '1' yazan bir kategorinin altında 'a' yazıyorsa bu iki unsur eşzamanlı olarak beliriyor-ışitiliyor demektir; Eğer "1" diye bir kategorinin altında "a", "b", "c" diye alt kategoriler varsa, "1" unsuru süresinde peş peşe "a", "b" ve "c" beliriyor veya ıitiliyor demektir. Bazen "a" kategorisinin de altında "i" diye bir alt-kategori vardır, bu da "1", "a" ve "i"nin aynı anda belirlediği-ışitildiği anlamına gelir.

[7] İnsanlar, sadece takvim ve saat üzerinden değil aynı zamanda bir olaylar dizini içerisinde kendilerini belli bir zamana konumlandırıyorlar, zamanı belli biçimlerde ve hızlarda deneyimliyorlar. Televizyon görüntüsü ve gazete haberleri kurgusal olduğu için kendilerine has bir iç-zamanları vardır, zira bir haberde 20 saatte olup-biten bir şey 3 dakikaya sıkıştırılıyor. Ancak yine de haberler kamuoyunda şimdiki zamanın örneğinin "11 Eylül'den sonra" olduğu veya "19 Ağustos depreminden önce" veya "Tarkan'ın şu şarkısı çıktığında" üzerinden gündelik hayatımızda bir 'zaman' algısı yaratan bir etkiye de sahip. Dolayısıyla, kamuoyunun zamanı birebir medyanın zamanı ile örtüşmese de ciddi derecede ondan etkilenir, zira kamuoyunun zamansallığında bir de hepimizin yaşadığı gündelik olayların kurduğu bir zaman algısı da var; bugün "babam işsiz kaldığından" sonra ve "ben evlenmeden önce" olacaktır örneğinin. Dolayısıyla, kamuoyunun zamansallığı medyanın zamansallığı ile diyalog içerisinde dir ama başka unsurlar tarafından da kurulur. Örneğinin, 19 Ağustos'u yaşamamış ve televizyondan izlemiş birisi için 19 Ağustos en az 'babam işten atılmadan önce' kadar 'gerçektir' ve zaman denilen şeyin içerisinde bizi bir şey olduktan sonra ve bir şey olmak üzereyken bir yerlere yerleştirir.

[8] Ricoeur, Paul. Narrative Time. Critical Inquiry içinde, Cilt 7. Nr 1. Chicago. Sonbahar 1980. s. 176 (Türkçe kaynak için bkz. Ricoeur, Pa-

ul. Zaman Olayörgüsü Üçlü Mimesis - Zaman ve Anlatı : Bir. İstanbul. Yapı Kredi Yayınları. 2007 ve Ricoeur, Paul. Tarih ve Anlatı - Zaman ve Anlatı : İki. İstanbul. Yapı Kredi Yayınları. 2009)

[9] Anlatı, kolektif veya bireysel düzeyde bir deneyimin geriye dönük yeniden kurgulanmasıdır. Her anlatıda tutarlılığı oluşturma veya bu tutarlılıkta çatlaklar oluşturan bir yapı söz konusudur.

[10] age s.174

[11] Ricoeur'un de dediği gibi: “[...] Ne var ki, eyleyiş anında fail, böylesine koşulları ele geçirirse ve olayların gidişatına kendi eylemini dahil ederse, değişime açık nesnelere yüklenen anlamlar silsilesinin sağlamış olduğu zamansal kılavuzlar, dünyevi zamanın, eylem zamanına hakim kılma eğilimini gösterir. Eylem gücümüzü, dünyanın düzenine bağlayan müdahale fenomeni böylesine bir şeydir, zamanın-içindelik için karakteristik olan ve kesişimin yapısı olarak adlandırılabilir şey, sıradan zaman ile gerçek tarihsellik arasındaki alt-bölgede kurulur.” age syf 177

[12] Ricoeur, Heidegger'in Al-mancada kullandığı iki kavram üzerinden bu tartışmayı yürütüyor; bir yandan mevcut koşullar anlamına gelen das Vorhandene öte yandan eldeki olanaklar olarak çevrilebilecek das Zuhandene.

[13] Lukács, Georg. History and Class Consciousness. Cambridge-Massachusetts. MIT Press. 1976, s. 194

[14] Bu tartışma aslında Jacques Derrida'ya aittir.

[15] Giriş / 7 / e

[16] I. Parça / 2

[17] I. Parça / 3

[18] O pek farklı olmayan yaşam aslında milyonlarca izleyici ile Tuzla'daki tersane işçilerini ortaklaştıran gündelik kapitalist zor olsa da, bu anlatıda 'eylemek' üzerinden değil 'davranmaya' indirgenen her şey 'yaşam' ile özdeş bir konuma sokuluyor. Dolayısıyla, sadece işçinin temsili değil izleyicinin gündeliğine ve bu haberle kurabileceği ilişkiye de kasti olmasa bile fiilen bir gönderme söz konusu.

[19] Dolaylımsızlık, bir şeyi o anda olduğu gibi algılamaktır. Patron maaşı vermiyorsa, bu benim veya bizim, şimdi ve bu işyerinde, bu işyerinin patronu ile ilgili bir sorunum(uz)dur. Dolaylımsız algıda 'tarih' ve 'sınıf mücadelesi' gibi zamanımı ve mekanımı aşan bir şey yoktur, ben sinirliyimdir ama 'sınıf mücadelesi' yürütüyorumdur. En fazla bir 'hak' ve 'haksızlık' gibi bir referansım vardır bu olaya ilişkin. Şeyleşme ise mevcut toplumsal ilişkilerle ve ürettiğim/tükettiğim ürünlerle doğrudan özdeşleşmek ve kaynaşmaktır. Bu, Marx'ın meta-fetişizm ve erken metinlerinde yabancılaşma kavramıyla birlikte ele alınabilecek bir kavramdır.

[20] II. Parça / 4

[21] II. Parça / 5-8

[22] III. Parça / 3

[23] IV. Parça ve IV. Parça / 5a (Flash TV böylece kendisini Limter-İş'in yerine ikame etmiş oluyor)

[24IV.Parça / 4 ve IV. Parça / 6a

[25] V.Parça / 1

[26] V.Parça/ 2

[27] VI.Parça / 1a

[28] VIII. Parça / 1a

[29] Burada gündelik kapitalist zor kavramından kasıt, devletin biza-tihi çıplak zoru değildir. Bu kavram-la, insanların kapitalist/modern emek süreci içerisinde belli bir özne olarak, işçi olarak kuruldukları, emek süreci-nin insanların bedenlerini ve hayatla-rını kapitalist işin zamansal düzenine göre disipline etmelerini sağladığını ve ömür boyu bir çalışma ve geçinme zorunluluğu hissiyatı yaratması kas-tediliyor. Burada kapitalizmin iktidarı dışsal bir siyasi birim üzerinden değil, içselleştirilmiş bir iktidar, bir oto-de-netim olarak işliyor. Örneğin, işçilerin nasıl saat üzerinden ölçülebilir işgü-cüne dönüştürüldüğü, kent merkezle-rindeki saat kulelerinin önemine dair, bkz. Thompson, E. P, Zaman, Çalışma Disiplini ve Endüstriyel Kapitalizm. Avam ve Görenek içinde, İstanbul, Birikim Yayınları, 2006. Bu tartışma-nın bir diğer referansı için bkz. Fou-coult, M. Hapishanenin Doğuşu, An-kara. İmge Kitabevi. 2006.

[30] Bu konuda, diğer kanallar da Flash TV ve STV'nin gerisinde kal-mıyor, ancak izleyici profilleri görece daha geniş bir yelpazeyi günün iler-leyen saatlerine göre kapsayabiliyor.

[31] Bu bağlamda özellikle bu sa-yımızın konusunun ezilenler ve işçi sınıfı olduğunu hatırlatmakta fayda var. Öyle ki, kendini Marksizm olarak adlandırılan gelen çeşitli eğilimlerin

düşünsel krizi ve sosyalizmin görü-nürdeki yenilgisi birçok yeni tartış-mayı da beraberinde getirdi. Özellikle Lukacs ve Gramsci bir yana Frankfurt Okulu'ndan itibaren insanların algı-ları/anlam dünyaları ile kapitalizmin ilişkisi üzerine duruldu. Türkiye'de Mahir Çayan'ın 'suni denge' tartış-ması örneğin algısal kimi unsurları varsayıyor. Daha yöntemsel açıdan özellikle Althusser, Lacan ve Freud ile bir diyaloga girerken günümüzde Laclau ile Zizek, Lacan üzerinden bir çok metodolojik ve siyasi tartışma yü-rütüyor. Psiko-analiz ile Marksizmin bu yaklaşması, ezilenler kavramını etraflıca yeniden düşünmemize yol açıyor. Devletin çıplak baskısının da ötesinde 'ezilmek' ne demek? Bu so-ru, geleceğin devrimci siyaseti için önemli görünüyor. Zira geleneksel olarak devletin dolaysız zorunu çağ-ırıştıran bu kavram günümüzde kapita-list modernitenin insanları birer özne olarak kurarken bastırıldığı ve tahrip et-tiği öğeler üzerinden de ele alınabilir. Bu konuda özellikle Frantz Fanon'un ve Abdullah Öcalan'ın sömürge kişi-liği üzerine yaptıkları tartışmalar ile Alman Kızıl Ordu Fraksiyonu'nun söylemleri psiko-analizin ve moder-nite eleştirisinin etkileşime girip nasıl (anti-kapitalist) siyasi bir silaha, so-mut bir toplum eleştirisi ve örgütlen-me/mücadele biçimine dönüşebilece-ğine dair ipuçları sunuyor.

[32] Aynısı silikosis hastası kot taşlama işçileri için de geçerli.

[33] Bu tartışmanın düşünsel ar-ka-planı için bkz. Agamben, Giorgio.

Kutsal İnsan Egemen İktidar ve Çıplak Hayat. Ayrıntı Yayınları. İstanbul. 2001 ve Agamben, Giorgio. İstisna Hali. Otonom Yayıncılık. İstanbul. 2006

[34] Bu tartışma, günümüzde devrimci siyaseti yeniden düşünmek açısından oldukça önemli. Böylesine bir tartışmanın en önemli referansı ise Antonio Gramsci'dir. Ancak Gramsci'den beslenen ve onun devrimi pozisyonundan kopan -dolayısıyla siyasi pozisyonlarını asla paylaşmadığımız- Mouffe ve Laclau ile eleşirel ve mesafeli bir etkileşime girilmelidir. Bu etkileşim ikilinin kullandığı 'radikal demokrasi' kavramından çok, devrimci bir siyasi öznenin nasıl söyleminin ve eyleminin anlamını kapatmayarak, yelpazesini genişlete-

rek ve çeşitli özelliklere alan açarak hegemonya kurabileceği tartışması açısından önemli. Dolayısıyla, devrimcilerin toplumla ilişkilendirirken, 'yeni bir dil' kullanması gerektiğine dair tartışma böylesine eleştirel bir etkileşimden beslenebilir. Zira Mouffe ve Laclau da Derrida'nın dil kuramının teorik altyapısı üzerinden hegemonya kavramını ele almaktadırlar. Onun ötesinde Laclau ve Mouffe'un önerdiği siyasi proje ancak 'topyekun devrim' gibi bir önermesi olmayanlar açısından ilginç olabilir, ancak bizim pozisyonumuz bu değil! Bkz. Hegemonya ve Sosyalist Strateji – Radikal Demokrat Bir Politikaya Doğru. İstanbul. İletişim Yayınları. 2008

[35] Benjamin, Walter. Pasajlar. İstanbul. Yapı Kredi Yayınları. 2007